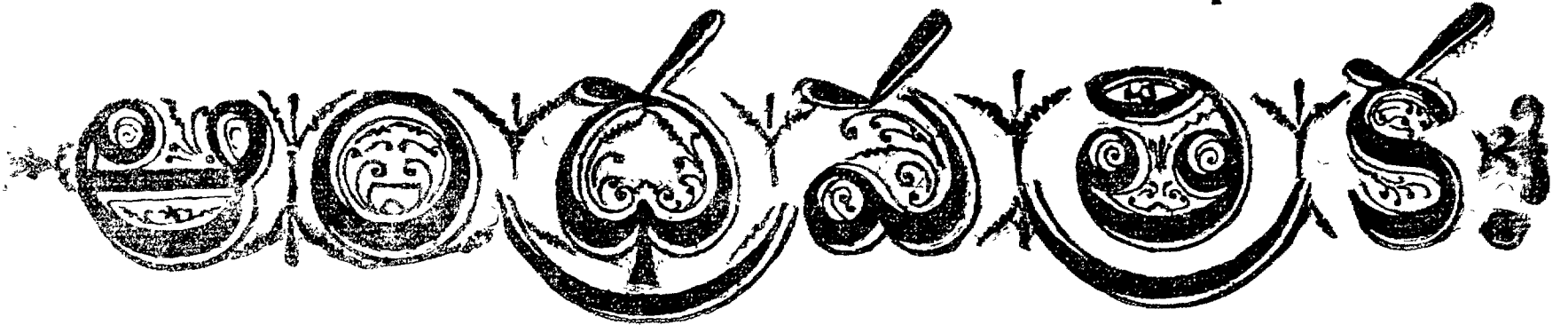

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

విడివరిక 1-3 0-1-0

Telephone No. 544.

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

311061

Vol. 11
సంపుటము ౧౧

చెన్న పట్టణము 1924 వ సం॥ డిసెంబరు నెల 13-వ తేది శనివారము

శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, మార్గశిరమాస బహుళ ద్వితియ ౨.

190. 215

నందిక ౨౦౫

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

కొన్ని గొప్పవారితే వేలకు వేలు యోగ్యతాసత్రములు పొందియున్నది. సంవత్సరము చిటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము నకలవిద

తలనొప్పి మాన్పును, వాయువుబొట్ల బాపును,
కొంఠు నొప్పుల బారదోలును, బొట్లగొట్టును.
బెణుగుల శబ్దించును వాపుల రూపుమాపును.
వ్యధను తగ్గించును దురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు నంజీవివంటిది

ఈమందును రుద్దగానే శిమట పట్టుటవలన శరీర
మండలి దుష్ప్రదారములను తొలగించి యహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

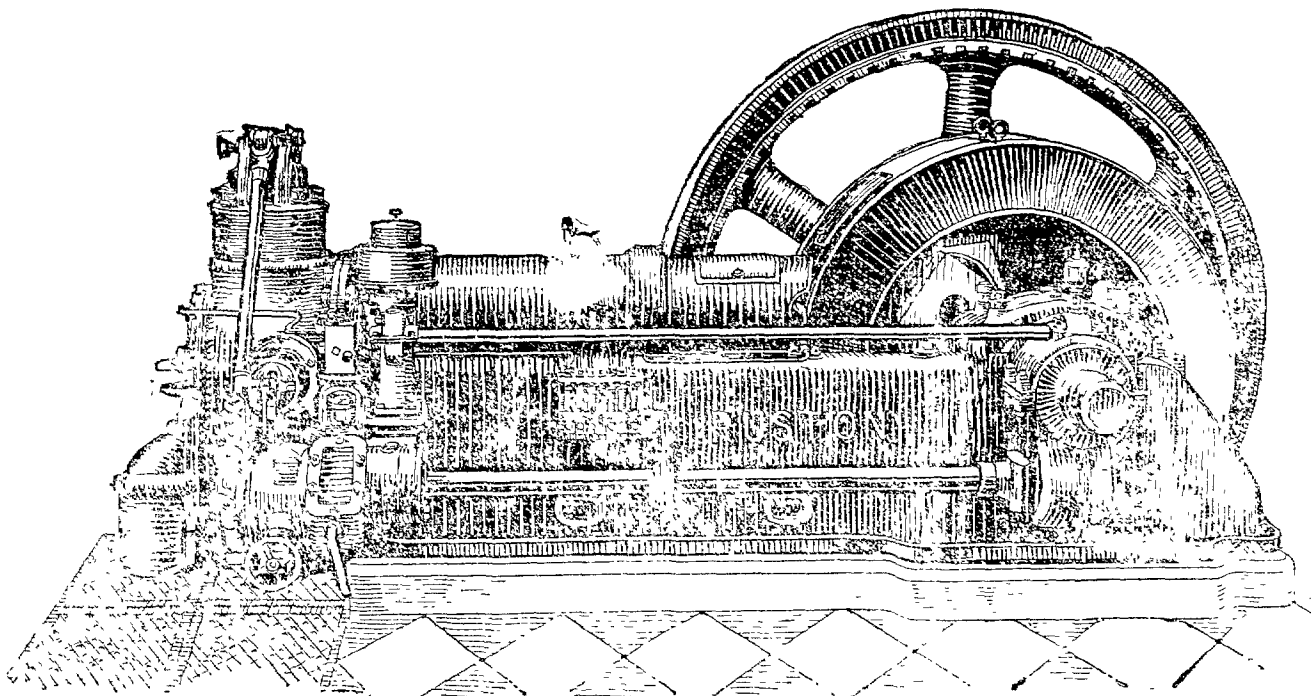
వకలనివచ్చిలో నహా పిసా 1-3 రు 0-10-0; డజన్ 1-కి రు 0-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో. 6, 7 తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు తేక, బొంబాయి.

ది రస్ట్ న్ క్రాడ్ ఆయిల్ ఏంజిను

ప్రస్తుతము బజారులోనున్న
ఆయిల్ ఏంజిను లన్ని టికంటెను
మిక్కిలి పోడిమిగలది.
తక్షణమే కదులను.
హోట్ బల్బు, స్టవ్, మాగ్నెటా,
మున్నగునవి లేవు

పొయ్యికి మిక్కిలి సరసమైన
నూనె చాలును.
కొద్దినూనెతో పనిచేయును.
చతురతఏమియు పుండ
నవసరములేదు.

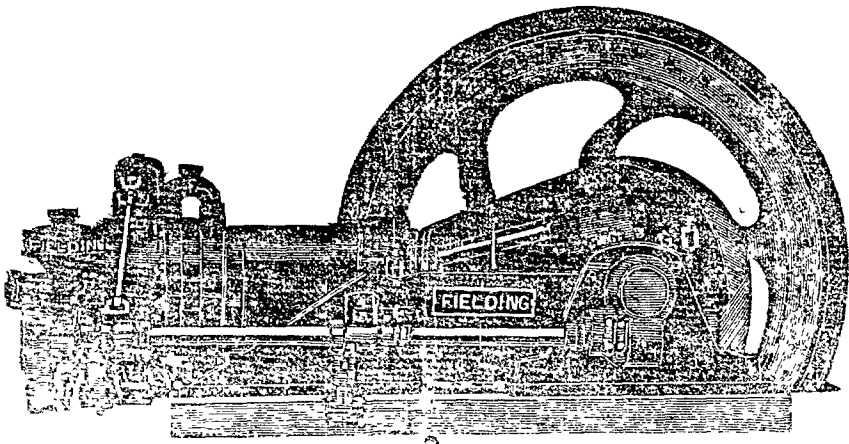
నెం 4512 రు, చిత్రవాగల మా క్యాటరాగుకు వ్రాయుడు

(388)

మద్రాసులో సోలీ ఏజంట్లు, మాస్సి అండుకో లిమిటెడ్, ఎంజనీర్లు, తపాలా వెస్టె నెం 63, మద్రాసు.

ప్రసిద్ధి కెక్కిన “ఫ్లిలింగు” వేటుంటు శమిడిశల్
క్లిక్ స్టార్లింగు కూడు ఆయిలు ఇంజను
STARTS IN TWO MINUTES FROM COLD

586

యీ యింజను సుమారు రెండే నిమిషములలో వేపరై జరు చుచు నిలిచి నుండగనే స్టార్టు కాగలదు. యెటువంటి కూడు ఆయిలుతో నైనను అతిసంతుప్తి కనుగొనగ పనిచేయును. కూడు ఆయిలు ఖర్చు బహు స్వల్పము. యీ యింజనును నడిపించుటకు యెక్కువ సామర్థ్యమును, యెక్కువ అనుభవమును అవసరములేదు.

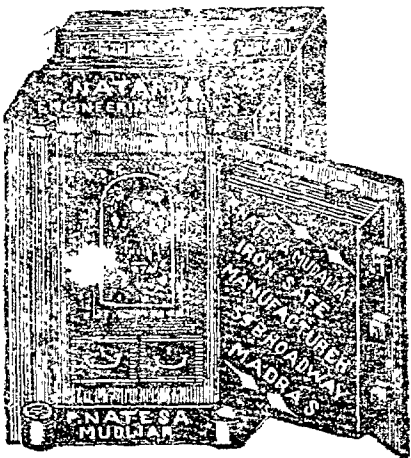
సోల్ యేజెంట్లు:-

తెలంగాణ డి. యల్. శాస్త్రి అండుకో., పోస్టుబాక్సు నెం 690 రు. 12, తంబు శెట్టిపిల్లి, మదరాసు. నెం 203 రు.

న ర న ము

దృ డ మై న ది

న మ్మ క మై న ది.

యిప్పటికే ప్రఖ్యాతమైన బాగుగా తయారుచేయబడిన ఇనుప పెట్టెలు ఈ దినము తెలుపబడిన వారికి అత్యుత్తమునకు సిద్ధముగాయున్నది. బాంకులు, కంపెనీలు, కార్యాలయములు, కోఆపరేటివ్ సంఘములు మొదలగునాటికి సరఫరా చేయబడినవి. (1429)

వి. న శే శ మొదలి యార్, ఇనుపపెట్టెలు చేయువారు,

ప్రాచీనము, 59, బ్రాడ్వే, మద్రాసు. నటరాజన్ ఎంజనీరింగు వర్క్సు. ఐరన్ అండు బ్రాస్ ఫౌండర్లు ఆయిల్ ఎంజినులు, మోటారులు, మెషినుభాగములు, మొదలగునవి రిపేరు చేయుటయందు సమర్థులగువారు. రై నుమిల్లుకు కావల్సిన సిలండర్లు, సాకింగు, నట్టులు, సరసముగా యివ్వబడును. నుబ్బరాయపిల్లెపిల్లి, పెద్దనాయక మద్రాసు. మెషినులకు సంబంధించిన భాగములన్నియు అర్జున తయారుచేసి యివ్వబడును. ఈ క్షేత్రములు వ్రాసిన బియ్యము వ్రాయబడును.

డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యము

అంగములందెల్ల కిరణును, ఇంద్రియములయందెల్ల నయనములును, ప్రధానము అను విషయము సర్వజనులకును తెలిసినవిషయమే కాదు! ఈ రెండింటియందును కలుగు శక్తియు సాధారణముగా ప్రాణమున 1 లింగింతున్నను అది వ్యాధిగ్రస్తునివచ్చును నిష్ప్రయోజకముగా! జీవ యామరజాంతియను బాధించు చుండును. ఇట్టివ్యాధులకు బానికి రిసికొనుచుండు లోకే చూపయోగింపబడుచు వచ్చి నవి గాని యిది యావ్యాధులను నివారించు లేక పోవుటయే గాక రసవిషగంధకాయలు చేరినవిగా నుండుటచేత తుదకు జీవకోశము నంతయు చెడదీయుననిగానుండ జే రుచినది. తరువాత వైశ్రాంతియను పట్టును సరసాగిరియచేత మంచిదైద్యములుగా తీర్చి నివరించి యట్టి మందులకురాద ననేక మిప్పు డుపయోగింపబడుచున్నది. గాని అది గూడనంత ప్రయోజకరములుగా గ్రహింపబడుట లేదు.

ఈ సందర్భము లన్నియును యోచించిరిచాలమును పరిశ్రమచేసి యాయుర్వే దాంగితేయ యూశాసితైద్యములం దారితేరి బోకోశకారాభిమై తమసర్వస్వమును నియోగించుచున్న డాక్టరు, జి. బి. గారి సుగంధనస్యమును కనిపెట్టి.

ఇదివరకే లోకమున తమను వ్యాప్తము చేయబడి నుప్రసిద్ధమైన గాబట్టి దీనినిగురించి మేము విశేషించిశ్చాసించవలసి వుండును. ఒకసారి యుపయోగించియెడల దానియొక్క ప్రభుత్వము నడయే స్థానింపగలదు. దీనిచే బాధానివృత్తి అంది శుభ్రతాపూర్వకముగా గొప్పవారను కొలదివానిను సంపదయోగ్యతా ఇతరల లెక్కను మిక్కిలిగానున్నది.

ఈ సుగంధనస్యము నుపయోగించుటవల్ల మెదడు, ముక్కు, కన్నులలో సంబంధించిన సమస్తవ్యాధులను నశింపజేయును. పీడనము, ఒంటితలనొప్పి, తలనొప్పి, జలదోషములు, మొదలైన, కంతమునకు చెబడిన గాఢ వ్యాధులకు ఈ సుగంధనస్యము చెట్టి: డి భిక్షము. ఇట్టి సుఖము శేషము గలిగి యింతలభముగా విక్రయింపబడు నానంద మిదితప్ప అత్యుత్తమం లేదు. ఇతరల సంబంధించిన ఇతరల విశేషములను, బాడి యభ్యాసము లేనివారి కిది క మిది మితముగా నుండును.

సాధారణముగా బోడికోశవారం లి ఈగంధనస్యమునుట్టి రెండుసార్లు యుపయోగించినయెడల, ఇది సాధారణపు రుగ్మం, రుగ్మం సాధు బంధయోగించితంత పనిచేయును. లోకము మెగుల సాధారణపు పొగాకు పొడితో నీ సుగంధ నస్యమును కలిపినయెడల గా బాగాకంటయును మిక్కిలి పుష్కలవంత మగును.

ముక్తి ౧ కి ౨ రు. వి. పి. ఖర్చు ౨ కి ౩ రు. ౨-౫-౦. వి. పి. ఖర్చు ౦-౫-౦ (189)

అంగ్ల లోక ఆంధ్రభాషలో నిలకము వివరముగా వ్రాయబడినను.

మలాళము:-గురుబనవ ఆండు కంపెనీ లిమిటెడ్, పోస్టుబాక్సు 510 మద్రాసు.

శ్రీనందా శ్రమ గ్రంథరత్న మాల

విక్రయమునకు సిద్ధముగానుండు గ్రంథముల పట్టిక.

శ్రీమద్భగవద్గీత సవ్యాఖ్యానము	3 0 0
శ్రీమదాంధ్రమహాభారతము పద్యకావ్యము 18 పర్వములు 7 సంపుటములు క్యాలికోలైండు గిల్లు	
పేరుగలది	15 12 0
శ్రీకృష్ణకర్ణామృతం క్యాలికోలైండు గిల్లుపేరు	1 18 0
సహస్రనామ స్తోత్రం	0 - 0
శ్రీగోపాలసహస్రనామస్తోత్ర నామావళిసహితం	0 3 0
శ్రీలక్ష్మీసహస్రనామస్తోత్రం	0 3 0
శ్రీరామసహస్రనామస్తోత్రం	0 3 0
మునుందమల టీకాతాత్పర్యసహితం	0 4 0
భజనోపదేశములు	0 2 0
లక్ష్మీనరసింహస్తోత్రం	0 2 0
గజేంద్రమోక్షము సాదాబైండు	0 8 0
క్యాలికోలైండు.	0 10 0
వేమన పద్యములు	0 4 0
భోగినీదండకం	0 2 0
అమరకోశము క్యాలికోలైండు	1 12 0
సాదాకాకితములు క్యాలికోలైండు	1 8 0
అట్టబైండు	1 0 0
బల్లజీయం పేపరుబైండు	0 8 0
పారిజాతపహరీణము	0 8 0

(50) ఎ కణ్ణన్ సెట్టి అండ్ కంపెనీ, 286 చై నాబజారురోడ్డు, మద్రాసు.

మానసోల్లాసినీ మాత్రులు

30 మాత్రులు 0-10-0 (పది అణాలు) కలనులభము! (పోస్టుబాక్సుల ప్రత్యేకము) గణపభక్తము! శరీరములో ఉష్ణాగ్నికముచే కలిగడి వైశ్రాంతికాల మాత్రులు దివ్యామృతము అట్టియు, అరుచి, ఆవులంతయు, అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సూర్యగమల యందు బలముయము, పిక్కలు, పొర్లుములు, కిరణు, శ్రేష్ట, అనులు, మొదలగునవియుండు గలిగడి నోష్ప లను బోగొట్టి జీవమును మంచి యాశోగ్యమునకు చేచ్చును.

ఈ మాత్రులు మేహవార నోష్పలను వెంటనే మాన్పును. యిందు అనేకవిషయము చేరినవి. అనుభవము గల ఔషధముగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్ప కచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు. చిరునామా:- (1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం, పోస్టు నిడుమెల, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

బ్రహ్మసూత్రాంత చంద్రిక

తెనుగు వచనము రెండుసంపుటములు ప్రతి 1 కి రు 12- లైక్టిరియోపనిషత్తు, సటిక 2- ద్వాదశోపనిషత్తులు, సంస్కృతమునకు సరియైన తెనుగు అప్సకపీయము, నూతనముదితము రావుసాహెబు గిడుగు వేంకటరామమూర్తి పంతులుగారి పరిష్కృతము పరిష్కరల పీఠికతో నున్నది. 3-0

వావిళ్ల రామస్వామి శాస్త్రులు

అండు నన్ను 292, ఎస్ట్రేడ, మద్రాసు.

రత్నపుష్ప లేద్యాము

శుక్లనవ్వుమునుపోగొట్టి బలముగలుగజేయు అద్భుత లేద్యాము. ఏకాదశముచే సంభవించిన శుక్లనవ్వు మైనను పారదోలునని అనేకులు కొనియాడినారు. ఈ లేద్యామునల్ల మేహమునల్ల వచ్చిన దగ్గుముదలగు రోగములు మూత్రరోగములు కూడ తగ్గును. ఒక నెల మందు డబ్బీ రు 4-0-0

పట్టాభిరామ వైద్యశాల, రామవరం, గోదావరిజిల్లా

అందు పట్టింప వలెను శక్తి కలిగియుండుట అన్నియు. ఇంతేగాక అభిమాన మున్న యెడల ఎక్కడైన పుత్రపౌత్ర పారంపర్య తోతరములకును నర్తనములేకుండునట్లు విశ్వసనము పుట్టునగా వీరును ఈ ద్వారాను మొదలగున విచ్చితుల నుద్ధరించు నీ దీని యర్థము — తామున్నత పరిణామమును గూర్చి గర్వాంధ్రతతో తమ చిన్న నాటిమాటలను పురుషునా చెందుకోలోకమున కలదు. కాని నైజా మట్టివాడు గాదు. ఈ దేశపక్షకారము నడచు కర్మచలును. ఆతనియటలే నట్లు చెబుట. తన బాల్యస్నేహితులు తనవద్దకు రాగానే వారిని ముగ్ధులై యుంచుచును. రాజాస్థానమునకు ఓరుకులును పుచ్చినపుడు ముఖ్యానాత్ముడగు నైజా మతని యాంధ్రముతోనుకొని మిక్కిలి గౌరవించెను. నీ కేసీకావలసిన నద్దానినిచ్చెనని యాతడనెను. కాని ఓరుకు ఖయ్యము ఎంత గొప్పవాడో, ఎంత ఉదారస్వభావుడో చూడుడు. రాతడు ధనమును కోరలేదు. పీరియపుర సంభాషణను నైజామే యాదిగవ విగ్రహుగా వ్రాసియున్నాడు. నైజాము “మిత్రుడా నీవంటి కుతూహల గూర్చి రాజాస్థానమును రాజనీతుడుగా నుండవలయును. సుల్తానుగారితో నీ ప్రజ్ఞావిశేషములను గూర్చి మనవిజేసి, నా ఉద్యోగముతో సమానమైన గౌరవిశ్వాసములను పాత్రమైన ఉన్నతోద్యోగమున నీకిష్టించెదను.” ఓరుకు ఖయ్యము నాకు ఉద్యోగములతోను విశ్వరూపులతోను పనిలేదు. అన్నోదకములను నాకు లోటులేకుండగ నన్ను నీవుపొషించిన చాలును. నేనవిధియుగ కేవలయెందో విప్లవ దేశమున జనసంపద్యుడైన నీవనించి కా ప్రజ్ఞామును సంపాదించుచు దానిని లోకమున ప్రకాశింపజేసెదను. జ్ఞానేశ్వర్యములను సంపాదించెదను. నీవుచేయుమేలు నీకు నీయందు కృతిజ్ఞతగలవాడనై నీ ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములను గూర్చి భగవంతుని ప్రార్థించుచుండెదను. నీవుచుచివాడవు. ఇట్లు నైజామును మంచినాడవని గేవలము స్నేహముచేత ఓరుకు ముతించియుండలేదు. ఆతడెప్పుడును అర్థవిహీనమగుమాటలను అనడు. పిమ్మట వశీరెన్నియోగముల తనమిత్రుని బ్రతిమాలేను. కాని యాతడు మరేమియును కోరక తానుకోరినదే యిష్టించుచు పట్టుపట్టు. వశీరెట్లు తనస్నేహితుని యభీష్టము నెరవేర్చెను. ఓరుకు తనస్వప్రకాశత కనుకూలత నిట్లు లభించి గూనంపెను. ఈ సహాయములన నతడు తనకావ్యరచనయందు కలసుగు మహనమధ్యమై దివ్యాభిజ్ఞానము నభివృద్ధిపొందించుకొనుచు, అక్కడనేనినించి తుదకు నీవాపురమునందే మృతినొందెను. ఐదునగంజా లోతని పర్వతించుచుండెరి. తనకాలమున నీతడు పండితాగ్రగణ్యుడై రాజ్యమెస. ఈతనినివిద్యారాజునిన్ని, శాస్త్రకోవిదుడనిన్ని పర్యవక్షాడనిన్ని పుంభారతియనిన్ని అందరును కొని యాడుచుండెను. ఈతడుగూడ సుప్రసిద్ధ గురువై ఇమాం యొప్పెను. ఈతనిపద్యగూడ వేనవేలం శిష్యులు దూరదేశములకుండి వచ్చుచుండెడివారు. పూర్వకాలమున ప్రాచ్యదేశములరాజులు ప్రారాత్ములనియు దుర్జనులనియు వారిరాజ్యపాలన కలమనూషిత మైనదనియును వానము సాధారణముగ తలచుచుండును. కాని పూర్వకాలమున పండిత పోషకులైన రాజులిట్టివారుండెడివారని తెలుసుకొనుట మిక్కిలి ఆనందకరముగా నుండును. ప్రాచ్యదేశ ప్రాచీన చరిత్రతమోజనకమేగాని సజ్జానప్రకాశకము గాదని మనమతికిఁగ్రుముగ తలచుచు మనోవికృతి పొందుచుండుము. ఓరుకు ఖయ్యము యొక్క గురువయ్యేడుగు రితరపండితుల యొక్కయు సాహిత్యమున వహనభావుడైన మాలిక్వాసుల్తాను పంచాంగమును శుద్ధిజేసెను. అప్పమా శిండులను గిర్దయించి స్ఫుటము గావించి తిథి వారాది గణితములను సంస్కరించెను. ఓరుకు బీజగణి మును, జ్యోతిర్భాస్రమును వ్రాసెను. స్వల్పకాలపరిమాణము గలమాన వశీరెతము నిర్ధారకమునియు ప్రయోజనరహితమునియు యీతని అశాస్త్రవిజ్ఞానము మనసిక మీతని కవిత్వమును మట్టిమనుము గావించెను. ఈవిధముగు చిత్రవృత్తి కలనాడగుట నితడు విషయమందపట్టు, భోగరతిచే పురుషార్థముగా తనకవితా చమత్కృతిచేర గరుకృతము గావించి యున్నాడు. ఈతనిపద్యములు మిక్కిలి మనోరంజకముగ నున్నవి. వాక్యానుసృజనమున నవి నిరవధానమైయున్నవి. యతివాదము ఈతని పద్యము లందు భావాద్యుసాన సూచకములై ఉద్గ్రహణమును సుకరము చేయుచున్నవి. ఈతనిపద్యములు మనోహరముగ ప్రశస్తిపూర్వాసతోభిలములై యల రుచున్నవి. ఈతని దుర్గుణములతోను, దోషములతోను, భోగ, తిలీ ను మనకు పనిలేదు. ఈతడు యశస్సాముడై వ్యవహరించెను. దా ప్రపంచమున మహాకవియని నుతింపబడుచుండును. హాస్యాన్విత శబ్దగూడ చిత్రయందు శాశ్వతతన సాహిత్యమును నిలుపు కొనినెను. గాని ఈతని సేవకును కృతజ్ఞతాపూర్వముగ చర్చింపదు. నిందితులు కీర్తి స్మరింతురు. ముఖ్యముగ నీ దేశవేదాని తెలియగానే యీత డాయన గద్దెకువెళ్లి చిన్నకాట ఖరారుప్రకారం విదేశకొమ్మరియాలని కోరినెను. ఆదేశములకు సప్రగుండా ఆవరణ నుల్లానువద్దకు భోయి తెచ్చి హితునిరూములసధికముగ శ్లాఘించి సల్లానువద్ద సరా

మనవువత్తులు

ది ఇండో - బర్మా పెట్రోలియం కంపెని లిమిటెడ్

రంగూను,

వారిచేత యారుచేయబడినది

ఏజెంట్లు, స్టాకు చేయువారు

ప్యారి అండు కో

పోస్టుబాక్సు నెం 12, మద్రాసు

మైనపువత్తులు, మైనము, ధరలకు వ్రాసిన తెలుపబడును.

రు పనినిష్ఠించెను. ఈయువకారమున కాతడు ప్రత్యుపకారమునకుబదులు మహాపకారముజేసెను. తనఉద్యోగ జీవితో తృప్తి జెందక, తనస్నేహితుని వశీరెపని జూచిబిడ్డలేక, ఆపుద్యోగమునుండి ఏలాగునైన తనస్నేహితుని ఉండదీసి తాను వశీరెగుటకుకుట్రలు పన్నెను. కాని యీ కుట్రలు బయలు పడినవి. అతని ప్రయత్నములు నిష్ఫలములైనవి. రాజా స్థానమున నీతనినమమాంబించి, దేవిడిమన్నా జెప్పితుడగు దేశాంతర ప్రవాస శిక్షనుగూడ జేసిరి. అప్పుడీతడు యీ జిప్తు దేశమునకు భోయి యచట తన మనీషా విశేషమువలన కాలిపువద్ద నుద్యోగమును సంపాదించెను. కాని యచటకూడా కొన్ని కుట్రలు పన్నుటవలన నక్కడనుండిగూడ ఉద్యాసము జేయబడెను. ఈ జిప్తులో మరెంతిడుండ మీలేక పోయెను. కనుక నతడు సిరియా దేశమునకు భోయి యచట ఇస్మాయిలులను నోకమతసంఘములో చేరెను. యీతడు తన తెలివితేటలను దుర్మార్గమునకు మేళించెను. ముందు జరిగిన విషయములవల్లనీతని మనీషా శక్తి శీలము తేటతెల్లమగును. ఈతడు వేనవేలం ననుచులను ఆ కర్షించి వారినందరిని రహస్యవ్యాపారముగ యొకగూఢసంఘముగ కేర్పర్చెను. పది సంవత్సరములలో గొప్ప బలంతుడై “మెర్యా”దేశముపై దండయాత్రకు వెడలెను. అచట నొక పర్వతమధ్యందు స్థాయిగ నిల్చిదేశాక్రమణ ప్రారంభించెను. ఈ దుర్గము కాపైయిను సమద్రమునకు దక్షిణముననున్న ఆలాము తేవద్దనున్నది. ఈతని దుష్ప్రభావము యచట యభివృద్ధిగాంచెను. ఈతని పలుకుబడి హెచ్చగుచున్నెను. ఈతనియనుచరులకు అస్సాసినులని నామము కలిగెను. ఈమాట హాషిక్ అను అరబ్బీమాటనుండి పుట్టినది. దీనివ్యుత్పత్తి హాషిక్ అను వారు అని. హాషిక్ అను గంజాయి యందలి విషపదార్థమున కర్థము. వీరు దీనిని నేవించెడివారు గనుక వీరికి పేరు వచ్చినది. వీరు తమ ఘోరహత్య కృత్యములు గావించుటకు పూర్వము ముందు యీ మూలికను తిని బయలుదేరుచుండెడివారు. ఈ ఓషధివలన వారు పండిమిద స్మార్తములేకుండగ నుండెడివారు. ఈతని గొప్పతనమేమన యీతడు ఒక క్రొత్తమోస్తరు యుద్ధవిధానము నేర్పర్చెను. చంపుట ఒకవిధి అనిన్ని, గుర్రాజ్ఞాప్రకార మెవరినైన మారాడక చంపుటవలన తనకు స్వర్గకవాటములు తెరవబడుననిన్ని యీతడు తన శిష్యుల కుపదేశించెను. తన ప్రాణమును పరిత్యజించియైన తన గురువుగారి ఆదేశానుసారము ఎవరైన, అడ్డు చెప్పక, అతి సూక్ష్మముగ చంపుటకు యీ శిష్యులను మించి నిపుణులను జేసెను. హాస్సాసు ఆజ్ఞాకాశగమే వీరు రాజులైనను, నేనానులైనను, వారు వీరననేల, ఎవరైనను, త్వరగా పోయి వధించుచుండెడివారు. దీనిని బట్టి యే అసానిన్ను నుమాటకు ఇంగ్లీషు భాషలో హంతకుడని అర్థము ప్రాప్తించెను. ఈశబ్దము పూర్వము ప్రపంచనందెడిది మహాఘోర సంఘటనాచక్రమైయున్నది. ఇట్లు శాశ్వతముగల అమరానాథ్తముగ తన పేరు చెచ్చుకొన్న యీతనిబుద్ధి విశేషమేమో మనకు గురవగా హామగనున్నది. ప్రాచ్యప్రపంచమున నీతనికి కొండలందుండెడి

గండమిండదని పేరు. ఈతని దుర్మార్గమునందు మొట్టమొదటి దౌవ్యము లతని బాల్యస్నేహితుడగు నైజామును హత్యజేయుట. ఉపకారినిట్లు మోసముజేసెను. ఈసంఘమువారి పేరుజెప్పిన ప్రపంచమంతయు గడగడ వణకుచుండెడిది. యీసంఘమువారి విజయము స్పష్టముగదా. వారికేటడ్డునులేదు. కనుక క్రమేణ యీసంఘమునకు బలము ధనము చేకూరినది. తత్కారణమున నీసమితి మహావైభవోన్నతదేశయం దుండెను. ఈగంఘమువారి సిద్ధాంతములు ఒక మతశాఖగా నాకాలమున కొంత మట్టుకు ప్రజల నాకర్షించియుండెనటనుటకు సంశయములేదు. నైజాములబ్బుగ్గు నిషాపురమందు స్థాపించిన కళాశాలయందలి వేదాంత పండితులీ శాఖవారి సిద్ధాంతమును ఖండించుచు గ్రంథరాజములను వ్రాసియున్నారు. ప్రజలలోని సిద్ధాంతములు కొంతయాదరమును పొందియుండ నిట్టిగ్రంథములు వ్రాయబడనేరవు. కాని యీసంఘమువారు 18వ శతాబ్దమువరకును ఉచ్చదేశయందున్న మదైవానుగ్రహమువలన వీరు మంగోలులచేత నశింపజేయబడిరి. ఇకహాస్సాసు మాటయేమనగా నీ దుర్మార్గుడు తనస్నేహితులలో నొకడగు నైజామును హత్యజేసెను. రెండవవాడగు ఓరుకు ఖయ్యముయొక్క మరణవార్తనుగూడ విసెను. పిమ్మట ఏకాకియై 1124 సంవత్సరములూ చచ్చెను. ఈ ముగ్గిరి మిత్రులచరిత్రను ముగింపక పూర్వము ఓరుకు ఖయ్యము వ్రాసిన పద్యమొకటి జ్ఞాపకమువచ్చుచున్నది. వీరిచరిత్ర పూర్తి కిది సమంజసముగా నున్నది. మానవుల విహిక సుఖములు నశ్వరములు. ఇవిమరుష్టలమందలి యిసుకమిది మంచువలె నొకప్పుడు చిత్రప్రదర్శనముతో మెలయుచు మరొక్కక్షణమునకు కరిగి నీరు కారుచుండును, అని ఓరుకు వ్రాసెను. వీరివిహిక ఫలాపేక్ష లంతరించెను. వీరిచరితమువల్ల మనము నేర్చుకొనవలసిన దేమన మానవులకు విహికేచ్ఛయుండవలెనుగాని కేవలమదియేయున్నచాలదు. పరమార్థచింతకూడ నుండవలెను. అప్పుడు మానవకార్యములు మంచువలె కొంతసేపు మెలసివీరు కారవు.

మహాభాష్యం సుబ్బారాయుడు.
(అనువాదకుడు),

రెడ్డిరాణి సచిత్రమాసపత్రిక
సం॥ ర చందారు 3
మత, సాంఘిక, వ్యవసాయక విద్యా విషయములు చర్చింపబడును.
వారకాంత (నాటకము) విలులయ్య, విలుకతైయ్య ఆధుతచర్యలు, బీబివర్ణన చదివితీరవలయును. వెల ఆ 12
మిథునానురాగము (పేరుగన్నవల) వెల ఆ 12
గర్వభంగము (గరుడ, బలరామ, అంజనేయ, సత్య భామ గర్వభంగకథలు గలనాటకము) వెల ఆ 10
వాసంతిక (చెంచునాటకము, చక్కనివర్ణనలు) వెల ఆ 1
ఆంద్రనామసంగ్రహము (సటిక) వెల ఆ 4
రెడ్డిబ్రదర్సు రాయవరము, గోదావరిజిల్లా,

ప్రతికూల అభిప్రాయములన్నియు తొలగిపోయినవి

మూలధనము ఎక్కువగా హెచ్చించుటవలనను, ప్రస్తుతపు కాలమునకు తగిన మెషిన్ల దిగుమతియగుటవలనను, హిందూదేశముయొక్క పరిశ్రమములు మిక్కిలి త్వరగా అభివృద్ధికి వచ్చుచున్నవి. మంచిమెదడు గలిగినట్టివారిని, నిపుణులలో శ్రేష్ఠతరమైనవారిని నియమించుటకే "మేడ్ ఇన్ ఇండియా" (హిందూదేశములో తయారైనది) అను పదములు ఉపయోగించవలసిన దినములు, విదేశములందు తయారగు వస్తువులకంటె ఏమాత్రము తీరిపోదు అని పూచీనిచ్చుచినములు, త్వరగా సమీపించుచున్నవి.

డిల్లీలోనున్న బిస్కట్ కంపెనీ లిమిటెడ్, ఫ్యాక్టరీవారిచే తయారుచేయబడినట్టి బిస్కెట్టులు మాత్రమును యునైటెడ్ కింగ్డమ్ లో తయారగువాటికి తీరిపోవుటలేదు. అదేమెషిన్లు, పాయిల్లు, అదేప్రకారము వైవిచారణ, చేతితో ముట్టబడకనే తయారగుచున్నవి.

అయితే విదేశములనుండి దిగుమతియగుచున్న బిస్కెట్టులకును, ఇక్కడ తయారగువాటికిని ఒక వ్యత్యాసముమాత్రమే యున్నది. అదేదన ధరయందుమాత్రమే గలదు.

వీటిని చదువుడు.

యునైటెడ్ సర్కిల్ క్లబ్బు, సిమ్లా

దయచేసి ఒక బిస్కెట్టు పార్కులను మునుపటిమాదిరియే చిత్తహాము (ఇంగ్లాండు)కు పంపగోరెదను. అవి మంచి గుణము గలిగినవని అచ్చట అందరిచే అంగీకరించబడినవి

(Sd.) Col.....S. & T. Corps

మీరు పల వృథా 100 కి 15 చొప్పున దిగుమతిపన్ను, ప్రైయిట్, యిర ఖర్చులనుకూడ భరించెదరో అశ్వర్యముగా నున్నది.

టేబిల్ బిస్కెట్టులు:—మేము 52 రకముల బిస్కెట్టులను తయారుచేసి ఉత్తర హిందూదేశములోనున్న ముఖ్యమైనహోటళ్లకు, క్లబ్బులకు సరఫరా చేయుచున్నాము.

ఆరమి బిస్కెట్టులు:—కొన్ని సంవత్సరములనుండి అనేకటన్నులను బ్రిటిష్ సైన్యమునకు సరఫరా చేసియున్నాము.

కన్టీన్ బిస్కెట్టులు:—కసాలోనున్న గవర్నమెంటు రెజారేటర్లతో మా బిస్కెట్టులన్నియు పరీక్షించబడి, సైన్యమునకు, నేవి కన్టీన్లకు తగినవని అంగీకరించబడినవి.

షిప్ బిస్కెట్టులు:—రాయల్ ఇండియన్ మారిన్ వారికి, ఇతర షిప్పింగు కంపెనీలకు మేము కంట్రిబ్యూటులుగా నున్నాము.

దగ్గ బిస్కెట్టులు:—ముఖ్యమైన వేటకుక్కలు, ఇతరకుక్కలు గల స్వంతదారులకు సరఫరా చేయుచున్నవి. విదేశములనుండిదిగుమతియగుచున్న వాటికంటెను 100 కి 35 చొప్పున సరసమైనది. వృథా వైకమును ఖర్చుపెట్టుట మానుడు. వాటియొక్క శ్రేష్ఠత్వమునకు 10 బంగారుపతకములును 5 పెండిపతకములును యిచ్చబడినవి.

సావితము 1898

మద్రాసు రాజధానికి, మైసూరురాజ్యమునకు, నైజామురాజ్యమునకు సోల్ పంపింపు:—

మహమ్మదు మూసాహాజి ఇబ్రాహిం, అండుకో.

32 గిరింగివీధి, మద్రాసు.

మద్రాసు స్టాకిస్టులు:—

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 263 చై నాబజారు, మద్రాసు.

ఎస్. దేశాయ్ గొండర్, చై నాబజారు, మద్రాసు.

కె. మహమ్మదు హుస్సేన్ సాహెబు, బందరువీధి, మద్రాసు.

సి. ఆర్. వడివేలు మొదలియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

పి. వీరాస్వామి శెట్టియార్, మూర్ మార్కెట్టు, మద్రాసు.

బెంగళూరు స్టాకిస్టులు:—

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., 80, ఏ. ఒల్లు పూర్ హజారుస్థ్, బెంగళూరు కంట్స్ మెంటు.

డి. సైడ్ ఉస్మాన్ అండుకో., 47/49 న్యూమార్కెట్టు, దానిబ్రాంచీలు, కంట్స్ మెంటు.

పి. ఎమ్. అబ్దుల్ రహిమాన్ సాహెబు, న్యూమార్కెట్టు, కంట్స్ మెంటు.

మహమ్మదు ఇస్మాయిల్ అండుకో., అవెన్యూ రోడ్డు, బెంగళూరు సిటీ.

ది ఎంపైరు ఆఫ్ ఇండియా లైఫ్ అస్యూరెన్సు కంపెనీ లిమిటెడ్

బొంబాయి

మంచి అభివృద్ధిలో నున్నది

27 సంవత్సరములనుండి మిక్కిలి మిశ్రవ్యయముతోను జాగ్రత్తతోను నిర్వహించబడుటచే గలిగిన ఫలము.

నేటికి రూ. 2,29,00,000 లు ఆస్తిగలదు.

ఈ కంపెనీలో తప్పక మీరు భీమాచేయవలెను.

బెంగళూరు బ్రాంచి 152 కమర్షియల్ వీధి, మద్రాసు బ్రాంచి 9/10 సెంట్రల్ నవీధి.

గుంటూరు పోటీప. దెములు

గుంటూరులో హనుమాన్ వ్యాయామసంఘమువారిచే పోటీపంపబడిన గుంటూరుకృష్ణాజిల్లా పోటీపం దెములు యానెల 6, 7, 8 వ తారీఖులలో గుంటూరు మునిసిపల్ ఛైర్మన్ గారగు శ్రీయుత నడింపల్లి నరసింహారావుపంతులవారి యాజమాన్యముక్రింద జరిగినవి.

జరిగిన పోటీపం దెములలో చెడుగుడు ఆటకు చాపట్టు, తెనాలి నరసారావు వేటనుంచి వచ్చిరి. గుంటూరులో మాదా కొన్నిటియలవారు వచ్చిరి. వచ్చిన 8 టీములలోను తెనాలి వారు చాలబాగుగ ఆడినారు. వారిలో వెంకటేశ్వరరావు అనే తెనాలిస్కూలు విద్యార్థి చిట్టచివరవరకు చాలా బాగుగ ఆడినాడు. ఫైనల్స్ లో తెనాలివారు నరసారావు వేటవారు ఆడిరి. మొదటిశ్రేణి తెనాలివారు 5, 8 పాయింట్లతో గెలిచిరి. రెండవశ్రేణి 7, 5 పాయింట్లతో గెలిచిరి.

జూనియర్స్ చెడుగుడుఆటలో పోన్నూరునుంచి వచ్చిన వారు గెలిచిరి. చెడుగుడులో గెలుపొందినవారి కందరికిని వెండి పతకములు బహుమానము చేసిరి.

కుస్తీకి పోటీదారులమొత్తము జూనియర్స్ లో ఆరు గురుమాత్రమే. వీరిలో గడతేరినవారిలో పి. రామారావు మొదటివాడును, టి. నూర్యనారాయణ రెండవవాడును.

కుస్తీ సీనియర్స్ లో ఎనిమిదినుండి వచ్చిరి. వీరిలో గడతేరినవారిలో మొదటివాడు పి. రామారావు రెండవవాడు పి. రామమూర్తి. పి. రామారావు వరుసససన పదియైదు సంవత్సరములు జరుపున నూటయెనిమిది పానులు. ఈయన పోట్లాడవలసిన నలుగురితోను ఒకే లంగోటిమీద పోట్లాడి గెలుపొందెను. నలుగురిని కొద్దినిమిషములలోనే చాలాగులభయం గడిపెను. పిట్ట చిన్నదైనా మాత్రం పెద్దదన్నట్లు యాయన చాలా చిన్నవాడైనప్పటికి అతడు పోట్లాడిన పోకడలు చాలా అద్భుతము. ఈబాలుడు గోదాలో దిగి కేతులు కలిపింపనే శ్రీయుత నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారును శ్రీయుత పోత్తూరి లక్ష్మయ్య పంతులుగారును పంజాబు దేశములో పేరుపొంది వచ్చి గుంటూరులో రాంకింగును ఓకించిన ఫిరోజు షాద్ వాస్ పోట్లాడునట్లు పోట్లాడుచున్నాడు అని చాలా మెచ్చుకొనిరి. ఈ బాలుడు కర్రపాము చేయువానిచేతిలోని కత్తి మెరియు నటుల యితను చేసినపనులు చూచువానికి కనబడెను. ఇతని ఆవయవములు కత్తివలె కనబడియుండెను. ఇతను అర్ధసూరి శ్రీనివాసరావుగారి శిష్యుడొటిలోనివాడు. ఈయన ఒకటిమీద చేసిన పనులు మరియొకరిమీద చేయలేదు. చేసిన పట్టు స్వభావోత్కుండా పోట్లాడినాడు. ఈయనతో పోట్లాడినవారలలో కొందరు 120 పౌ|| మొదల 145 పౌనుల బహుమతికి. వీరికి బంగారు పతకములు బహుమానము చేసిరి. రెండవవారికి వెండి పతకములు బహుమానము చేసిరి.

ఈపోటీపం దెములు జరుగు సమయములో మగ్గరర్తులుగ నుండి సహాయముచేసిన శ్రీయుత పోత్తూరు లక్ష్మయ్యపంతుల వారికి శ్రీయుత శంకరవెంకటరావు పంతులుగారికి శ్రీయుత తాడేపల్లి చిదానందంగారికి శేతరాజు నూర్యనారాయణగారికి గొడవర్తి వెంకట్రామయ్యగారికి నూసంఘముతరపున అనేక వందనములు. పోటీపం దెముల కంతకును అగ్గత్యుత వహించి ఒక బంగారుపతకమును బహుమానమిచ్చిన శ్రీయుత నడింపల్లి నరసింహారావుగారికి మాసంఘముతరపున నమస్కారములు. ఎల్లప్పుడును హనుమాన్ వ్యాయామసంఘమునకు అగ్గత్యుత వహించి సంఘమును వృద్ధి చేయు నటుల శ్రీయుత నడింపల్లి నరసింహారావు పంతులుగారిని సర్వ రక్షకుల శ్రీధగవంతుడు రక్షించుగాత! నలుగురి సంతకములనుండి యిప్పటివరకు మా సంఘము కొరకు మూడు రెండుమాడులక్షల ప్రవృత్తము వ్యయపరచి యిప్పటివరకును బాలర ఆరోగ్యవృద్ధికోరకు అనేకవిధములైన శరీరపరిశ్రమలను నివేటివారిని వృద్ధికి తెచ్చుచుండిన శ్రీయుత పద్మనారి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారికి వారిశిష్యుడొటి అంతయు నమస్కరించుచు సర్వకాల సర్వాభివృద్ధియందును వారికి భగవంతుడు తోడ్పడుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము. మా పోటీపం దెములనువచ్చు వారివారి సామర్థ్యములనుజూపి నామ్ములను గుంటూరుపురవాసులను ఆనందపరచిన పోటీదారుల కందరి కిని మా అభినందనముల నర్పించుచున్నాము.

శైక్రటరీ.

తిరుత్తని

(స్వకీయవిలేఖరి)

కాలమానము

డిశంబరు 11:— సకాలమున నన్నింపకబోయినను నీ నాధ్యక్షుడిన నర్హుడే నీ తాలూకాలో మొత్తమునకు చెగవులు పావులు గుంటలు వగైరాలకు నీరు కొంతనచ్చినది. కాలము మీరిత పైరులు “వరిబాతులు” రైతుల జలాధారముతో పెట్టిరి గాని అవియు అపరిమితమున రోగభాధితములై సరియగు ఫలితముందిచ్చినట్టి స్థితియందు లేనందున రైతులు మిగుల చింతతోనే యున్నారనక తప్పదు.

వగటివేడి మహాదేవుడు కొంచ మధికముగా పెట్టి నను తాత్కాలికముగా మాత్రము చిల్ల యెప్పుడుగాని యింకి ముందు వర్ష తుంపరలవలెపడుచున్నది.

నూతన గ్రంథాలయస్థాపనము

ఈయూరియందుగల “కింగ్ జార్జి ఫస్టు రీడింగ్ రూమ్”న కనుబంధముగ నొక గ్రంథాలయము (లైబ్రరీ) ను రీంగ్ రూమ్లోనే యుంచి నీపురవాసులకు మాత్రమేగాక పరి పరమ లభించు గ్రామీణులకరికిరి అనుమలపడు పద్ధతులతో నమప నున్నది. రీడింగ్ రూమ్ కార్యనిర్వహణార్హతలు 10.12.24 వ తారీఖున సమావేశమై గ్రంథాలయము స్థాపన పరిషత్తును” కింగ్ జార్జి ఫస్టు లైబ్రరీ యను పేర గ్రంథాలయ ము వ్యవహరింప బడవలసినట్లును ఆంధ్ర, ద్రవిడ, ఆంగ్ల గ్రంథ రాజములను వసతిపడిన సంస్కృత గ్రంథరాజములను గ్రంథాలయమునకు చేర్చి పెట్టవలయుననియు తీర్మానించుచు ప్రస్తుతము 50 రూపాయలను వీరువా నొకదానిని కొన్ని గ్రంథములను గొనుటకు వతనాలయ మాలవ్రత్యమునుండి యిచ్చినట్లు మంజూరుచేయుచు నియూరివారేగాక నీతాలూకా వాసులందరు నీ మహాసంస్థకు విరివిగా సాయపడవలసినట్లును ప్రార్థించుచు తీర్మానించిరి గాన నీ మాతనగ్రంథాలయ స్థాపనోన్మమును విజయవంతముగ కొనసాగి ప్రజాసామాన్యమునకు విలువ గల సేవకముగాకయని కోరెదను.

కార్తీకదీప మహోత్సవము

ఈయూరియందు శ్రీ సుబ్రహ్మణ్యస్వామిలవారి కోవలయందు 9-12-24 వ తారీఖు రాత్రి కార్తీక కృత్తికాదీప మహోత్సవము వైభవముగా జరిగినది.

నాటక ప్రదర్శనములు

కార్తీకదీప మహోత్సవాదంబరమునుట్టి యీ యూరి యందు 9/ తేది రాత్రి దొరవారి పేటయందుగల “గ్లోరీ యేటరు”నందు మెళుగు శ్రీ ఆనందకృష్ణ గానసభవారు శ్రీ కృష్ణలీలయను నాటకమునున్ను, “శ్రీ సుందరవిద్యానాక నాటకాలయందు” చెన్నపురి శ్రీ జగదంబిక గాన సభవారు, వల్లివివాహము అనునాటకమునున్ను ఆరవభావలయందు ప్రదర్శించిరి. నాటకములకు నవీనపద్ధతులనుసరించియే, రెండు సమాజములవారు గట్టపడి ప్రదర్శించి ప్రేక్షకుల మనంబుల రంజిల్లజేసిరిగాని యుగాయము తగినంత వసూలుగాకండుటచే కంపెనీవార్ల కమితముగ నిరుత్సాహముగలిగినదని మాత్రము చెప్పవలసియున్నది.

చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డు విభజనము

కొలది దినములనాడు చంద్రగిరి తాలూకా బోర్డువారు రేణిగుంటయందు సమావేశమై ప్రస్తుతముందు చంద్రగిరి తాలూకాబోర్డును రెండుగా భాగించి పరిపాలింపవలయునని సభ్యులందరు ఏకగ్రీవముగ తీర్మానించినట్లే చిత్తూరు జిల్లా బోర్డువారు 29-11-24 వ తారీఖున చిత్తూరు సమావేశమై విభజన తీర్మానము నామోదించినట్లు కెంతయు సంతసముగనున్నది.

జిల్లా బోర్డు శ్రీ ప్రాతినిధ్యము చిత్తూరు జిల్లాబోర్డు నకు ప్రభుత్వ నియోజిత సభ్యురాలు గ, చిత్తూరు సెకండ్ రీగ్రేడ్ బ్రయినింగ్ స్కూలు ప్రధమసహాయధ్యాపకులుగయుండు శ్రీయుత శ్రీనివాస, నానాసామిరావు బి.ఎ, ఎల్.డి, వారి సతీతిలకముగ శ్రీమతి, మనోరమయను మోందవ వారీమణిని నియమించిరి. ఈయమ గారు సభ్యురాలైన తరుపం 29-11-24 వ తారీఖున జరిగిన బోర్డుసమావేశము ప్రధమముగచే నాడే, నామోదయిచ్చి రాజభక్తిప్రమాణమును గైకొని సభాకార్యక్రమములందు పాల్గొనినది. ఈయమ్మగారి కాండ్రాంగ్ల మహారాష్ట్రభాషల యుం దెక్కువ పరిచయముగలదు. చిత్తూరులోని సంఘసంస్కరణోద్యమకార్యములం దంతటను నామె మిగుల శ్రేష్ఠ గాని పాటుపడుచు, ప్రజాసేవయు జేయుచుండును. అట్టి యామె

యొద్దు మాచిత్తూరు జిల్లాబోర్డునకు సభ్యురాలగు టాకశుభ నూచక మే యగును.

ఖద్దరు స్టోరు

ఈయూరియందు కొందరు వేశనేవాపరులు చెట్టియండి న ఖద్దరుకొట్టు కొన్ని దినములు మిగుల జయావహముగ పనిజేసి విరివిగా వస్త్రముల విక్రయించి నీతాలూకాలో చాలమట్టుకు ఖాదీవాసన గలిగించినది. ప్రస్తుతము ఆకొట్టు మునుపటియుంత శ్రద్ధతో, వస్త్రము లాడిగాగలవి ధారాళముగా దెచ్చి విక్రయించుట యగుపడలేదు. ఈకొట్టు కొందరి వాట్లాలమీదను జిల్లాకాంగ్రెస్ కమిటీవా రిచ్చిన ఎరపు వైకముచేయు సాగింప బడుచుండినదిగాన మాచిత్తూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ కమిటీవా రివిష యమును గమనించి, ఖాదీకొట్టు, చురుకుగా పనిజేయులాగున జూచి నయుత్తముగా నుండును.

కాంగ్రెసుప్రచారము

మా తిరుత్తనీతాలూకావత్తుమున కాంగ్రెస్ ప్రచార కులగు శ్రీపుల్లూరు సుబ్రాయశెట్టిగారు ఖాదీవస్త్రములను కాట్టుమును దీసికొని యూరూరు దిరుగుచు ప్రచారముగావించుచు ప్రజాప్రబోధమును గల్గించుచున్నారు.

తిరుత్తనిరేంజి ఎయిడెడ్ స్కూల్స్

ఉపాధ్యాయుల ప్రథమసమావేశము

వైసభ 1825 జనవరి మాసములో మొదటివారమున తిరుత్తనీలోని దొరవారిపేటయందు శ్రీరీతియేటరున జరుపులాగునను అందు వారికిగలకష్టములనుగూర్చి చర్చించిత్తగింపు గ్రాంటుపద్ధతులచే యుపాధ్యాలగువారు బడుశ్రమలు జిల్లా విద్యా సంఘములలో వారికిని ప్రాతినిధ్యపుహక్కు యాడిగాగల సాకర్యము లుండవలసిన విషయములలోచించి తీర్మానముగావించి పలుకుననియు అభ్యుత్త నిర్ణయము సభాసమావేశకాలము, చర్చనీయములగు విషయములు మున్ముందు ప్రకటింపబడుననియు యీతిరుత్తని రేంజి ఎయిడెడ్ స్కూల్స్ మానేజర్ల సంఘము వారు నిన్నునొక ప్రకటనముగావించిరి.

Maxwell

మా క్యు వె ల్

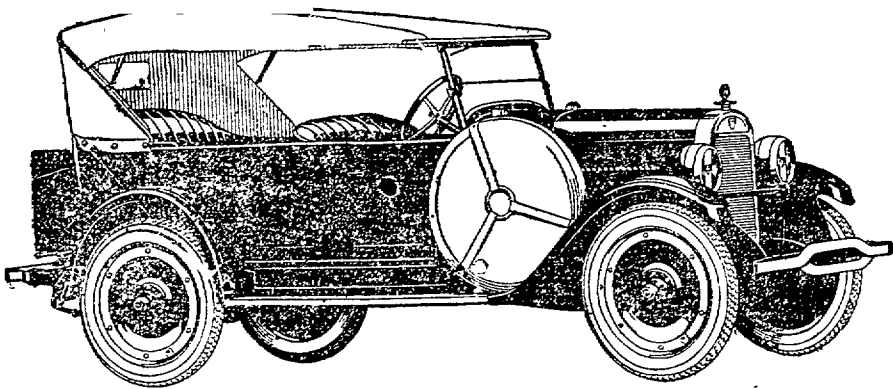
క్రొత్తవి నోదమైన బండి

మంచి వేరుపోందిన బండి.

ఇదుగురు కూర్చునుటకు తగినది, బాదాము రంగు వేయబడినది, ఎత్తని హంటు, నల్లని ఫెండర్లు, గుండ్రని చక్రములు, బాన్చి మాగ్నెటో, జెనిత్, కార్బురెటర్, రెమి ఎలెక్ట్రిక్ పద్ధతి, ముందు వెనుక బంపర్లు, వెనుక ట్రంకు—మొదలగునవి అన్నియుచేరి

క్రొత్తమాక్సు వెల్ వినోదమైన

బండి యగును. ప్రస్తుత కాలమునకు విక్కిలి మనోహరమైన బండి. ఒకదానిని మేము మీకు చూపవచ్చునా?

ధర
రూ 5,450

ఎఫ్. ఓ. ఆర్., మాదరాసు.

SPENCER & Co. LD. MADRAS & BRANCHES

ది డిప్యూటీ మేజిస్ట్రేట్ కంపెనీ, లిమిటెడ్

బెజవాడ

1913 సం॥ యిండియన్ కంపెనీల ఆక్టు ప్రకారం రిజిస్టరు చేయబడినది. భాగము 1-కి రు. 100 లు చొ॥

యిన్వలెన్సు దరఖాస్తుతో రు 20 లును, అల్లాటుమెంటు అయినప్పుడు 20 లును, మిగతా రు 60 లును మూడు సమమైన వాయిదాలలో యిచ్చే వర్షాలు.

ఈ కంపెనీ మిల్లుల యజమానులచే స్థాపించబడినది.

బెజవాడ, బందరు, యేలూరు, రామవరప్పాడు, దుగ్గిరాల, పెంటపాడు.
గుడివాడ, తాడేపల్లి గూడెము, నిడదవోలు, గణపవరము, కవులపల్లి, పెదవేగి.

వర్గ రా గ్రామాదులలోని అనేకులు పెద్ద పెద్ద రయిసు మిల్లులవారు యీ కంపెనీలో భాగస్వాములుగా చేరియున్నారు.

కంపెనీ ప్రారంభించిన సంవత్సరమే, 100 కి రు 4-0-0 చొప్పున భాగస్వాములకు డివిడెండు పంచిపెట్టబడినది.

ఆయిలు యింజనులు, స్టీముయింజనులు, పోర్టుబల్ యింజనులు పంపులు వర్గ రా మిల్లుసామానులు కావలసినవారు ముందుగా మాకు వ్రాసినచో బొంబాయి, కలకత్తా, చెన్నపట్నములలో గల యితర కంపెనీలవారి ధరలకంటె సరసమైన ధర లో ప్రత్యేకపు సదుపాయమిచ్చి సప్లయి చెయ్యబడును.

గుడ్లవల్లేటి గోపాలరావు,

వి. యన్. చిన్న సామి, బి.వి.,

మేనేజింగు డైరెక్టరు.

బ్రాంచి ఆఫీసులు:—

జనరల్ మేనేజరు.

118 ఆర్మీయం స్ట్రీటు,
చెన్నపురి.

ఆరబ్ బిల్డింగు, లోహార్ చాల్
బొంబాయి.

1/2డి ప్రేమచంద్రు బరల్ స్ట్రీటు,
బాబజురుపోస్టు, కలకత్తా.

కాపుపత్రికా కార్యాలయము

మండ్లవల్లి,

లింగాలపొస్టు, కృష్ణాజిల్లా

ఇది యొక వార్తాపత్రిక. కాపు, తెలగ, బలిజ, బంబరి మహా జనులయొక్కయు తదితర బ్రాహ్మణేతరులయొక్కయు దేశాభి మానులయొక్కయు సాంఘిక, ఆర్థిక, పారిశ్రామిక, వ్యవసాయక, రాజకీయపరిస్థితులను హాస్యలను కాపాడుటకు వెలవడి ఉన్నది. గానబ్రాహ్మణేతరులెల్లరును జందాదారులై సంకల్పబద్ధి చేయుతనానగవలెను.

ఇది వార్తాప్రథమంధి

సంవత్సరచందా రు. 3-0-0

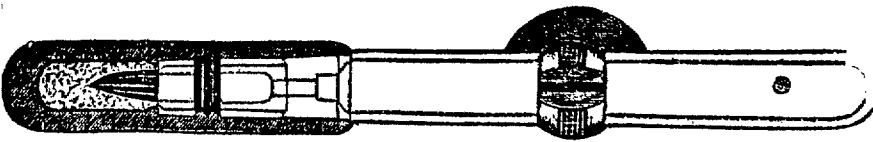
సమృద్ధిమం గౌరవహాదిరి నగలుదొరకు స్థానము

ది ఆంధ్రాజ్యాయలరి మానిఫాక్చరింగు కంపెనీ.

హెడ్డాఫీసు, బెజవాడ. బ్రాంచి 51, చైనాబజారురోడ్డు, మదరాసు.

మావద్ద అనేకరకములు క్రొత్తమాదిరి గాజులు, మెడగొలుసులు, కానుకలలు అడ్డగ చైత్రాలు మొదలు బంగారు నగలు స్వర్ణనవరత్నములు వేసిన అనేకమాదిరి అడ్డగలు, జడవిళ్ళలు, నాగరములు, ఉంగరములు, చుంపసరములు, పతకములు, మొదలగునవన్ని వెండి రైలుకాజులు, టంబ్లర్లు, పేలాగిన్నెలు, కాపిసెట్టు మొదలగు పాత్రసామానులన్ని అనేక రకములు కాళ్ళగొలుసులు, మొదలగు అన్నివస్తువులు యెప్పుడు సిద్ధముగా యుండును. కానుక బంగారమునకున్న చాడివేండికిని రత్నములు మొలగువాటికి గారంటి యివ్వబడును. సచ్చినివి వాపసు తీసుకొనబడును.

పాపైటర్లు - కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరి, శనగపాటికోటయ్య అండు బ్రదర్లు.

స

పాళీలు

పాంట్స్ పేనాల బంగారపు పాళీలబదులు యీనూతన గ్లాసుపాళీలు వేళమంతయు వాడుకలోనున్నవి. గ్రోసు రూ 14.

గ్లాసుపాళీల కలము

ఒకతూరి సిరాలలో ముంచినయెడల 5 నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.

మైలాపూరు

గ్రోసు రూ 14, గ్లాసుపాళీ ఫ్రంట్ లెన్స్ పేనా రూ 1. డబ్బు రూ 10.

విక్రయియిడిపో,

మద్రాసు.

రాజ ప్రతినిధి ప్రసంగము

సి. వై. చింతామణిగారి అభిప్రాయము

“రాజప్రతినిధి ప్రసంగమును నేను చాలా శ్రద్ధతో చదివితిని. మహా మేధావియగు న్యాయవాది శును భారతదేశమునం దలి బ్రిటిషుప్రభుత్వమునకు ప్రధానపురుషుడగు రీడింగుప్రభువువాడ మొత్తగంభీరమగు నుండునో అను సమాశ్రిత్యంతో నేను సగౌరవముగా వారి యుపన్యాసమును పరికించితిని. ఏల యనగా యిదివరకు యీ ప్రభువు ఆంగ్లేజువ్యాయ స్థానములలో ను రాజకీయరంగములలోను తాత్వికముండిన అవతారములలో నిట్టి కఠినశాసన ప్రపత్తిగల్గినచో దానిని నాతడు నిష్కర్షగా నిగ్గించియే యుండునుగాన నీయవతార మున నేమి నుడువునో చూతమును కుతూహలము నాకు ప్రబల మైనదిగాని ఆయుపన్యాసము చదువగా యీకఠినశాసనములను చేయుటలో దొరతనమువాద మిక్కిలి గొప్ప పాఠశాఁటు చేసినను నక్కుకమే మరింత స్థిరపడినది. ఇదివరకు నేను యీ శాసనములనుగూర్చి తెలిసిన నాఅభిప్రాయమును సవరింపకొన నలసిన అవసరము కొంచమైన కనబడలేదు. లిట్టనుప్రభువు ఉపన్యాసముల నన్నిటిని యిదివరకు చదివినయెంటిని. ఇప్పుడు రీడింగుప్రభువు ఉపన్యాసమును గూడ చదివెతిని. వీనిని చదువగా దొరతనముచా రవలంబించిన ఈ నిర్బంధవిధానమునకు నాకు గలిగిన ప్రతికూలభావమేమిమంత ప్రబలమైనది. వారవలం బించిన పద్ధతి నిని మృత్యు యోజన మే గాక అత్యంతహానికముగూడనైయున్నది. దీనివలన ఆరాజక మంశరించుటకు బదులు మరింత ప్రబలబడె ధలమగును. రాజ ప్రతినిధి ఏర్పడిన రాజకీయ సంస్కరణల శిచారణసంఘము చివరకు పట్టినీటిబుడగగానే పరిణమించినది. నిర్బంధవిధాన మును నిర్మూలించుటకు స్వరాజ్యమును అవయంబును చేరియు ల గట్టిపట్టుదలతో ప్రబలముగా ఆందోళనము చేయకమానర” అని శ్రీయుత చిర్రావూరి యజ్ఞనారాయణ చింతామణి (సి.వై. చింతామణి గతసంయుక్త రాష్ట్రప్రభుత్వమంత్రి అలహా బాదు లీడరు పత్రికాసంపాదకుడు) గారు కలకత్తానగరమున బెంగాలీపత్రికాత్రనిధి కరిగించిరి. (ఆ. ప్ర)

Madras-Races 1924-25.

చెన్నపురి

గుర్రపు పందెములు

1924-1925

ఈదిగున తెలుపబడిన తేదీలలో పందెములు జరుగును

1924 ఫిబ్రవరి 18, 20, 24, 27.

1925 ఫిబ్రవరి 1, 3, 10, 18, 17, 24, 31.

1925 ఫిబ్రవరి 7, 14.

ఎల్క్విక్ టోటాలి జేటరు బుక్కుమేకర్లు

ప్రవేశకట్టుము:—

మొదటితరగతి: పురుషులకు రు. 5. స్త్రీలు రు. 3.

రెండవతరగతి: ,, ,, 1. ,, 0-8-0.

బీచ్, పార్కు, ఎగ్గోరు మొదలగు స్టేషనుల నుండి స్పెషలుబండ్లు పోవును.

ఇతర వివరములకు గోడలకు అంటించియుండు మా పెద్దనోటీసులను చూడకోరెదము.

గాంధీ దైవజ్ఞుడు

హనుమాన్ ఆరూఢము

మోక్షవిషయమునగించి ధర్మన్యాయమైన 5 ప్రశ్నలు వ్రాసిపంపినపెడల జరగబోవు సంగతులను దాఖలాగా తెలిపెద ము ప్రశ్నవ్రాయుకాలమ్ము కూడ వ్రాయవలెను. 5 ప్రశ్నల కు. రు. 1-0-0 పై ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 1 సం॥ ఫలమువ్రాయ రు 2-0-0 యితరవివరములకును వ్రాయుడు.

వి. కె. పిన్. చారియారు, ఆంజనేయస్వామి,

బోర్నియాలయము, తిరుత్తణి, చిత్తూరుజిల్లా.

చంద్రగిరి తాలూకా స్థానిక సంఘ ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాంశాల ప్రథమ సమావేశము లేడి గుంట

చంద్రగిరి తాలూకా స్థానిక సంఘ ప్రాథమిక పాఠశాలలో పాఠ్యాంశాల ప్రథమ సమావేశము లేడిగుంట ఉత్తమ ప్రాథమిక పాఠశాలయందు 7-12-1924 వ తేదీ ఆదివారమున చంద్రగిరి తాలూకా పోర్టుమొంబగురు తిరుపతి మునిసిపల్ కౌన్సిలర్ ఆరు విహార శ్రీ బి. కే. దొరసామి ఆధ్వర్యమున గాఢాది అధ్యక్షత క్రింది జరుపబడినది.

శ్రీ కాశీరామి, శ్రీ చూరూ, కార్యకర్తలగురు, తిరుత్తని, తిరుపతి, చంద్రగిరి, పాఠశాల ప్రాంతములనుండి ఉపాధ్యాయులు, స్థానిక సంఘ సభ్యులు, వైస్ ప్రెసిడెంటు కె. ఎం. రంగయ్య శ్రీ గారు, ఆర్. కె. వెంకటమెనన్ రాజ బహదూర్ వారు, ముఖ్యము ఇబ్రహీం బహదూరు వారు, పసల గురవయ్య గారు, వెంగళం ప్రొక్కెటరు ఆర్. కె. మాకరాజులంగారి వారు విచ్చేరిరి. వైస్ ప్రెసిడెంట్ మొదటి అధ్యక్షులను రికార్డు ముఖ్యము విట్టి చేరుమొనగాను అయిన టి. కవ్వస్వామి మొదటి యారుగారు ప్రారంభము చేసినందున సంతసించిరి. అగ్రాధ్యక్షులును, మహారాజు శ్రీ కె. ఎం. రంగయ్య శ్రీ గారును ప్రాథమిక విద్యను గురించియు, ఉపాధ్యాయుల కష్టములను గురించియు, ప్రసంగించి, వారికి కావలసిన సహాయములను తమ సోదరసభ్యుల ప్రోత్సహనములతో ద్వైదేవ మని చెప్పిరి.

సభలో ఈ క్రింది తీర్మానములు గావించబడినవి.

ప్రతి ఉపాధ్యాయుడు 5 రూపాయలు శేతనము వృద్ధి చేయవలెను.

దొరతనపురా రోడ్-గిన నాలుగు రూపాయల అలవెన్సు 1-8-1924 మొదలు ఇవ్వవలసినది.

ప్రధానోపాధ్యాయులకు పాఠశాలలందు ఉపాధ్యాయుల నడుపించి రి, 6, 6 కు పైగా గల పాఠశాలలందు వరసగా 1 రూ, 2 రూ, 4 రూ. మ్యూటీ అలవెన్సు ఇవ్వవలెను.

పాఠశాలలో రేడియో, తిరుత్తని యందున్న ఉపాధ్యాయులకు ఇండ్ల సౌకర్యముగాని లేక అడ్డెలుగాని ఇవ్వవలసినది.

ఉపాధ్యాయులకు సంవత్సరమున కొక్కమాసము నిండు జీతముపై నెలపు ఇవ్వవలెను.

ఉపాధ్యాయులు ఖాయిలాగా వున్నచో జాతీయ ఆయుర్వేద వైద్యుల సలహాపైగాని లేక గ్రామ మునసిబుల సలహాపైగాని నెలపు ఇవ్వవలసినది.

ప్రధానోపాధ్యాయులు 3 కోట్ల రూపాయల నెలపును మంజూరు చేయులాగు అధికారము నివ్వవలసినది.

సంవత్సరమున ఎడతెగని సర్వీసుగల ఉపాధ్యాయులకు నిండు జీతముపై నెలపు ఇవ్వవలెను.

ఆనాలోగ్న ప్రదేశములలో ఉపాధ్యాయులను ఒక సంవత్సరమునకు పైగా ఉంచకూడదు.

స్కూలు వేళలు గ్రామముల ఆవశ్యకత బట్టి యుండవలెను.

ప్రారంభ బోధన ప్రాచీన పద్ధతి ననుసరించి యుండవలెను.

పాఠశాలలకు పుస్తక బాంధాగరములు, నిఘంటువులు, శాస్త్ర బోధనాకరణములు ఇవ్వవలెను.

10 సంవత్సరములకు తక్కువ లేక సర్వీసుగల ఉపాధ్యాయులకు తర్జీతు నిర్వహణనుండి తొలగించవలెను.

తర్జీతు కాలము 3 మాసముల కెక్కువ ఉండకూడదు.

నాన్ గెజెటెడ్ ఆఫీసర సంఘమువలె, ఆర్. ఎం. ఎస్. సంఘమువలె మ్యూచ్యుటీ బెనిఫిట్ ఫండు యేర్పాటు చేయవలయును.

ఇతర శత్రుకళాశాలల యోగ్యతాపత్రాల సహానించవలెను మున్నగు తీర్మానములు గావించబడినవి.

ఉపాధ్యాయులపై విశ్వాసము విడచింపటకు ఎన్నుకొనబడిన ఈ క్రింది ఉపాధ్యాయులను స్థానిక సంఘ సమావేశమునకు పంపవలెను.

1. డి. రామచంద్రరావు - లేడిగుంట.
 2. వ. కన్నయప్ప మొదలి - పాకాల.
 3. ఎ. వేంకటేశచార్యులు - కార్యకర్తలగురు.
 4. టి. వి. సుందరరామయ్య - పాపానాయకుపేట.
 5. వి. గురవయ్యనాయుడు - తిరుత్తని.
- ఫలహారము నొసంగుటలో సభ్యుగి నెను.

బెల్గాంలో స్వదేశీ వ్యవసాయము

బాబూ రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు 23 వ తేదీని తెరచెదరు

మొనూరు సంస్థానమునుండి పంపబడిన కుస్తులు 18 వ తేదీకి బెల్గాం చేరును. అన్ని గురకాములకును దగ్గ ఖాస్తులు వచ్చిన వారే చెప్పవచ్చును. 25 ఖద్దరు గురకాములు తెట్టుబడును. వివిధ రాష్ట్రములవారు ఎనిమిది వ్యవసాయముల నేర్పరచి ఖద్దరు వడుకుట నేయుట విధులు చేయుట మున్నగు పనులు చేసి మా పెదరు. దుకాణములలో ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు పెట్టుటకు సర్వాధికారము వాతేర్పాటు చేసిరి. ఎలక్ట్రిక్ లైట్లు నవీర్పాటు చేసినందున రాత్రులలో చాలకాలము వరకును ప్రేక్షకులు చూచుటకు వీలగును. 25 వ తేదీని ఉద గాము 8 గంటలకు ప్రదర్శనమును తెరచుటకు బాబూ రాజేంద్ర ప్రసాదుగారు దళతో సంగీతించిరి. ప్రారంభోత్సవమున గాంధీ మహాత్ముడు మున్నగు నాయకుల లండనును వచ్చెదగా. దుకాణములను పనులు చేసి మాపగోరువారును 21 వ తేదీకి బెల్గాంలో నుండురు. వారేర్పాటు లన్నిటిని సిద్ధపరచియుండెదరు.

రేపల్లి డి॥ మున్స్పె కోర్టులో

ఫైల్ నెం O.S. 413/24 రున
వాది:— ఆదిపాక వెంకట నరసమ్మ.
ప్రతివాది:— కొత్తూరి సూర్యనారాయణ.
అయియున్నట్టి వావా ప్రతివాదికి నోటీసునిమిత్తం ది 22-12-24 తేదీకి వాయిదా వేసినారు. గాన యీ సంగతి ధడమ పత్రికలో ప్రచురపడుచు వలసినదిగా కోరడమైనది. ఈ నెంబరు ప్రతివాది అయిన కొత్తూరి సూర్యనారాయణ గోదా వావాదిజిల్లా రాజమండ్రిలో మెరకపీఠిలో గురుగు సూర్య నారాయణయింటివద్ద యుంటాయన్నాడు.
తెనాలి } పి. వీరరాఘవులు,
6.12.24, } వాదితరపున ప్లీడరు.

కొండాపురంలో గొప్ప జిన్నింగ్ గ్రవుండేనట్లప్యాకరి లాటరీ

గవర్నెంటువారి L. Dis. 3505-1924 గా తెలియపరచి లాటరీ మూలముగా

విక్రయించుచున్నాము

త్వరపడుడు. లాటరీ కలుపు తేదీ 1925 పిబ్రవరి 22. మంచి తరుణము.

రూ 2500 కు లాటరీ. టికెట్టు 1-కి రు 5-0-0 10500 టికెట్టు మాత్రమే

మణిఆర్థుద్వారా సొమ్ముపంపిన టికెట్టు పంపబడును.

కమిషన్ ఏజెంట్లు కావలెను. మంచి కమిషన్ యివ్వబడును. అన్ని విషయములకు క్రింది ఆడ్రసుకు వ్రాసి తెలుసుకొనవచ్చును.

లాటరీ కలుపు వెద్దమనుష్యులు

మ॥ రా॥ శ్రీ, దివాన్ బహదూర్

పి. కేశవస్వామిగారు.

గుంటూరు

అడ్రసు:—

శి. య్య. వెద్దరామారెడ్డి.

బి. శి. మల్లారెడ్డి.

పోస్టు కొండాపురం
M. S. M. Ry.

కడవజిల్లా.

టిబెటు ప్రధాన సేనానియగు స్ట్రాంగ్ షే ఫు గారు
 లింపాంగునుండి 10 వ లేదీని ద్వారా లింగు చేరిరి. జనరలు లాం
 నులీగారి మంధిరమున నున్నారు. ఆయనకు ఘనముగ స్వాగత
 మియ్యబడెను. (ఆ. పే.)

హిందూమతమునందు మతకలహములు

పంజాబు సమశ్రి

ఎంగ్లండ్‌లో మహాత్మునివ్యాసము

పంజాబులో నన్న హింజువులను మహాత్మునియల కను కలిగిన విశోధములను అంతమొందించి వారిలో దృఢ మగుమైత్రిని కలిగించుటకు పటిష్ఠములగు సాధనములు నాలో చించి నిర్ణయించుటకే లాభోరులో ౪ వ లేదీని సభజరిగినది. హాకిం అజ్ఞానభావ సాహెబు, మాలానా మహాత్మునానీ, మాలానా షోకతానీ, డాక్టరు అస్సానీ, పంజీత వదనమో హాన మాలవ్యాగార్థును మరి పెక్కుమందియును సభకుచిప్పిరి చావీయ కారణములలోపాటు యిగరకారణములు గూడ వివాదలకు కులకములై న విద్యాధికులతో వివాదలకు రాజ కీయ కారణముల కలననే ముఖ్యముగా వివాదలు కడిగెనని నిర్ణ యించి వానిని రుద్దియే చర్చించిరి. “ఇదివరకు విద్యాధికులకు హిందువులను మహాత్మునియలకు అన్యోన్యము చాలబాగు గా నుండెడిది. ఇప్పుడు ముఖ్యము చాల ప్రబలుచున్నందు లకు చాల విచారించుచున్నానని” లాలా లజపతిరాయ గారు నుడి విరి. అందువలన లక్ష్మీ ఒడంబడికను సభించుటను గూర్చి చర్చ జరిగినది లక్ష్మీ “ఒడంబడిక జరిగినపుడు తేలికమున మహాత్మునియలకి ఎటుజుండినను యిప్పుడది బొత్తు గా వారికి చాలియుండలేదు. మతవిరోధములు హెచ్చుగాను న్నవి. పరస్పరవిశ్వాస మంతరించినదిగా ఏకనియోజకవర్గము వలననేను విల్లెనచో ప్రత్యేక నియోజకవర్గములవలన నైక

ను జనసంఖ్యకుబట్టి భిన్నమతముల ప్రతినిధులసంఖ్యను నిర్ణ యించి ఎన్నికలను జరుపవలెనని మహాత్మునియల కోరుచు న్నారు” అని సభలో మహాత్మునియల ప్రముఖులు తెలిపిరి. అ ల్పకాలము ప్రత్యేకనియోజకవర్గ ముండవలెనని పట్టుపట్టిన ప్పడు మాత్రమే ప్రత్యేక నియోజకవర్గ ముండవలెనని విష యమున వారందరు సేకరించినటుల సేక గ్రహించితిరి.

మహాత్మునియలవాదము

“ఏమతమువారికిగాని వారి జనసంఖ్యనుబట్టి యిచ్చు బడవలసిన స్థానములకంటె హెచ్చుగా నీయగూడదు. కానన సాధులు, జిల్లా తాలూకాబోర్డులు, మ్యునిసిపాలిటీలు ము క్తగు అన్నిసంఘముల ఎన్నికలలోను యీపద్ధతినే అవలంబిం పవలెను. ప్రభుత్వోద్యోగములలో కార్యనిర్వహణ దీక్షతను గూడ గమనించుచు జనసంఖ్యను బట్టి భిన్నమతముల వారికి ఉద్యోగముల నొసంగవలెను. ఇదివరకు ఏమతమువారైన నట్టి ఉద్యోగముల నుపసంహరించుచో క్రొత్తకాశులను కల్పించునట్లుగాని ఖాళీలను భర్తీచేయునట్లుగాని యిరీతి గావానినాయామతములవారి కొంగి తారతమ్యమునకా గ్రహభంగి నేర్పకునటుల చేయవలెను ఏమతమువారికిగాని ప్రత్యేక పదుపాదులకుచేయుగూడదు. ఇది మావ్యక్తిప్రాయములు. ఈయితగతులవారా రెవరైన ప్రత్యేక పదుపాదులను కోరి నచో మేము తెలిపిన పద్ధతిలో అవసరమగు మార్పులు జరప బడవచ్చును ఏదేర్పాలు జరిగినను అది భారతదేశమునందలి అన్ని రాష్ట్రములకును గూడ వర్తింపవలెను” అని మహాత్ముని య ప్రముఖులునుడిరరి.

సిక్కుల వాదము

“పంజాబులో మాసంఘమునకు ప్రత్యేకప్రాముఖ్యము గలదు. కాన మాకు ప్రత్యేక పదుపాదు ముండవలెను. ప్రత్యేక

ప్రాతినిధ్యపద్ధతిని పూర్తిగా రద్దుపరచినచో మేము సంత సించెదము. అప్పుడు సిక్కులలో నొక్కరుగూడ ఏసంఘ మునకును ఎన్నుకొనబడకపోయినను మాకువిచారములేదు గాని ప్రత్యేకప్రాతినిధ్యము నేర్పరచిన చో మాసంఘమునకు హెచ్చుమంది ప్రతినిధుల నొసంగవలెను” అని సిక్కుప్రముఖులు నుడిపిరి.

హిందువులవాదము

“ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యమే యుండగూడదు. ఉండకత ప్పసినచో ప్రత్యేకనియోజకవర్గ ముండగూడదు.” అని హిం దువులు తెలిపిరిగాని హిందువులలో భిన్నాభిప్రాయము లేర్పడి నది. పంజాబుమహాత్మునియల ఏదోరహస్యప్రోహసంకల్ప ముతో నిట్టికోరికలు కోరుచున్నారని పంజాబుహిందువులు నెరచుచున్నారు. కలహోద్రేక నిరతులగు సరిహద్దుమహాత్ముని యలదేశములు పంజాబుకు చాలచేరుగా నుండుటచే పంజాబు ప్రభుత్వమున మహాత్మునియలప్రాబల్య మధికమైనచో ఏదోకే రిగు గత సరిహద్దుమహాత్మునియలవలన పంజాబునకు ము ఖ్యముగాను భారతదేశమున కంతకునుగూడ చాలముప్పు కలుగ గలదని పంజాబు హిందువులు భయపడుచున్నారు.

డా. క. గాంధీ.

ముల్లీ పేటవార్త

జాంబాయి, డిసెంబరు 11:—ముల్లీ పేటయందు సంభవించిన కొట్లాటవిషయమున విశేషములు జాంబాయి ప్రభుత్వము వారికి తెలిసెను. రైలుపట్టాలమీద రాళ్లపెట్టి పూడ్చివ్వ రైలు ఆపబడినది. జాపల్ అనువాడును అతనిసల్లులన్నీ హితులును స్వా ధీకమైరి. కత్తులును నోకపిస్తోలును వారియొద్దగలవు. తాతాకం తెనీలో తాను యుద్ధము చేయుచున్నానని బాపల్ చెప్పెను.

డాక్టరు జార్జి డ్రెల్లు ప్రపంచమునందు నుప్రసిద్ధమైనట్టి లైన్ పర్ ఫ్యూమరీ

హిందూదేశమునందున్న మా అనేకపోషకులకు

తెలియజేయడ మేమన:

మా పలుకముల పరిమళద్రవ్యములను మీకు త్వరలో అందజేయుటకై మద్రాసు బందరువీధి, నెం 52 గృహమునందు మా బ్రాంచి తెరచియున్నామని యిందుమూలముగా అందరికిని సంతసముతో తెలియజేయుచున్నాము. యికమునుపు మీ ఆర్థ్యలన్నియు ఈ బ్రాంచి నుండియే సంపాదించు. మీరందరును మాకు తగునశయ మొసగ ప్రార్థితులు.

ఏ. వి. ఆర్. ఏ. ఆడికప్పచెట్టి (కొలంబొ)

52, బందరువీధి, మద్రాసు.

ఉత్తరములు ఆంగ్లభాషలో వ్రాయవలెను.

ఆంధ్రపత్రిక

1924-నవంబరు 13-న తేది

శనివారము

కోహాటు హిందువులు:

గాంధీమహాత్ముడు

కోహాటు దురంతముల గురించి, ఇండియా ప్రభుత్వమువారు గావించిన ప్రకటనము, విశ్వాస మేమాత్రము పులిగొల్పుటలేదు. తప్పం తయు హిందువులపై మోపబడినది. ఎటుబాధలకు లోనై రావల్సిందేక బరిపోవలసివచ్చిన హిందువుల దుర్గతిగూర్చి సానుభూతియైనను జూపబడలేదు. మేజిస్ట్రేటు రిపోర్టుపై ప్రభుత్వమువారు ధారణడిరి. విచారణసంఘము నేర్పడువలయునని మాళవ్యా గారు కోరగ, వారముకు సమ్మతించలేదు గాంధీ మహాత్ముడు కోహాటుకు వెడలెడ సనగ, వారిని రాక్షయలేదు. ఏయిబ్బందియు గలుగనిదే, హిందువులు కోహాటు వెడలిపోయిన తరువాత పిలువబడినది. కోహాటు వ్యవహారము, హిందూసమన్వయసభ గాని మహామ్మదీయసమన్వయసభగాని తలంప గూడదు. ఉభయసంఘములవారును దుర్భరపరిస్థితులను గాంచి, తలలు వంచుకొనవలసినస్థితి యందుండినది. ఉభయములుగలసి యీదుస్థితి చక్కబరచుటకు ప్రయత్నించవలయును. హిందూమహామ్మదీయసభ్యులును, కోహాటు విషమపరిస్థితి యగుచున్నది. మహాత్ముని దీర్ఘవనాసమున కిదియే కారణమయ్యెను. హిందూమహామ్మదీయ సభ్యులును కుదుర్చుభారమును అధికారులు వహించినను, వారివలన యీ సమస్య పరిష్కారము గానరదు. వీరు బలమువహించి అల్లరుల నణగద్రొక్కగలరు గాని, పరస్పరప్రేమను పురికొల్పజాలరు. ఇక్కార్యమును ప్రజలు వాదయంతట వారే నిర్వహించుకొనవలయును. అల్లరులకు కారణవేదియైనను, ఇండ్లను లగులబెట్టుట మున్నగు బీభత్సకార్యములను జడిసి, హిందువులు రావల్సిందేక జరిగటలు, ప్రభుత్వ ప్రకటన మంగీకరించుచున్నది.

కోహాటుకు మరల హిందువులను రప్పించు భారము మహామ్మదీయులపై గలదు. రావల్పిండి యందు మహాత్ముడు దర్శించిన మొనర్చియుండెను. సజమును నివేదించెను. అతడు దెలిపిన ప్రతిక్రియ కడు యోగ్యముగనున్నది. హిందూమహామ్మదీయ సభ్యులును బలవరుట కింతకన్నను వేరు మార్గము లేదు. అధికారులు కుదిర్చెడి సమాధానము సరికరమని, అతిని యుద్దేశ్యము. ఇంకొక ప్రభుత్వప్రకటనము, బాధితులయిన హిందువుల సహనమును చూపుచున్నదని, గాంధీ భావించుచున్నాడు. అందుచే హిందూమహామ్మదీయ నాయకులు గలసి గావించిన పరిష్కారమును దప్పవెనకదనిని ప్రజలంగీకరింపవలదని, అతడు గురుచున్నాడు. ప్రభుత్వమువారి పరిష్కారమేదయో తెలియదు. వారు తమ సిక్కి

తాభిప్రాయమును వెల్లడిజేసిరి. ఇయ్యది హిందువులను తృప్తిపరుపదు. సరిహద్దు సమాధానము గురించినగాని, హిందువులు మరల కోహాటుకు వెడలవలదనియే, మహాత్ముడు హెచ్చరించుచున్నాడు. అట్టిసమాధానమేదీ? మహామ్మదీయులు, పారిపోయిన హిందువులను కలిసికొని, స్నేహభావముజూపి, శాంతికి మరల భంగముకలిగించమని వాగ్దానముజేసి, వారిని కోహాటుకు తీసికొని రావలసినదని, మహాత్ముడు హితమొనగుచున్నాడు. అన్నదమ్ములు కోహిత్యముచే పోరాడుకొనినను, మరల కలిసికొని సుహృద్భావమును జూపుట సహజము.

అటులే హిందువులును మహామ్మదీయులును అగ్రహారేళమునందు ఎట్టికోపము గనుబడినను, మరల సోదరప్రేమను జూపవలయును. విదేశాధికారులు తమను రక్షించెదరనియ, హిందువులతో తమకు బనిలేదనియు మహామ్మదీయులు భావింపజనదు. సామాన్యపరిస్థితులలో మహాత్ముడు దెలిపిన హితము ననుసరించుటకు, మనస్సాప్పుదు. కాని, కోహాటు దుస్థితివలన, హిందూదేశ సాభాగ్యమున కెట్టిభంగముకలిగెనో వీరు గ్రహించవలయును. దేశమునకు స్వరాజ్య మవసరమని భావించుచున్నపుడు, హిందూమహామ్మదీ యైక్యమునకు ఎంతటిత్యాగముల సలిపినను, అధికమనిపించుకొనవు. కిలాసాతో ప్రశ్న యడయించినపుడు మహామ్మదీయులకు హిందువులు మనస్ఫూర్తిగ సహాయము జేయవలయునని మహాత్ము డెటులగోరెనో, నేడు భయభ్రాంతులయిన హిందువులకు మహామ్మదీయు లటులే తోడ్పడవలయునని గోరుచున్నాడు. షాకతాలీ, డాక్టరు కిల్లూ మున్నగునాయకుల సహాయముతో కోహాటు మహామ్మదీయులు తమ దృక్పథమును మార్చుకొందురని నమ్మెదము. శాంతిదూతయగు మహాత్ముడు వెడలినపుడు, సభ్యులు తప్పక చేకూరుచు మహాత్ముని కోహాటుకుబోనిచ్చిన, యీ సమస్య త్వరలో పరిష్కార మయ్యెడిది కాని అందుకు వీలులేకున్నది. ఏకారణముచే నయినను, కోహాటు మహామ్మదీయులు హిందువులను దీసికొనిపోనిచో, కాంగ్రెసుసభ ముగిసిన పిమ్మట, గాంధీమహాత్ముడే రావల్పిండిబోయి అవసరమగువరకు హిందువులతో కలిసియుండుటకు నిశ్చయించెను. ఏమి మహాత్ముని దయార్ద్ర హృదయము! మహాత్ముడు సరిహద్దు ప్రాంతములలో నివసించునెడల, హిందూమహామ్మదీయ వైషమ్యము చల్లారి, ప్రశాంతవాతావరణము తప్పక ప్రబలును. కాని, మహాత్ముని కింతటిశ్రమనిచ్చుట ప్రజలకు భావ్యమా? ఇంతకన్నను ఎక్కుడు ముఖ్యవిషయములగుర్చి పాటుబడుటకు మహాత్ముని కవకాశ మియవలదా? ఈలోపుగనే కోహాటునందు హిందూమహామ్మదీయ సభ్యులు బలవడుగాకయని కోరెదము.

మహాత్ముని నిశ్చయము

స్వరాజ్యమును సంపాదించుటయో, లేక ప్రాణముల నర్పించుటయో యను ప్రశ్నను మహాత్ము డిటీవల బైకిదెచ్చెను. ఆ విషయమై అసోసియేటెడుప్రెస్సు ప్రతినిధి ప్రశ్నింపగా, తమలో కొంతమందికయినను ప్రస్తుత మనోవిషాద

మంతరించుటకు వీలుపడునని, మహాత్ముడు విచారించుచున్నాడు. బెల్గాం కాంగ్రెసునందు మహాత్ముడు తన యుద్దేశ్యమును బయల్పరుప గలడు. భారతీయులకు తనతో దీసికొనిపోగలనా లేదా యని మహాత్మునికు సందియముగలదు. కాని, తనకు సంబంధించినంతవరకు, తాను మాత్రము కృతనిశ్చయ్యుడ నయియున్నానని మహాత్ముడు ఖేలబుచ్చుచున్నాడు. బెల్గాం కాంగ్రెసుసభా తీర్మానములు చాలమఖ్యములుగ నుండుననుటకు సందియములేదు. ఆకారణముచేతనే, బెల్గాం తీర్మానముల నామోదించువారు దూర మాలోచించి బాధ్యత నంగీకరింపవలయునని మహాత్ముడు ముందుగానే మందలించుచున్నాడు. రాబోవుతీర్మానము లెటులున్నను, ఎల్లర త్యాగశక్తియు వినియోగమగుటకు తగిన యవకాశ ముండునని యూహింపవచ్చును. కాంగ్రెసునందు కనీససామాన్యంతము నిరూపింపబడినను, ఎవరి కార్యక్రమమును వారనుష్ఠించుటకు వీలయినను, ముందుకు బోదలచువారి కెట్టియిబ్బందియు నుండజాలదు. కాంగ్రెసునందు అసహాయకార్యక్రమము లేకున్నను, వ్యక్తులు అసహాయధర్మము నవలంబించుట కెట్టినిరోధ ముండదు. కాని భిన్నాభిప్రాయములవలన గలిగెడి కలహకారణములు మాత్రము నివారణయగును. ఇతరభేదము లేన్నియున్నను, నిర్మాణకార్యక్రమమును దీక్షతో కొనసాగించుట కవకాశము గలిగినది. గమ్యస్థాన మెల్లరకును స్వరాజ్యమే. స్వరాజ్యస్థాపనకు నిర్మాణకార్యక్రమము తోడ్పడునని ప్రాజ్ఞులంగీకరింపకమానదు. ఈ విషయమున ఎల్లరును చేతులగలిపి, భారతీయులు మాటలప్రోవులుగారనియు, కార్యశూరు లనియు ప్రపంచమునకు చాటవలదా?

బెంగాలు ఆర్డినెన్సు: సెనాన్యాయగారు

బెంగాలు ఆర్డినెన్సును రద్దుజేయవలయునని పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూగారు బంపిన చట్టమును రాజప్రతినిధిగారు నిరాకరించినసంగతి చదువరులకు తెలియును. నెహ్రూగారి పు డేమిజేసెదరు? శాసనసభా కార్యక్రమమును నిలిపివైచి, ప్రభుత్వచ్యుతు ఖండించుటకును, బెంగాలు నిర్బంధితులను విడుదల జేయుటకును లేనియెడల వారిపై నేరస్థాపన జేయుటకును, వీరు తీర్మానము నుపచాదించెదరు. ఇట్టి అడ్డరన్ మెంటు మోషనువలన ఎంతవరకు లాభముండునో జూడవలయును. అధ్యక్షులు దీని నగీకరించెదరో లేదో తెలియగలదు. ప్రభుత్వమువారి టిప్పి తీర్మానములను లెక్కపెట్టెదరని దోచదు. కాని, ఒక్కవిషయము మాత్రము వెల్లడియగుచున్నది. ప్రజాభిప్రాయమును గమనించుటకు ప్రభుత్వము వారు పూనుకొనుటలేదు. సంస్కరణములవలన ఫల మిదియేయగుచో, వానివలన నేమాత్రము ప్రయోజనముండునని ఎవరును నిశ్చయించజాలరు. ఈసంగతిని మితవాదులకు సయము తెలిపవచ్చునటుల జేసినందులకు పాలకుల నభినందింపవచ్చును. బెంగాలు శాసనసభలో నేమి, సామ్రాజ్య శాసనసభలో నేమి, యీవిషయము చర్చకువచ్చినపుడు, ప్రజలదృక్పథమును ప్రభుత్వదృక్పథమును మరింత స్పష్టముగ వెల్లడి గాగలవు. స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ నావశ్యకతను ప్రజలు గ్రహించుట కివి తోడ్పడుననుటకు సందియములేదు. బెంగాలు కార్పరేషను

వారు సుఖాపచంద్రబోసుగారికి మూడుమాసముల సెలవునిచ్చి, వారిస్థానమున డిప్యూటీ ఆఫీసరును నియమించిరి. సుఖాప చంద్రబోసుగారు ఆరాజకులని, ఇతవర కేవలము నమ్ముటలేదు. కార్యరేపను పనినుండి వారిని తొలగించక, ఆత్మగౌరవము నిలుపుకొనుట కీ సంఘము ప్రయత్నించుచున్నది. త్వరితముగా ప్రజాస్వాతంత్ర్యమే జయము గాంచక మానదు.

చింతామణిగారి ప్రత్యుత్తరము

రీతిగూర్చు భువనగారి సమాధానము, మితవాద ప్రముఖులగు చింతామణిగారి కయినను నమ్మకము కలిగించలేనపుడు, తక్కినవారి నెటుల నమ్మించును? బొంబాయిలో నేపథ్యమువారును బెంగాలు అర్థి నెన్నును ఆమోదింప జాలకబోయిరి. హిందూ దేశాభిప్రాయము బొంబాయియందు స్పష్టముగ వెల్లడియయ్యెను. లిట్టను ప్రభువుగారుగాని, రీతిగూ ప్రభువుగారుగాని, యీషయమును గమనింపక, మరల తమచర్యలను సమర్థింప దొడంగిరి. ఈమారును, అట్టిఫలితమే గలిగెను. మరియొక స్థానమునందున్నచో, రీతిగూ ప్రభువుగారు తమచర్యను తీవ్రముగఖండించి యందడివారని, చింతామణిగారు సూచించిరి. రాజప్రతినిధిగారి ప్రసంగము చింతామణిగారి యభిప్రాయములను చలించియుటకు మార్గమరింత బలవంతులకు తోడ్పడెను. గొప్పతప్పు జరిగినటుల, వీరికి స్పష్టమయ్యెను. నిర్బంధపద్ధతి, దేశస్థిని చక్కబరచుటకు మార్గము, మరలతయవద్రవము దెచ్చిపెట్టుచున్నదని, వీరు విశ్వసించుచున్నారు. సంస్కరణ విచారణసంఘమును నెలుకొల్పుట నిష్ప్రయోజనమనియు, భారతీయాదేశము నిర్బంధములవలన పెచ్చుపెరుగునుగాని తగ్గిబొడసియు, చింతామణిగారు మండించుచున్నారు. ఇట్టి మితవాద సలహాల నయినను వినక, తమయిష్టము వచ్చినటుల లిట్టను ప్రభువుగారు ప్రవర్తించుచున్నపుడు, అందువలన గల గల ఫలమునకు వారే బాధ్యులగుదురు. ప్రపంచ చారిత్రంలో నెక్కడను నిర్బంధవిధానము అశాంతిని బోగొట్టిన నిదర్శనముగ నరాదు. హిందూదేశమునందు మాత్రము అన్యధా జరుగునా?

బల్లరుగారి యాశ్చర్యము

గవర్నరుల ప్రసంగములన్నియు సామాన్యముగ నొక్కొక్కటి ననుసరించుచున్నవి. లా, ఆర్డరు రక్షణావశ్యకతను ప్రతిపాదించుటతో వీరికి సరిబోవుచున్నది. అతియగని, ప్రజాశయములను పరిష్కరించుట యవసరమనుసంగితిని వీరు గ్రహింపకున్నారు. అశాంతిని బోగొట్టెనని, లా, ఆర్డరులను రక్షించుట కిదియే మార్గమని సంగతిని వీరు గ్రహింపకున్నారు. బర్మావివర్షణకు సర్వో హాంకోర్టు బల్లరుగారు రంగూనులో బ్రసంగించుచు సంస్కరణముల మాహాత్మ్యమును వెల్లడించిరి. సంస్కరణము లింత ప్రేమముగనుచో, బర్మాలో నశాంతి ఏల దొలగలేదు? అందుకు పరు జవాబుజెప్పక శాసనవిరుద్ధముగ నడిచెడినా రెల్లరును కఠినముగ దండింప జూడురని మ్రోము బలికిరి. బర్మాపశ్చిమంబ, విదేశనర్తకుల బలమున, పలుకలకు బోవుచున్నదనుసంగతిని బల్లరుగారు యంగీకరించుటలేదు. విదేశనర్తకులవలన యశమునకు లాభమేగలిగెను గాని

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్ముని పూజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పింపవలెను

13.12.24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

చందాలు
ఇదివఱకు 50698-6-8
కోశాధిపతి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు
ఇదివఱకు 24653-9-8
ఇదివఱకు 24878-9-8
కోశాధిపతి వద్దను, ఇతరత్రను వసూలుమొత్తము
ప్రజాపూజానిధికి సామునుబంపు చిరునామా:—కా.నాగేశ్వరరావు, నెం. 7, తంబుకల్లోని, మద్రాసు.

నష్టము గలుగలేదనియు, వీరు తేనిచో పన్నులను వృద్ధి చేయవలసివచ్చుననియు, ప్రజలనేకులు అన్నమో రామచంద్రాచారిని పిలిపించవలసి వచ్చుననియు, ఫలవంతముగ ప్రదేశములు అరణ్యములగుననియు, బట్లరుగారు ఇయ్య పెట్టుచున్నారు. వీరి వాదమహిమ నేమని కొనియాడవచ్చును! బర్మాప్రజలు తడవు నేయక, స్వరాజ్యసంపాదనకై తమ యావచ్ఛక్తిని వివియోగించినగాని, ముక్తిగాంచజాలరు.

దాసుగారు: మంత్రిపదవి

దేశబంధుదాసుగారు మంత్రిపదవి సంగీకరింపక, పరిపాలనా బాధ్యతనందీ తప్పించుకొనిరి; లిట్టను ప్రభువుగా రధిక్షేపించిరి. కాని మంత్రిపదవిని వహించినమాత్రమన, పరిపాలనాబాధ్యత ఏర్పడునా? లా ఆర్డరు రక్షణవిషయమున మంత్రుల సలహా లేమి యక్కరకువచ్చును? గవర్నరును నిజర్వడుశాఖయు గలిసి ముఖ్యవిషయములను నిర్ణయించుచున్నారు. దాసుగారు ద్వంద్వ ప్రభుత్వవిధానముక్రింద, బనిచేయచో ప్రజలకు మేలుజేయుటకు మార్గము, సత్వర స్వరాజ్యసిద్ధికి అడ్డుపడినవారయ్యెదరు. నామమాత్రముగ మంత్రిపదవులకు తేనిపోని గొప్పతనము కలుగజేసెడివారు. లిట్టను ప్రభువుగారికి, దాసుగారు తగినజవాబుచెప్పిరి. ప్రజామనుబాధ్యత నెసగియున్నచో, దాసుగారు మంత్రిపదవి సంగీకరించెడివారే. కాని, లిట్టను ప్రభువుగా రిచ్చెదమనిన బాధ్యత, నిస్సారమయినది. నిజబాధ్యతను సంపాదించుటకే, దేశము ప్రయత్నించుచున్నది. అట్టివి, బాధ్యతలేని వ్యవహారమునందు దాసుగారు బ్రవేశించెదరా? స్వపరిపాలనా బాధ్యతను వహించుటకు, దేశనాయకులు సంసిద్ధులుగ నున్నారనుటకు సందియములేదు. కాని, బూటకములగావించి భ్రమపంతుకు వారికిమీద సమ్మతింపక.

జ్యోషీగారిచట్టము

సామ్రాజ్యశాసనసభలో జ్యోషీగారు తల్లులకు లాభకరమగుచట్టము నొకదానిని ప్రవేశపెట్టిరి. అందును కూర్చి మున్నందు చర్చజరుగ గలదు. ఫ్యాక్టరీలలోను గనులలోను పనిజేసెడి స్త్రీలు గర్భవతులయినచో, కనుటకు కొంతకాలము బూర్వమునను, కోనపిమ్మట కొంతకాలమువరకును పనిజేయ సవనము లేకుండుటకు, జ్యోషీగారి చట్టము ఏర్పాటు జేయుచున్నది. కర్మకులస్థితిని చక్కబఱచుటకును, ముఖ్యముగ స్త్రీలయిబ్బందులను తొలగించుటకును, జ్యోషీగారు ప్రయత్నించు

చున్నారు. వీరి ప్రయత్నములకు శాసనసభ్యు లెల్లరును తోడ్పడుట ముఖ్యము. జనన నెలలో నీ బిల్లును సెలెక్టుకమిటీకంపెదరు. కార్మికుల కష్టములను నివారించుట యవసరమని, ప్రపంచమందంతటను గుర్తింపబడుచున్నది. అంతర్జాతీయ సమావేశములలో నీ విషయమై తీర్మానములు జరుగుచున్నవి. హిందూదేశమున పాశ్చాత్య పారిశ్రామికవిధానము కొనసాగునంతవరకు, కార్మికుల దుస్థితిని తొలగించుట కితర దేశములతోబాటు హిందూదేశమును బ్రయత్నింపక తప్పదు.

ఏది ముఖ్యము?

ఆర్థిక విచారణ ముఖ్యమా, పన్నుల విచారణ ముఖ్యమా యనుప్రశ్న కొక్కటే జవాబుగలదు. ఆర్థికవిచారణ సలుచుకుండ, పన్నులవిచారణ సలుపుట దుర్లభము. ప్రజలెంతవరకు పన్నుల మోయగలరో ముందుగ కనుగొనవలయును. ప్రభుత్వము వారీషయము సంగీకరింపక, పన్నుల విచారణ సంఘమును చుందుగ నియమించిరి. దీనియందే ఆర్థికవిచారణగూడ జరుగునని వీరు వాదించిరి. కాని, దాక్టరు ముఖర్జీ గారు రీసంఘమువారి యెదుట సాక్ష్యమిచ్చుచు, ఆర్థికవిచారణ ముందుగ జరుగవలయుననియు, పన్నులసంఘమువాటికి కార్యమును నిర్వహించ జాలరనియు నుడివిరి. ప్రస్తుతపువిచారణ వలన, ప్రజల కెట్టిలాభ ముండదని యూహింపవచ్చును. ప్రజల ఆర్థికదుస్థితిని గ్రహింపకుండ, క్రొత్తపన్నులను విధించుచో దేశమునందు అశాంతి యతిశయించుట దప్ప వేరులాభము గలుగజాలదు.

ఒక రాణి అపీలు

కలకత్తా హైకోర్టు

కలకత్తా హైకోర్టులో న్యాయమూర్తి పియర్స్ గారి యెదుట సంగరాష్ట్రమునందలి ఒక సంస్థానాధిపతి మైరాణి (ఆజినిభార్య గారు దావాచేసిరి.

“నావివాహము 1916 లో జరిగినది. ఒక సంవత్సరము గడచినపిమ్మట మీ కిరువురకును వివాదము కలిగినది. మే మిరువురమును కేరువేరుగా నివసించుటకును నాజిడ్డు నాయెద్దనే యుండుటకును నాకు నెలకు 900 రూపాయలు యిచ్చుటకును 1924 మార్చిలో ఏర్పాటు జరిగినది పిమ్మట నాభర్త నాజిడ్డు అను దార్జిలింగు తీసికొని పోయెను. కాన వివాహమున రద్దు పరచి నాజిడ్డులను నాయెద్దనే యుంచగోరెదను” అని రాణి గారు దావాచేసిరి.

“ప్రతివాది బ్రిటిషుయిండియా సభ్యుకాదు అతడు డోమిస్తైలు బ్రిటిషుయిండియాను కూడకాదు. వాది ప్రతివాదును బ్రిటిషు యిండియాలో నివసించుట లేదు గాన యావాహు వివాహవేయటకు హైకోర్టువారికి హక్కులేదు” అని ప్రతివాది వాదించెను. తిట్లు ముందు చెప్పబడును. (ఆ ప్రెస్)

స్థానిక వార్తలు

తిరువల్లిక్కేణి సంగీతసభ:— పద్మావతి బాయి గారు ఆదివారము 4 గంటలకు వల్లిపరణయలు సాధికాకాల తేజవము చేయుదురు.

మార్పు:—వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యుల వారి ఆయుర్వేదాశ్రమము 151 నెం॥ గోవిందప్పవాయక వీధికి మార్చబడినది.

సాధికాకాల తేజవము:—శ్రీమాన్ గజపతిరా మానుజదాసుగారు లవణాసురవధను ఆదివారం 4 గంటలకు పె రుమాళ్ళ మొదటివీధి 16 నెం. గృహమున (పుదుప్పాకం) సాధికా గాచెప్పుదురు.

నెల్లూరుజిల్లా టీచర్స్-గిల్డ్:—వైగిల్లవారిసాధా రణసమావేశము 20 వ తేదీ 8 గంటలకు నెల్లూరు చేంబర్స్ హాలులో సభ్యులచేర్చుకొనుటకు ప్రాజ్ఞాకాన్ఫిరమయిన ఆలో చించుటకు జరుగును.

రూఢివార్త:—ఖా॥ బి॥ బజులల్లాసాహెబ్ గార మదరాసు ప్రభుత్వమువారి కార్యనిర్వాహకవర్గమునందు సభ్యు డుగా చేర్చుకొనబడినటు రూఢియని తెలియవచ్చుచున్నదని డెయిరీ ఎక్స్ప్రెస్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

సుగంధవిలాసనభానాటకము:—సుగంధ విలాస సభాసభ్యులు ఆదివారం 5-30 గంటలకు రా॥ బి॥ పి. సంబం ధమొదలియారు గారిచే వ్రాయబడిన “టుస్టియన్” అప్పచె ర్లైడు) అను అరవనాటకమును విక్టోరియా పురమంజిరమున ప్రదర్శించుదురు.

కాంగ్రెస్ స్పెషల్ రైల్వే:—కి వ తేదీ ప్రయం చిన ప్రకారము రైల్వేవారు మదరాసునుంచి, బెజవాడనుంచి రెండురైల్వే లినినంతకుండి ప్రయాణీకులు ఇదివరకు ప్రయం చిన తేదీలందు నడుపనిశ్చయించి రని గడ్డె రంగయ్యశాయకు గారు హెచ్చరించుచున్నారు.

జగన్నాథభక్త సభ, ఎళుంబూర్:—1924 డిసెంబరు 14 వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4.15 గంటలకు ఎళుంబూర్ హోలోడ్డు, “వేదలిన్” గృహమున తంజావూరు త్రిపురసుందరి బాయిల్ల వల్లిపరణయలు సాధికాకాల తేజ వము జరుపుదును.

తిరుప్పప్పవై యువన్యాసములు:—15 డిశంబరు నుండి ఉదయమున 8 గంటలకు ప్రతిరోజు 1 నెలకోజలపాలు శ్రీమాన్ శ్రీరంగం భారతం రంగాచారిస్వామిగారు తిప్పా వైయువన్యాసములను శ్రీసార్థస్వారథిస్వామివారి గంగయి కొండం మంజులమునం దిత్తురు.

పర్యవాకం కో ఆపరేటివ్ క్రెడిట్ బ్యాంక్ లిమిటెడ్:—వైద్యులకు ప్రథమ సాధారణ సమావేశము రేపు 2 గంటలకు కామత్ బిల్డింగ్స్ నెం 167 పర్యవాకం ప్రాజ్ఞాద్దు వేవేలో జరుగను. జి శ్రీరామబాబు నాయుడు గారు ప్రారంభించును. పర్యవాకం, మాళ, పెరంబూరు వా రందరును రాగ్రాహులు.

మద్యపాన నిషేధోపన్యాసము:—సెంటు థా మన్ హాలు మొత్తం అండ్ చెస్టర్ సభ్యులవారి యజమా న్యముక్రిందమే జె. కెంబెల్ గారు, మేజర్ ఎం. ఏ. జిర్లె పిగారి అధ్యక్ష స్థితిలో ఆదివారం 8-30 గంటలకు పుదుప్పేట వెస్టిమిన్ ఫార్వీస్ న్యూ-లలో మద్యపాన నిషేధోపన్యాసము జరుపుదురు.

సరోజికాలరత్న సదసిండు పాటకచ్చే:— తంజావూరు డిస్ట్రిక్టు సమావేశము తిరువయ్యూరులో శ్రీ త్యాగరాయ బ్రహ్మంగారు నూతనదేశానికి విగ్రహ తులభాభి షేకమునకుగాను పై నమూనూ కర్పలకు ఉపయోగించబడు ను. బెంగళూరు వాగడక్కం-పాటకచ్చే. 1924 సం॥ డిసెంబరునెల 14-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-గంటలకు గోకే డ్ హాలులో, జరిపించబడును.

తెన్నీసుపంచెములు — జి. హెచ్ సమాజము
వారి తెన్నీ సుపంచెములకు అన్నికళాశాలల పాఠశాలల వారు ప్రత్యేకసంఘమువారు (1 సంవత్సరము వనిచేసినవి ఉత్తర సర్కారులకు సంబంధించినవి) పోటీకి నిలువవచ్చును. డబుల్స్ క్ష రు 6 లు. సింగిల్స్ కు 4 రూ॥లు ప్రవేశకొనుము. దరఖా స్తులు జనవరి 1925 లోగా చేరవలెను. బహుమతులు పతకము లు వ్యవస్థలకు, కప్పులు సంఘములకు, కప్పులు ఏపేట మారు చుండును. ఈక్రిందివిలాసమునకు వ్రాయవలయును. వి. వి. జగ న్నాధాచార్యులు, వి. ఏ. కార్యదర్శి, జి. హెచ్. సమాజము రాజమండ్రి.

కల్లికోటసబ్బుసంస్థ ఉండవచ్చును:—“రిటెం చిమెంటు కమిటీవారు కల్లికోట కేరళసబ్బు ఫ్యాక్రీ సబ్బు తయారుచేయుట నిదివరకే చూపినదనియు అదిమార్గదర్శిగానుం డువీలు పోయినదనియు దానినివదిలిపెట్టవచ్చుననియు నూచించిరి. నూచనను ఈ ప్రభుత్వమువారు గమనించి విచారించి యి యుడు ఈఫ్యాక్రీ నడచుచున్న పథకులమీదనే యింకొకసంవ త్సరము నడుపవలెననియు ఇండస్ట్రీస్ డైరెక్టరుగారు ఆడిట్ రిపోర్టులో దానియభివృద్ధినికూర్చి తెలియజేయవలయునని తల చుచున్నాము. ఈసంస్థసంగతి దృఢముగా తెలిసేవరకు ఆ సెం టిమెంట్ కమిటీవారువిషయము ఆలోచనలో నుండుననియు తె లుపుచున్నాము. (ప్రభుత్వప్రకటన)

బిరుదునన్నదుల దర్బార్:—పచ్చూప్ప కళా శాల మందిరమున మదరాసుక రైట్ గారు ఈక్రిందివారి క్రింది బిరుదునన్నదుల నిప్పుటకు 19 వ తేదీ 5.15 గంటలకు దర్బార్ చేసెదరు.

డి॥బి॥ టి. రంగాచారి, డి॥బి॥ వి. తిరుమలపిళ్ళ, ఖా॥బి॥ అబ్దుల్ రహీంసా హెబుబహదూర్, ఖా॥ బి॥ మహమ్మద్ ఫజ లద్దీన్ సాహెబ్ బహదూర్, రా॥బి॥ హెచ్. నారాయణరావు రా॥బి॥ ఓ. ఏ. ఓ. కె. లక్ష్మణకెట్టియార్, రా॥బి॥ ఆర్.వి. కృష్ణయ్యర్, రా॥బి॥ ఎం. రామకృష్ణయ్యర్, ఖా॥సా॥ అబ్దుల్ సలింసయ్యదుసాహెబు బహదర్, రా॥సా॥ జి. వి. వరదరాజు లుకెట్టి, రా॥సా॥ సి. రాజరత్న మొదలియార్, రా॥సా॥ ఎన్. ఆర్, బాలకృష్ణమొదలియార్, రా॥సా॥ ఏ కోదండరావు మొదలియారు, రా॥సా॥ ఎల్. కందస్వామిమొదలియారుగార్లు.

కాశ్యోరరావు

స్వరాజ్యపక్షమున జేరుట

బెజవాడ, 12.12.24:—క్రియత అయ్యదేవరి కాశ్యోరరావు పంతులుగారు శేను స్వరాజ్యపార్టీలో చేరితిమని ప్రకటించినారు. వారు ఈదిగువకారణమును తెలియ జేయు చున్నారు.

“ఇప్పుడు కాసనసభాబహిష్కారము స్పష్టముగ జా తీయకార్యక్రమమునుండియై త్రి రేయబడినదిగనుక కాసనసభలలో నుండియు, బయటనుండియునూ నింకుకప్రభుత్వమునకు వీలై నంతవిత్తికి కలిగించి బూటకపు సంస్కరణలను విసాళము గావించుటకుగాను కాసనసభలను స్వాధీనపరుచుకొనుట అవ సరమని శేను నమ్ముచున్నాను ఈకార్యమును ఒక్క స్వరాజ్య పార్టీమాత్రమే నిర్వహింపగలగలిగి నమ్మి శేను దులోచేరినాను.”

రెండుపత్రికలు

శ్రీయత ఆంధ్రరత్న దుర్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారు “రామవండు” “సాధన” అను రెండుపత్రికలను స్వరాజ్యపార్టీ పక్షమున ప్రకటించెదరు. “రామవండు” తెలుగుభాషయందు వారమునకు మూడుపంక్తియములు ప్రకటింపబడును. “సాధన” ఇంగ్లీషుభాషయందు వారమునకోకతూరి వెలువడును. ఈపత్రి కలు రెండును జాతీయతకు పబ్లిషింగును. (స్వకీ మదిలేఖరి)

“శారద” మాసపత్రిక సంపాదకులు

అయ్య, మాసపత్రికనుండి ప్రకటింపబడుచున్న యు ట్టియ సకలమాసపత్రిక లకు “శారద”యొక్క సంపాదకత నును, శ్రీయత కింక గన్నాభారావు, ఎం. ఏ. బారిష్టరు, బందరు మృణాళిపాలిటి డైరెక్టరుగారును, శ్రీయత నడింపల్లి వెంకట లక్ష్మీరంగంహారావు, ఎం. ఏ. హల్, యకో, వి. బా రిష్టరు, ఎంటూరు మున్సిసిపాలిటీ డైరెక్టర్ గారును వహించిరి.

విద్యాభివృద్ధి, సామాజిక, ప్రజాస్వామ్యము నీ రుద్ర యుల సంపాదకత్వమున “శారద” ఇకవికాశి క్రింది గాంచి యొగ తయు కోశిల్లగలపనుల నిర్వహణయు మీ నిర్వహణకు “శారద” ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమునకు సూక్ష్మశీలు కొం డును! మచిలీపట్టణము. } డిశంబరు 12.12.1924 }

మైసూరు శాసనసభ

న్యాయవాదుల నిబంధనసవరణ బిల్లు

బెంగళూరు, డిశంబరు 12:—శేటి ఉదయముమైసూ రుశాసనసభ సమావేశమై న్యాయవాదుల నిబంధన సవరణ చట్ట ముపై చర్చించుట కారంభించెను. న్యాయవాదులు కోర్టులందు న్యాయవాది వృత్తి నడుపుచున్నంతకాలములోను వేరొకవృత్తి చేయ నీయకుండ ముఖ్యన్యాయస్థానమువారు నిబంధనలన డొంగుట గావించుటకు నొకసవరణ చేయుటకు బిల్లుప్రవేశపె ట్టబడెను. పెన్షన్ అనధికారకర్మశ్యాల సవరణబిల్లును ప్రతిఘటించు చు మూడుగంటలు మాట్లాడిరి. అనధికార కర్మశ్యాలకు నొకటి అయిరి. దివానుగారు తుదకేబిల్లు క్రిందపెట్టె అసెంబ్లీకి అభిప్రాయము కొరకు పంపెదనని చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

డయోసిజన్ బాలికలపాఠశాల

బహుమతిదనము

కలః త్రా డిశంబరు:—12 డయోసిజన్ బాలికాపాఠశాల వారి కబహుమతి తీసినదనమందు రీడింగు ప్రభృతి బహుమతుల ను నిన్న బంచిపెట్టెను బహుమతులు పంచిపెట్టిన పిమ్మట డి లో సల్పబడు పనులెల్లకు సంశ్లేషికరముగ నున్నవని రీడింగు ప్రభృతి చెప్పెను. (ఆ. ప్రె.)

వాతావరణ సితి

1924 సం॥ డిశంబరునెల 13-వ తేదీ శనివారము

ముఖ్యజిల్లాలు	మొత్తం వర్షపాతము మి.మీ.	మొత్తం వర్షపాతము అంగుళాలు	మొత్తం వర్షపాతము అంగుళాలు	మొత్తం వర్షపాతము అంగుళాలు	మొత్తం వర్షపాతము అంగుళాలు
మొత్తం	24	24	24	24	24
గోపాలపురం	81.1	65.2	...	24.88	44.94
విశాఖపట్టణము	81.9	72.8	...	15.44	37.09
కాకినాడ	81.1	69.7	...	21.87	39.09
మచిలీపట్టణము	82.7	70.3	...	12.04	41.59
యస్మాలు	86.8	64.6	...	3.5	26.01
బీర్లూరి	88.5	64.1	...	2.45	20.51
కడప	87.4	67.3	...	7.20	31.28
నెల్లూరు	83.9	70.4	0.09	21.38	37.98
మద్రాసు	83.4	7.3	0.16	21.46	50.74
కడపూరు	83.6	72.5	...	23.45	52.44
నీలము	89.5	70.9	...	5.76	39.30
కోయంబటూరు	85.2	66.7	...	11.24	22.29
తిరుమనాపల్లి	86.9	72.1	...	9.27	33.8
నాగపట్టణము	83.0	76.0	0.07	22.94	54.98
నభుర్	8.3	73.3	0.01	5.06	33.58
పాంక	84.8	76.2	0.18	18.47	37.00
తిరువల్లెలి	0.02	20.15	28.31
తిరువేండూరు	83.5	78.2	...	14.52	64.51
కొచ్చిన్	88.6	74.7	...	15.31	114.51
కాళిక్ట	90.8	72.4	...	20.71	117.16
మంగళూరు	91.4	72.3	...	4.13	5.68
బెంగళూరు	83.1	60.6	...	2.92	35.37
మేకార	73.8	8.4	...	6.46	125.46
కొడైకనాల్	59.6	15.0	...	12.92	62.18

సర్కారులు:—కొన్నిచోట్ల ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. ఒక్కచోట్ల ఒక మోతాక్షర నున్నది. ఆర్ధిక చాల రిక్కువ. శాస్త్రజేతులు 4 నుండి 5 డిగ్రీలు ఎక్కువదక్కరా మేముచులు ఒక మోతాక్షర నున్నది. ఆర్ధిక చాల ఎక్కువ. కర్మాంగుళా 5 నుండి 6 డిగ్రీలు రాత్రికేతిమి ఎక్కువ కర్మాంగుళా:—మద్రాసులో 0.16 “ . రిండియన్ నెల్లూరు లో చిన్న చిన్న మోతాక్షర మోములదలముగ నున్నది. అక్కచోట్ల ఒక మోతాక్షర నున్నది. రాత్రికేతిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

రాజధాని ప్రాచ్యభాగమున స్థానిక చినుము ప్రద వచ్చును.

సి. ఆర్. సామయ్య,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు,

విదేశ వార్తలు

అంతర్జాతీయ మండలి ఋణము

బ్రిటిషు పరిస్థితులు

పార్లమెంటులో ప్రకటనము

లండన్, డిశంబరు 11:—గతరాత్రి కామన్సుస్థలలో అంతర్జాతీయ మండలి ఋణములను గూర్చి ప్రభుత్వవిధానమును కోశాధిపతి చట్టలుగా రిట్లు ప్రకటించిరి. ఇదే చట్టముగారు పార్లమెంటులో మాట్లాడుటకు ప్రభుత్వపర్యాయ ఘోషించిన శుభాంతరము క్రిక్కిరిసి యుండెను. ఫ్రాంసు ఆమెరికా ప్రభుత్వములవారు తమ ఋణములను తీర్చు విషయమై జేయుచున్న రాయబారముల ప్రభుత్వమువారు రవలంబించిన వైఖరిని తెలియ జేసెను.

మూడేండ్లక్రితము బొల్షెవర్లవారితో బ్రిటిషు విధాన మనకు పూనాది జేసెననిరి. యూరపియను మిత్రమండలితో జేయు ఏర్పాట్లు ఈ లేఖ ననుసరించి యుండవలెను. ఈ లేఖ ను చాటియుండరాదు.

మన కీయవలసిన మిత్రమండలి ఆమెరికాకు ఋణమును తీర్చునో మనకుగూడ కొంతవరకు ఇవ్వవలెను. అయ్యది అవ సరము. యుద్ధమైనదా దిగ మన భారము ఆపారమైనది. యుద్ధ ములో మన ఋణము లన్నిటిని ఇచ్చితిమి. మన అప్పులను దీర్చి తిమి. సకాలములో మాట దప్పకుండ అనుకొన్న నాటికి దీర్చు చున్నాము. ఇరితవరకు మన కీయవలసిన మిత్రమండలిని సొమ్ము వీణవలెనని యడుగు లేదు. దీనివలన బ్రిటిషు పన్నులను గట్టు వ్యక్తికి దుర్భరము గ నున్నది. ఈ దేశము లో అన్ని తరగతులపై విధించిన పన్ను ఇతరదేశములందున్నదానికంటె ఎక్కువగ నున్నది.

యూరపియను మిత్రమండలికి గ్రేటుబ్రిటను రమారమి 2000 000000 పౌనుల ఋణమునిచ్చెను. ఇందులో సగము బ్రిటనే ఇచ్చెను. తక్కిన దానిని పూర్తిజేయుటకు ఆమెరికా లో అప్పుజేసిరి. మొత్తము మనమిచ్చినఋణము 8000 000000 పౌనులుగాదు, 2000 000 000 పౌనులు ఇవ్వబడెను.

ఆంగ్లో ఆమెరికను ఋణవిషయమై భిన్నాభిప్రాయము లున్నవనిరి. ఏభిన్నాభిప్రాయములున్నను రెండు విషయము లను గూర్చి మాత్రము భిన్నాభిప్రాయముండదు. ఆంగ్లో ఋణ సమస్యను పరిష్కారము చేయదలచితిమేని దానిని పూర్తిజేయ వలెను. ఇకముందు చర్యల కది ఆధారముగ ఏర్పడును.

గ్రేటుబ్రిటను బలవగు స్థితియున్నది. ఇతరుల వశము గాకుండ అసస్సిన ఏకేడే పవర్సు సంఘములలో స్థలము నాక్రమించుకొన్నది. ఋణపరిష్కారసమస్య చాల ముఖ్యమై నది. ప్రపంచము దంతటను బ్రిటిషు పరపతి దానివలన ఏర్ప డును. దీనిమీద ప్రాపంచిక వర్తకము ఆధారపడియున్నది. మారకము యభివృద్ధియగుచున్నది. ఇదియే అంతర్జాతీయ జాతీ య ఆర్థిక వ్యవహారములకిది ప్రాణాధారము.

బ్రిటిషుపత్రికల ఆమోదము

నిన్నటిదినము పార్లమెంటులో చర్చిలుగారి ప్రకటనము ను వార్తాపత్రికలన్నియు ఆమోదించినవి ఆమెరికాకు తానెం తీయవలసి యున్నదో అంత మొత్తమునే తన కీయవలసిన బాకీ దారులనుండి బ్రిటను తన కీయవలెననుచున్నది. అంతకంటె ఎక్కువ అక్కరలేదనుచున్నది. యునై టెడ్ స్టేట్సు కీయవలసిన వారు ఇవ్వదలచుకొన్నచో గ్రేటుబ్రిటనుకుగూడ ఒక మోత రుగ ఇవ్వవలెననుచున్నాడు.

ప్రతిపాలన యునై టెడ్ స్టేట్సుకు గ్రేటుబ్రిటను పెద్ద మొత్తమును గట్టుచున్నది. తనభారమును నిర్వహించుచున్నది అందుచే ప్రతిపాలనను బ్రిటను పట్ల బా ధార్యముతో ప్రవర్తించవలెననియు అందుచే గ్రేటుబ్రిటనువిధాన మంతయు బాగున్నదని మార్చిం గు పొదుపుతో వాకొనుచున్నది. ఫ్రాంసుపట్ల ఇంగ్లాండు సంకుచితభావముతో ప్రవర్తించదని చర్చిలుగారు రనిరి. తన వాత వని యునై టెడ్ స్టేట్సుతోయున్నట్లు లోచుచున్నది.

డెయిలీ న్యూసుపత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది. ఆమెరికా ఫ్రాంసు రాయబారములకు తా మధురాకుని చర్చిలుగారు ప్రక టించుట చాలనుచుంది. సమంజసముగ నున్నది.

అసలు స్నేహము ఏజాతివారికి చెడకుండ రా దనియు ఈ సమస్య అంతయు న్యాయవృత్తితో గూడు కొన్నదనియు ఆమెరికాతో తానీయవలసిన ఋణమును పరి

ష్కారముజేయుటకు ఫ్రాంసు పూనుకొన్నచో అందులో ఒక భాగమును ఈదేశము దీసికొనుట కధికారమున్నదనియు తెలియజేసెను. పెన్సుమినిస్టరు గజెటు ట్టు నుడివెను. అందరి లోను యునై టెడ్ స్టేట్సు శ్రీమంతులు. అట్టిదివారే ముందుగ వారికియవలసిన ఋణమును తీర్చవలెనని మనల నడిగిరి. అందుచే మన కీయవలసిన ఋణము గురూడ అగునలెను. మొగ మాటనుమాడదు. ఋణమును వారు దీర్చుటకు కొన్ని ఏర్పాట్లు లను జేయవలెను. ఆమెరికా కీయవలసిన ఋణమును ప్రత్యేక ముగ తీర్చుటకు ఫ్రాంసు దాచియుంచే మనకు అనుమానించ నక్కరలేదు. బ్రిటిషువారికి ఫ్రాంసు పెద్ద మొత్తముల నీయ వలసియున్నది. ఇతరులకు ఫ్రాంసు ఇవ్వవలసిన సొమ్ము నిచ్చునో అసమయమునకే బ్రిటిషువారి కీయవలసిన సొమ్మును బాగుండదు. అంతర్జాతీయ ఒడంబడికై యుద్ధముగూల విషయమై పరిష్కారము జేసికొనుటకు ఫ్రాంసు రాయబార ములను ఆమెరికాతో జరుపుచున్నది. ఇందులో ఆమెరికా ప్రభావస్థాన మాకమిందుగాక యనుచున్నది.

వాషింగ్టన్లో కలవరము

న్యూయార్కు, డిశంబరు 11:—పార్లమెంటులో చర్చిలుగారి ప్రకటనముచే ఆమెరికాతో ఫ్రాంసు జేయుచున్న రాయబారములు ఆలశ్యమునుజేమాయని ఆమెరికాలో చాల మంది భయపడుచున్నారు. అంతర్జాతీయమండలి ఋణసభలో యునై టెడ్ స్టేట్సును పాల్గొనునటులజేయుట కిది ఇంకొక ప్రయత్నమేమో యనుచున్నారు.

చర్చిలుగారి ప్రకటనము అంతర్జాతీయమండలి ఋణమును గూర్చి స్పష్టముగను సక్రమముగ నున్నదని యునై టెడ్ స్టేట్సు కోశాధికారులు అంగీకరించిరి. ఇంతకంటె ఎక్కువ న్యాయని యుజర్వలేదట.

మ్యాండేటు రాష్ట్రములు

ఆంగ్లో ఆమెరికను రాయబారములు

ఇంగ్లాండును ప్రత్యుత్తరము నీయగోరుట

రోము:—డిశంబరు 11. మ్యాండేటు కమిషనువారి నిజేడి కమును జాతిసమితిసభవారు చర్చించిరి. మ్యాండేటులను గూర్చి ఆంగ్లో ఆమెరికను రాయబారముల విషయమై ప్రత్యుత్తరము నీ య వ లె న ని ఇంగ్లాండు న దు గ వ లె న ని తీర్మానము నవలంబించిరి. సామ్రాజ్యసభయందు జరిగిన తీర్మా నములనుగూడ తెలియజేయవలెనని తీర్మానించిరి. మ్యాండేటు రాష్ట్రములు సాధారణముగ జాతిసమితి ఒడంబడిక, మ్యాండే టుమరతులప్రకారము పరిపాలించబడుచున్నవని బ్యాంటింగు గారి నిజేడికము తెలుపుచున్నది.

అట్టామను ఋణములను గూర్చి వ్రేంచి, బల్గేరి యా, తర్కి గ్రీకులకువులను పరిష్కారము జేయుటకు వీరు గోరిసెన్సుట ఒక మళ్ళవ వర్తని నియమించుటకు అవలం బించిరి.

పోలండు యుద్ధఋణములు

ఇంగ్లాండుతో ఒడంబడిక

వార్సా, డిశంబరు 11:—యునై టెడ్ స్టేట్సు కీయవల సిన ఋణమును తీర్చుటకు ఇంగ్లాండు ఏర్పాటు జేసినటులే పోలండుగూడ గ్రేటుబ్రిటను కీయవలసిన ఋణ మొత్తమును 45.0 00 పౌనుల విషయమై పరిష్కారము జేయుటకు పో లండు అంగీకరించెను. ప్రభుత్వ సాత్తుమీద హామీ ఏర్పాటు చేయబడలేదు.

బ్రిటిషు ఆర్థిక కేంద్రము అంతర్జాతీయమండలి బ్యాంకువ్య వహారములందు సౌకర్యములు ఏర్పాటుజేయబడినవి.

రైలుగోడునిర్మాణము నేతపరిశ్రమలు చదురుపెట్టుబ డివిషయమై బ్రిటిషు ఆర్థిక కేంద్రము రాయబారములను జరుపు చున్నారు.

అస్ట్రేలియా నావికులసమై

పోరాటమును సాగించెదరు

సిడ్నీ, డిశం 11:—నాకా కార్యాలయసంఘమువారిని ప్రభుత్వము తొలగించదలచుకొనలేదని కార్మికసభ్యులకు అస్ట్రే లియాప్రధానామాత్యుడు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చెను. పోరాటము సాగుననే కార్మికసభ్యుడు తెలియజేసెను.

ప్రసవజ్వరము మొదలగు వ్యాధు లకు ఆమోఘమైన నివారిణి

ఒకగొప్ప ఆయుర్వేదచికిత్సచే నాభార్యకు గలిగినగుణములను గుఱించి ప్రజలలాభము నిమి త్రము ఈదిగువసంగతులను తెలుపుచున్నాను.

నాభార్యకు ప్రసవమైనపిమ్మట నాలుగవరోజు న ప్రసవజ్వరము వచ్చినది. సాధారణముగా ఆరో గమువచ్చినవారు బ్రతుకుటదుర్లభము. ధర్మామిటర్ లెక్కప్రకారము 107 డిగ్రీలుజ్వరముండెను. తిరున ర్వేలిజిల్లా, కృష్ణాపురవాసియును, ప్రస్తుతము మద్రా ను జార్జి టౌను ఆస్ట్రీలియన్ ఏభి, నెం 72 రు భవన మునందున్న, సుప్రసిద్ధఆయుర్వేదవైద్యులు, పండిత స్వామి శ్రీనివాస అయ్యంగారు అనేక కఠినవ్యా ధులు మొండివ్యాధులు భయంకరవ్యాధులు మున్న గువాటిని అద్భుతముగా కుదుర్చుట నాకు తెలియు ను. వాటిలోనాకు పరిచయము కూడ గలదు గాన ఈవిషయములోకూడ తక్షణమే నేను వారివద్దకు వెళ్లుటలేప్ప వేరుమార్గము నాకు లోచకుండెను. గాన నేను వారివద్దకు వెల్లితిని. వారు అద్భుత వశమున రోగికి చికిత్సజేయుటకు నమ్మితినిచి ఔష ధమునిచ్చిరి. చికిత్స ప్రారంభించిన మొదటిదినము నందే చాలామట్టుకు గుణముగుపడినది. ఈరోగివిష యమై ఆశను వడలిన ఆలోచాతిక్తవైద్యులు రోగి యొక్క ఆరోగ్యాభివృద్ధిని గుఱించి శ్రద్ధతో కని పెట్టి చూచుచుండిరి. అయితే మరునటిదినమే రోగి మంచిగుణము గలిగినదని తెలిపినప్పుడు ఆలోచాతిక్త వైద్యునికి ఆశ్చర్యమును, మాకు సంపూర్ణతృప్తి యు కలిగినది.

నాలుగురోజులలో జ్వరము, ఆనంబంధమైన చిహ్నములుపూర్తిగా మాయమైనవి. విదవరోజున స్నానము చేయించబడెను. ఇప్పుడు ఆపె ఆరోగ్య ముగా నున్నది.

పండితులవారి శక్తిసామర్థ్యములను గుఱించి నేనేమి యిందులో నిజనీతికంటె హెచ్చుగా తెలు పుటలేదు. అయితే ఈవిషయము ప్రజలకు బాగు గా తెలియవలయునని నే నాశించుచున్నాను. అందువలన కుదరనట్టియు అపాయకరమైన వ్యాధు లు గలవారు ఈ ఆయుర్వేద చికిత్సను పొంది ఆరోగ్యవంతులగుటకు అవకాశముగలదు. అనేక ఆంగ్ల వైద్యులు రోగులు ప్రసవజ్వరము సాధారణ ముగా కుదురునట్టిది కాదనియు మరియు ఆంగ్ల వైద్యమునందు దీనికి తగు ఔషధము లేదనియు అభిప్రాయ మిచ్చియున్నారు. పండితులవారు అంత త్వరలో చేసిన అద్భుతచికిత్సనుబట్టి నాకు దేశీయ వైద్యమునందు అత్యధికవిశ్వాసము నమ్మకము గలిగినది.

అనేక రకముల కఠినవ్యాధులచే బాధపడు చున్న ప్రజలు పండితులవారివద్ద తప్పక చికిత్స చేసికొనవలెనని కోరెదను. వారు అనేక ఘోర వ్యాధులను మిక్కిలి జయప్రదముగా బాగుచేయు టను నేను స్వయముగా చూచితిని. ఆవిషయమై నాకు మంచి అనుభవముగలదు.

టి. లక్ష్మీనరసయ్య,

88, వరదాసు త్రియప్పకవిభి, బాన్సులూరు, మద్రాసు. (ప్రకటన నెం. 28)

వారి సలహాకట్నము రు 15-0-0

గొండాలు సంస్థానమందలి స్త్రీలపై పోలీసు అధికారము

మదరాసు పౌరుల నిరసనపథ

నిన్నటిదినము సౌందర్యమహానందు "గొండాలు సంస్థానమందలి స్త్రీలపై పోలీసువారు గావించు అధికారము" విషయమై తమ అసమ్మతిని జాపుటకు మదరాసు పురపంచము శ్రీ. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారి అధ్యక్షతక్రింద సభ గావించిరి. శ్రీయతులు యమ్. శ్రీ. ఆచార్య, ఆబ్దుల్ లతీఫ్ సరూకి గడ్డె, రంగయ్యనాయుడు, మాయినాపాపాబు (చే. కా. స.) ఆబ్దుల్ కరీమ్గారలు విచ్చేసిరి.

అధ్యక్షులు శ్రీనివాసయ్యంగారు పన్నెనిమిదు స్వదేశ సంస్థానముల సమస్య స్వగజ్యసమస్య యంతి కతనమైనది. బ్రిటిషుఇండియాలో నెల్లను స్వదేశసంస్థాన పరిస్థితులగురించి ప్రచారము జరుపబడుట అత్యంతవశ్యకము. అచ్చట నేవిధమున ప్రజలు పాలింపబడుచున్నారో మనమెల్లరమును దెలిసికొనుట ముఖ్యము. గొండాలు ప్రభుత్వపాలనయందలి లోపములను ప్రజల కష్టములను పత్రికల మూలమునను అచ్చటనుంచి వచ్చిన ప్రత్యాపత్తినిధుల మూలమునను మనము తెలిసికొనుచున్నారము. జాతీయత, పౌరస్వత్వములు, విద్య, ఆర్థికసమస్యలున్ను, స్వదేశీ, అస్పృశ్యతానివారణము హిందూమతము దీయ మైత్రియను విధిత్రయమున్ను మనవలె స్వదేశసంస్థానములవారిని ఏకాభిముఖులు అవశ్యావరణీయములు. గొండాలు ప్రభుత్వమందు ప్రజలు భావనాస్వాంత్యంత్రి విహీనులైనందున వారు ఇతరరాష్ట్రములవారికి వారి ఇక్కట్లను నిర్భయముగ వివరించుట ముఖ్యము. ఇచ్చట వ్యాపారాధిపతి నివసించెడి గొండాలు ప్రజలు ఈవిషయమై శ్రద్ధవహించవలెను. బ్రిటిషు ఇండియా పరిపాలకులకంటె స్వదేశసంస్థానాధీశుల బాధ్యత వేయిమడుంగు లధికము. పన్నువిధించు సభికారము దేశదాయమును వ్యయపరచుచున్న, మొదలగు నంశము లన్నియు వారి హక్కులుగాను వారికి సత్వరస్వరాజ్యమునుగాంచు అనుకూల పరిస్థితులు గలవు. జాతీయతయును తెల్లరకును సమానములే. కాన ప్రజాపరిపాలనను వారు ప్రవేశపెట్టవచ్చును. ప్రజల కష్టములను గమనించి, ప్రజలను స్వాంత్యవరకులగు కేసి, యితర రాష్ట్రములకున్నను మిన్నగు పరిపాలించునో నామమాత్రులగు స్వదేశసంస్థానాధీశులవలన యిసుమంతయు ప్రయోజనము లేదు. మన బ్రిటిషుఇండియాలో వట్టి బూటక ప్రవర్తన రంగములవలె గాక నిజముగ బాధ్యతలను, అధికారములను గలిగిన కాసన సభలు నిర్మింపబడవలెను. లా ఆర్డరుల సంగతులనును లోడుగ దేశీయాభివృద్ధిని ప్రజల సౌఖ్యములను వృద్ధిపరుచు ప్రయత్నించవలెను.

గొండాలుసంస్థానాధీశుడు తనవిధిని సక్రమముగ నిర్వహించునని విశ్వసించెదము. తెంగాలు ప్రజల విషయమై మన మెట్టిసానుభూతిని గనుపరచితిమో అట్టి సానుభూతినే దేశమంతయును స్వదేశసంస్థాన ప్రజలపట్లను గనుపరచవలెను. ఎల్లరమును భారతీయులమనియు సోదరులమనియు గ్రహింపవలెను. తెంగాలునందు స్వదేశసంస్థాన ప్రతినిధులసభ జరుగ నున్నది. అచట ఈప్రతినిధులు తమ స్థితిగతులను వివరించగోరెదము. స్వదేశసంస్థానములు జాతీయభావముల నభివృద్ధిజేసి ప్రజాస్వత్వములను గాపాడుగావించునీ విశ్వసించుచున్నాం.

తీర్మానము

గొండాలు రాష్ట్రములందలి స్త్రీలపై వారాజ పోలీసువారు చలాయించుచున్న అధికారమునకు వారి కృత్యములకు మద్రాసు పౌరులఈమాటేము ఖండించుచు, గొండాలు సంస్థానాధీశుడైన ధామనాపాపాబుగారిని తనసంస్థానమందలి ప్రజల కష్ట నిర్మూలములను జాపగలందులకు వారిని కోరుచున్నాము. క. క. న నిర్బంధములందును, ఉద్రేకసమయముందును, కాంతి యుగము ప్రవర్తించినందులకు గొండాలు ప్రజలనెంతయు అభినందించుచు, ఈసభాధ్యక్షునిపై తీర్మానమును గొండాలు ప్రభుత్వాధీశుని కందజేయగోరుచున్నాము.

పై తీర్మానమును శ్రీ గడ్డె రంగయ్యనాయుడుగారు పఠపాదించుచు నిల్లు ప్రసంగించిరి.

మన హిందూదేశమందున్న స్వదేశసంస్థానాధీశులు భారతీయులే. హిందూదేశక్షేమమును కోరుతారు. పూర్వము ప్రచారంబకముగ పరిపాలించెడిరాజులతో పోల్చిచూచిన ప్రస్తుత రాజులు తరాజులు. నేడు గొండాలు ప్రభుత్వమందు నూతన పరిస్థితులు ఏర్పడినవి. గుజరాతునందలి పలువురుప్రజలు ఇతర

రాష్ట్రములందు వర్తకము చేయువాడు పురుషులు వ్యాపారాధ్యక్షులు చేకాంతరము నెక్లగ అచ్చట నివసించు స్త్రీలు, శిశువులు, నిరాధారులై యుండును. వారియొక్క పురుషులు ఈ యుద్యమమందు పాల్గొనినారను కారముగానే స్త్రీలకు బహిరంగమునకు లాగిహింసించుచున్నాను అట్టి అన్యాయవహానికరమును దుష్కార్యములకు మన నిరసనను తెలుపవలెను. మద్రాసునుంచి ఒక డిప్యూటీమన్ తాకుర్ సాపాబుగారికి పంపవలెను.

ఆబ్దుల్ లతీఫ్ సరూకి సాపాబుగారు:—తీర్మానమును బలపరచుచు గొండాలు ప్రజలులో నగు కష్టములను వివరించి సంస్థానమందలి పురుషుల వ్యాపారాధిపతి ఇతరరాష్ట్రములకు వచ్చియుండ స్త్రీలు శిశువులు, వృద్ధులు ఒంటరిగ నుండురని యు అట్టియెడ పోలీసు అధికారులు ప్రతిగృహమునకు బోయి అచ్చటి స్త్రీలను తమభర్తలను ఈ ఆంగ్లేషనయను పాల్గొనకుండుటల నిర్బంధించి పరిసరినిగ వారిని బలత్కరించెదరని యు, కాంగ్రెసు వారు స్వదేశ సంస్థానముల విషయమై జోక్యము కల్గింపకుండాదు. వివరము దక్షిణాఫ్రికా కాయందు మనసోదరులు బాధపడుచుండ వారికి మనసానుభూతి జూపితిమి. అటులే ఎచ్చటనైనను ఈ భారతీయసోదరులహక్కులు నిరసించబడి ఇడుమలగుచుండుచుండ మనచేతన సహాయము చేయుట పరమధర్మము అనిపల్కిరి.

యమ్. శ్రీ. ఆచార్యులు గారు:— మనమెల్లరమును నిర్బంధవిధానమును వివిగ నెదుర్కొనుచున్నాము. అట్టియెడ స్వదేశసంస్థానమందే ఇట్టి నిర్బంధవిధానముజరుగుట మిక్కిలి కోచనియము, అనమానకరము. విదేశనిరంకుతవాలనయొక్క నిర్బంధమును, మనము రుచిచూచుచు నేయున్నారము. ఇది గోరచుట్టుపై రోకలిపోటువలెనున్నది. పూర్వము అనేకస్వదేశసంస్థానములు శాపాలనయందు లోపములన్ను తమ కారణముచే ప్రభుత్వమువారు వశపరచుకొనిరి. ప్రస్తుత సంస్థానాధీశులు అట్టిచూకవకాశమొసంగక సక్రమముగ పాలించెదరని విశ్వసించెదము అని పల్కిరి.

వివర అధ్యక్షులకు పంపినములతో సభలు గిసెను.

శ్రీమత సుభాషచంద్రబోసుగారు

కలకత్తా కార్పొరేషనువారు మూడునెలలు సెల విచ్చిరి

12 వ తేదీని కలకత్తా కార్పొరేషనుసభ జరిగినది. "శ్రీయతసుభాషచంద్రబోసుగారికి జీతమునష్టముమీద మూడు నెలలు సెలవు యిచ్చువలెను దీక్షి ఎక్జిక్యూటివు ఆఫీసరును ఫీపు ఎక్జిక్యూటివు ఆఫీసరుగా నియమింపవలెను" అను తీర్మానము ఆ సభలో నామోదింపబడెను. (అ. ప్రె)

కోహటు అల్లరులు

హిందువులనందరిని జామీనుమీదబదిలిరి

కోహటు అల్లరుల సందర్భమున అశ్వమేయబడిన హిందువులలో జీవనదాసుగారినితప్ప తక్కినవారి నందరిని జామీను మీద బదిలిరి. జవలబడినవారిలో నొకరగు రాయబహదరు మ భానుసింగుగారు విడుదలయైనవెంటనే లాహారువచ్చిరి. పండిత మదనమోహన మాలవ్యాగారితో ఆలోచించు చున్నారు. (అ. ప్రె)

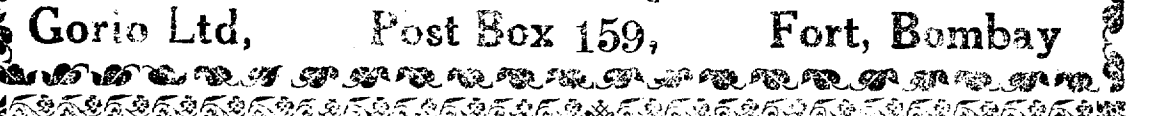
వెల్లింగుటన్ సి సి మా,

మాంటు రోడ్డు, మద్రాసు.
4 దినములవరకు మాత్రమే
18.12.24 తేది శనివారమునుండి 16.12.24 తేది నుంగ శనివారమువరకు శని ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 3 గం 15 ని ముటిసి గలను.

బ్రిన్సి యూనివర్సల్ డ్రామా.

మాటోగిబ్బన్ సాహస, అద్భుతకృత్యములు చూడదగినవి. తెదరు పువర్సలు, లాస్టు రౌండు, కామిక్ చూపబడును.

మరేరియాయును, మరియితర జ్వరములన్నియును
"ఇ న నా వే లి" చే అత్యంతలో నివారించును
వైద్యాజ్యమును తత్కాలమునకు మాత్రమే ఆశీషమును. అయితే ఇననా ఫెలి 15 దినములలో జ్వరమును పూర్తిగా చేరుతో తీసివేయును. అన్ని విధముల మరేరియా జ్వరములను "ఇ న నా వే లి" అత్యంతముగా బాగుచేయును. అని ప్రసిద్ధి చెందినది. గమక మరేరియాకు అతి నచ్చుక మైన బోవధుని శేవచేయునది.
మరేరియా రాకుండ అటంకపడుటకు ఉదయము సాయంత్రములందు ఒక్కొక్క మాత్రమున నేరించిన చాలును.
పూర్తిగా నుణము గలుగుటకు 2 బుడ్లు 15 దినములు నేరించినచాలును.
పసిడిడ్లు "ఇననా ఫెలి"ను (ద్రవరూపముగానున్న ఇననా ఫెలి) వాడవలెను.
ఇండియా, బర్మా, సిలోనుకు సోల్ ఏజంట్లు,
Gorio Ltd, Post Box 159, Fort, Bombay

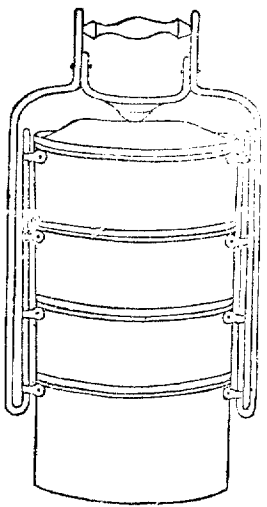
హిందూదేశీయులకు కొత్త హిందూదేశీయ నబ్బులు

హిందూదేశమునందు తయారుచేయబడిన మైత్రి నూరు చందన, మల్లెపువ్వునబ్బులను వాడినవారు వాటికిగల అద్భుత గుణములను గురించి ఎక్కువగానే తెలుపుచున్నారు. మిగు నేటిదినమే ఒక బిళ్లను కొని వాడినవో ఈసుప్రసిద్ధమైన నబ్బులే వాటి పూర్తివివరములను తెలుపును.
బిళ్లచేగలుగు వృద్ధులైన నరుగు అది ఎట్లు ఉభ్రమ చేయునది, అందును గంగింయనది మెదిలగువాటిని గురించి తెలుపుటకు పరియైన

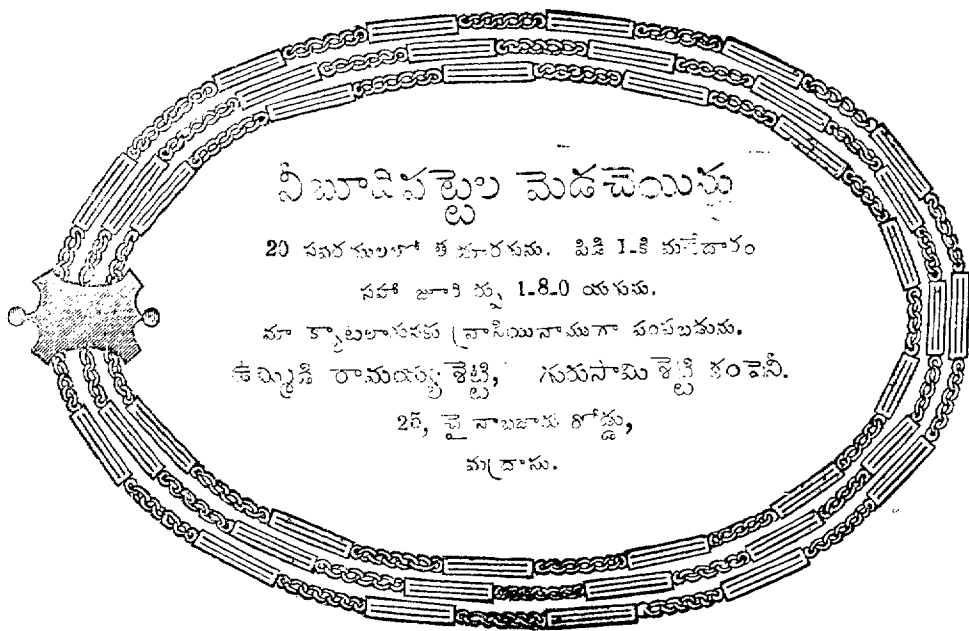
పదములు చాలవు.
సోపులు కాస్తాక్రముగా తయారుచేయబడిన వాటిలో మైత్రి గన్న మెంట్లు సోపు ఫ్యాక్టరీవారిచే తయారుచేయబడిన చందన, మల్లెపువ్వులనబ్బుకే అతి శ్రేష్ఠతరమైనవిని నిశ్చయముగా తెలుపవచ్చును. అవి ముఖ్యముగా హిందూదేశీపుష్టిగతులకు తగినట్లు తయారుచేయబడినవి.

అన్ని జాగాల కొను విక్రయ నకు దొరకును
మహమ్మదు మూసా హాజి ఇబ్రాహీం అందుకో., 3, గిల్డంగివిధి, మద్రాసు.

మీకు బంగారు, వెండిసామానులు, నగలు యేమి కావలసియున్న ను త్వరలో తయారుచేసి యిచ్చెదము. నవరముబంగారుకు, సీమవెండికి పూచీ యిచ్చెదము.

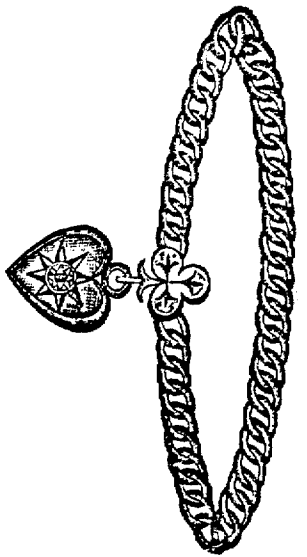

భోజనము తీసుకొనిపోవు పెట్టుకు 80 ఎత్తునుండి ౫ 800 లు ఎత్తువరకు తయారు చేయ వచ్చును. షజూరి ఒక రూపాయ ఎత్తుకు రూ 1.8-0.

నీబూదివట్టు మెడచేయును
20 పవరములలో తయారును. పిడి 1.5 ముద్రావం
సహజము 1.8-0 యగును.
మా క్యాటలాగ్ నకు ప్రాసీయనాముగా పంపబడును.
ఉమ్మడి రామయ్యశెట్టి, గురుసామిశెట్టి కంపెనీ.
25, చై నాబాబు రోడ్డు,
మద్రాసు.

ప్రతి చెయ్యికి 8.4 పవరములలో తయారును. లాకెట్టుతో
సహజము 8.0 0 కెంపుకు ప్రత్యేక చార్జి యగును.

నల్లమును మార్పులు

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి ఆయుర్వేద ఆశ్రమము ప్రస్తుతము చేన్న ఫరి, జూరిటాను, గోవిందప్ప నాయకపీఠి 151 నెంబరు గృహమునకు మార్చబడిన దని అందరికి యిందుమూలముగా తెలియజేయుచున్నాము.

బీదలకు ఉదయము 8 గంటలు మొదల 9 గంటలవరకు ఉచితముగా ఔషధము లివ్వబడును.

హనుమాన్ సము

లోక ప్రసిద్ధ మైనది.

(1727)

దీన్ని సమానమైనది వేరులేదు.

ఎస్. గంగనాథం శెట్టి బంధు బ్రదర్, 12. బందరుపీఠి, మద్రాసు.

బర్మాగవర్నరు ప్రకంగము

విద్యార్థుల ధర్మములు

బర్మాను వర్ధిల్లజేయుడు

రంగూను, డిశంబరు 11:—నేడు రంగూను విశ్వవిద్యాలయ పట్టప్రదానోత్సవము జరుపబడినది. మాటపరియేడుగురు డిగ్రీలను, డిప్లొమాలను దీసికొనిరి. ఈసంఖ్యలో 12 స్త్రీలుగలరు. బర్మాదేశము క్రమమైన వికాసము నొందుచున్నదనియు, విశ్వవిద్యాలయము అన్ని శాఖలందును అభివృద్ధి జూపుచున్నదనియు నూతనవిషయములను విశ్వవిద్యాలయమువారు నేర్పుచున్నారనియు, విద్యార్థుల సంఖ్య వృద్ధి అగుచున్నదనియు, విశ్వవిద్యాలయమును విజృంభింపజేయుటకు దగినంతముండువాగ్రత్త దీసికొనవలసియున్నదనియు చాన్ డెల్లెర్ గు గవర్నరుగారు నొక్కిచెప్పిరి.

ఈవిషయనందు బర్మాదేశచరిత్ర అభ్యసంప చేయుట కొకపండితుని స్థాన మవసరమనియు అసతికాలములో నిది సెరవేర్చబడుననియు గవర్నరుగారు చెప్పిరి.

బర్మాదేశమును వర్ధిల్లజేయుటకు గురించి గవర్నరుగారు ప్రసంగించి విద్యార్థులకుందుగలధర్మమును జూపెను. ఈవిషయము బహుముఖ్యమైనదనియు తెగినంతమంది మనుష్యు లిందునకు తేరనివారు గవర్నరుగారు పల్కిరి. విద్యార్థులకుర్యములు ముందుగా గల్పింపవలయును. కిద్దరిశ్యసించినవారు బేరముయొక్క ఆదేశమును గుర్తించి యితియలకు విద్యనేర్చుటకు అనలంబించి

ఉన్నతపాఠశాలల వ్యాపకమునకు తోడ్పడవలయునని గవర్నరుగారు బల్కిరి.

వైద్యవిద్య అవశ్యకతను గురించి నొక్కి చెప్పబడినది. వ్యవసాయము, ఇంజనీరింగు, అటవికాఖలవిషయములందు కృషి సల్పబడవలయు. వీనినన్నిటిని నేర్చుటకు తగినవాగ్రత్త దీసికొనబడినది.

స్వామిశాస్త్ర విద్య

స్వామిశాస్త్ర విద్యయందు శిక్షనుగురించి గవర్నరుగారిట్లు ప్రసంగించిరి. ఈవిషయమునుగురించి యెల్లగును విశేషముగి మాట్లాడెదరు. కాని ఈవిద్యనలన పెక్కులాభములరావు. గొప్ప పాఠమును ప్రసాదికొని స్వామివాదియునగు సర్ రామ్ బీహారు ఘోషగారు గొప్పవిరాళము కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయమునారి కిచ్చిరి. విరాళములోనుండి స్వామివాద విద్యాభ్యాసమునకు ఖర్చుపెట్టవలదని నియమించెను. కాన స్వామిశాస్త్ర అభ్యాసము వెనుకబడియున్న రాష్ట్రీయాభివృద్ధికి తోడ్పడదని గవర్నరుగారు నుడవిరి.

దేశాభివృద్ధిగావించుటకు శాస్త్రసరియము మెండుగ నుండవలయును. ప్రస్తుతమును బర్మాదేశమున శాస్త్రముల విధ్యసించినవారు అవసరముగ నున్నారు.

బర్మాదేశముందు సభ్యానేటు సర్వమునందు లంచము దీసికొను దుర్వృత్తి ప్రబలుచున్నదనియు పట్టభద్రులు దీసి నణచుటకు బ్రయత్నించవలసినదనియు గవర్నరుగారు గోరిరి. మంచి ఆదేశములును పవిత్ర మగుడివిలేముగలవారు యిండియా విశ్వవిద్యాలయములందుండి

సావాకాఖలందును బనిచేయుచున్నప్పటి నుంచినను లంచము దీసికొనుట ఆదేశమందు అధికము తగ్గిపోయెను. కాన బర్మాదేశముందును ప్రజలయందు ప్రబోధము బుట్టగనే యివాంశుగా ము నశించునని గవర్నరుగారు నుడివిరి. బర్మాదేశముయొక్క భావిపరిణామము విషయమున తమకు సందేహము లేదనిరి. ఐన పృటికిని నది విద్యనభ్యసించిన యువకులపై సాధారణదియై స్పీచిని గవర్నరుగారు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె)

బెల్గాం లో భారతహిందూ మహాసభ

మహాత్ముడే అధ్యక్షత వహించును
ఈనెల 28, 29, 30 తేదీలలో భారతగౌరవజనక మహాత్ముని అధ్యక్షతక్రింద బెల్గాములో జరుగును. (ఆ. ప్రె)

జి. ఐ. పి. రైల్వే కంపెనీపై కేసు

స్థానములను రిజర్వు చేయమికి నష్ట మిప్పించబడెను

బొంబాయి, డిశంబరు 11:—రైల్వే కంపెనీవారు రెండవతరగతిబండిలో స్థానమును రిజర్వుచేయనందునకు మూడవతరగతిబండిలో బహుప్రయాణకోర్కీ ప్రయాణము చేయవలసివచ్చుటచే సంపన్నుడగు నొక మార్వాడీవర్తకుడు రూ 5000 లు నష్టమియవలసినదని తేబడిన వ్యాజ్యమునందు న్యాయమూర్తియగు కెంపుగారు తీర్పుయిచ్చిరి. రెండవతరగతికి కట్టు సొమ్మును, రూ 800 లు నష్టమును కంపెనీవారు మార్వాడీకి నష్టముక్రింద నీయవలసినదని న్యాయమూర్తి తీర్పు చెప్పిరి. (ఆ. ప్రె)

4-వ వాయిదానూలు పంపిన సభ్యులు

: C : C :

వరుస సం.	పంపినవారి పేర్లు	జిల్లా	రిజిస్టరు సంబరు	గజములు	నూలు సంబరు
73	దుర్గిరాల రాఘవచంద్రయ్యచౌదరి		742	1532	17
74	ధనుకొండ వెంకటసుబ్బారావు		748	2000	19
75	నందివాడ లక్ష్మీనారాయణ		751	1800	49
76	ప్రభల హనుమంతరావు		752	2000	27
77	ప.మి వెంకటపిచ్చయ్య		754	2000	82
78	పూనూరు వెంకారెడ్డి		755	1600	15
79	పాలపర్తి ఆంజనేయలు		760	2100	23
80	బొగ్గం వెంకటేశ్వయ్య		766	2520	18
81	భోగరాజు పట్టాభిశీతారామయ్య		769	6000	14
82	యర్నేని నూర్యనారాయణ		792	1999	24
83	హస్తేస్ హాట్ సాహెబు		828	1688	18
84	గోపరాజు బ్రహ్మానందం	ప.కృష్ణ	882	1200	10
85	నల్లూరు హనుమయ్య	"	888	2000	26
86	గోవిందరాజు వెంకటేశ్వరరావు	"	885	2000	30
87	కోటాల్ ఆబ్బాసల్లసాహెబు	"	888	1500	20
88	పేట బాపయ్య	"	866	1000	28
89	దశిక నూర్యప్రకాశరావు	"	901	2000	12
90	పెన్నకల్ శాపిరాజు	ప.గోదావరి	968	2000	22
91	మొటపర్తి బ్రహ్మం	"	964	2000	12
92	భాస్కర్ల గోపాలకృష్ణమూర్తి	"	978	1466	33
93	మునుకుట్ల సుబ్బారావు	"	1026	2000	22
94	టి. సోమయాజులు	"	1034	1000	17
95	శనివారపు సుబ్బారావు	"	1034	1000	16
96	శివుడు శివరావు	"	1043	2400	28
97	దేవిశేని నూర్యనారాయణ	"	1058	2000	32
98	తల్లాప్రగడ త్రియంబకం	"	1052	1000	14
99	పయిడిపాటి వెంకటనారాయణ	"	1071	2100	57
100	విన్నకోట జగన్నాథస్వామి	విశాఖపట్నం	1075	1700	17
101	ప్రతివాదిభయంకర ముత్తరత్న వెంకటగోపాలాచార్యులు	"	1079	1000	28
102	వసంతరావు బుచ్చిసుందరరావు	"	1094	2520	53
103	గాడ పేర్రాజు	"	1112	2000	10
104	కర్తా శీతారామయ్య	"	1135	500	14
105	సబ్బిపేను సత్యకేశవరావు	"	1166	2000	27
106	ఆక్కరాజు వెంకట్రామయ్య	"	1192	1485	21
107	దేశభట్ల రంగయ్య	నల్లూరు	1212	2146	12
108	పోలా వెంకటప్పయ్య	"	1219	2080	24
109	పీరుగంటి వెంకటసుబ్బయ్య	"	1220	2000	24
110	పాటూరు సుబ్బరామయ్య	"	1223	2000	18
111	మహమ్మద్ రంతుల్లాసాహెబు	"	1229	2000	17
112	కందాడ శ్రీనివాసరావు	"	1232	2000	10
113	పాణకా కింకన్	"	1286	2825	81 to 102
114	కందాడ యతిరాజయ్య	"	1287	2000	13
115	బొమ్మ శేషరెడ్డి	"	1246	2021	27
116	కూకపాటి సుంగభాంబ	"	1-40	2000	24
117	యిక్క చెంచయ్యనాయుడు	"	1258	2000	16
118	పోలవరపు గోవిందరావు	"	1254	4900	18
119	వాటాల వెంకటాశ్రీ	"	1280	1500	16
120	ఇసనంక రంగారెడ్డి	"	1299	2000	19
121	పేభాళాబాబాద్ సాహెబు	"	1311	2000	17
122	మా. రంగారావులు	చిత్తూరు	1382	2040	9
123	కొండ శివయ్యచెట్టి	"	1388	1482	17
124	పి. శంకరమూర్తి	"	1352	2157	20
125	సునర్ల పురమోతం	గుంటూరు	1412	2000	12
126	రవరవరపు చినవేంకటనరసయ్య	"	1414	1200	15
127	పాలాటి వెంకయ్య	"	1416	2000	23
128	మాచిరాజు రామమూర్తి	"	1422	500	32
129	టి. ఆనంతపద్మనాభయ్య	చిత్తూరు	1459	2000	19
130	యం గోపాలాచారి	"	1468	1680	14
131	చక్రాంధాన్ల సత్యనారాయణభద్రేజి	ప.గోదావరి	1472	4600	36
132	శిల్ప లక్ష్మీనరసింహ్యం	"	1483	2025	12
133	డి. కృష్ణమూర్తి	"	1491	2000	19
134	యస్. రామమూర్తి	"	1511	2800	25
135	కలవపేట వెంకటరమణాచార్యులు	ఆనంతపురం	1526	8000	38
136	సంకటి బాలిరెడ్డి	"	1538	1840	17
137	పుట్ల చినబయ్యపరెడ్డి	"	1548	1000	23
138	పుట్ల బయ్యన్న	ఆనంతపురం	1549	2520	19
139	యారం నారాయణ	"	1550	3920	14
140	నిభానుపూడి ప్రకాశరావు	పూ.కృష్ణ	1598	2000	29
141	ముట్ల లక్ష్మీకాంతయ్య	"	1597	2200	35
142	శృంగారం వెంకటరంగారావులు	విశాఖపట్నం	1604	2000	33 to 34
143	వేముగంటి పాపయ్య	గోదావరి	1609	2000	48
144	కామవరపు వెంకటరావు	"	1610	2000	13

బెల్లాం లో బా మాణేతరసభ

చెన్నపురి నేలాలమహాజనసంఘమువారి ప్రతినిధులు

"ఈనెల 7వ తేదీ జరిగిన సంఘసభలో ఎన్నికలు జరిగినవి. శ్రీయుతులు ఏ. రామస్వామి మొదలైనవారు (బి.ఎ.ఎల్. వేలు, ఎం. ఎల్. సి), సి. రామనాథం (అడ్వకేటు) టి.ఎస్. కాచాపిళ్ళేమొదలైనవారు (బి.ఎ. సూర్యుండియను ఎక్స్‌పోజిటం పేసి దుబాసి), వి. రాజగోపాలమొదలైనవారు (బి.ఎ. బి.ఎల్. వేలు), రావుసాహెబు. సి.కందస్వామిమొదలైనవారు, సి. కృష్ణస్వామిమొదలైనవారు, సి. మధురకవిమొదలైనవారు (జమింజారు), సి. నేలాయుధమొదలైనవారు, సి. సుబ్రహ్మణ్యమొదలైనవారు (గతీ కార్పరేషన్ కార్యకర్త), టి. ఎస్. సోమసుందరంపిళ్ళ (గిలాండ ర్యుఆర్బితునాట్ కంపెనీ), గార్ల 10 మందియును బెల్లాంలో జరుగనున్న బ్రాహ్మణేతరసభకు ప్రతినిధులుగా ఎన్నికైనవారే; అని కార్యదర్శి మాకు వ్రాసెను.

బెల్లాం లో భారత గౌరవనభ

పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారు

రథ్యక్షతపహించెదరు

27 వ తేదీని కాంగ్రెసు సభాశాలలో

జరుగును

ఈనెల 27 వ తేదీని బెల్లాంలో కాంగ్రెసు సభాశాలలో పండిత మదనమోహనమాలవ్యగారి అధ్యక్షతక్రిత భారత హిందూమహాసభ జరుగును. కాంగ్రెసు ప్రతినిధులును కాంగ్రెసు సుప్రీములును కానివారు హిందూమహాసభకు మాత్రము రాగోరినవారు యీనెల 20 వ తేదీలోగా హిందూ మహాసభా సన్మానసంఘ కార్యదర్శికి తెలియజేసినచో వారి ఫలము ఏర్పాటు చేయబడును.

హెచ్. ఎస్. పోలకుగారు

11 వ తేదీని పూనాచేరి

గాంధీమహాత్ముని సందర్శించుటకు అశామదాబాదుకు వెళ్లుదు, హెచ్. ఎస్. పోలకుగారు యీనెల 11 వ తేదీని పూనాచేరి. దక్కనుసభవారు 11 వ తేదీనుధ్యాత్వము పోలకుగారి గౌరవార్థము అల్పాహారములతో విందుచేసిరి. నేనా సదనము, ఇండియను లాసోసైటీ, లాకాలేజీ, ఫెర్లసనుకాలేజీ, మున్నగుసంస్థలను పూనాలో పోలకుగారు వెళ్లిచూచిరి. సర్వెంటు ఆఫ్ ఇండియా సంఘమువారి ఆతిథ్యము నందుకొనుచున్నా జనవరినెల మొదటి తేదీని ఆంగ్ల దేశమునకు బయలుదేరెదరు. అ. (సె.)

ప్రకటన

కనిగిరిడి సి క్లు మున్ సపుకోర్టులో

M. P. Nos. 2039 & 2040/1924.

పిటిషనరు:—ఆరేతోటి నాగడు వక్తరాలు

కవుంటు పిటిషనరు:—యేనుగంటి వెంకటాద్రివక్తరాలు.

నెల్లూరిజిల్లా కనిగిరి డిస్ట్రిక్టు మున్ సపుకోర్టులో పిటిషనరు కనిగిరి తాలూకా గండేవారిపాలెం గ్రామంలోని పిట్టలగుండా పెండ్లిండ్లువగై రాలకాలమందు భూకేసింపుజరిగిండుకానే హక్కునుస్థిరపరచుకొని ప్రతివాడులు అట్టి పూరేసింపులకు ఆటంకముజరుగకుండా Permanent injunction ద్వారా res train చేయుటకు యీ శావాదాఖల చేయుచు సదరు గ్రామంలోని యావత్తుమంది మామలకులకున్న శ్రీస్తపులకున్న ప్రతిఘటనగా వారు యీ దావాచేయుటకున్న సదరు గ్రామంలోని యావత్తుమందికమ్మకులకులపై ప్రతినిధులుగా యీ దావాచేయుటకున్న పుత్తరువు దయచేయవలసినదిగా పిటిషనరు కోరియున్నాడు. గమక యీదావాలో వారుగాగాని ప్రతివాడుగాగాని చేయుటకు యిచ్చపడువారు 22-12-1924 లోగా యీ కోర్టులో హాజరయి మనవిచేసుకొనివలసినదిగా యిందువల్ల తెలుపడమొనరి.

కనిగిరి } పరమాత్ముని వెంకటప్పయ్య
22-12-1924 } వాడుకపిట్టరు,

1-1-1925 తేదినండి మావిలాసము మార్చబడుటను గమనింపుడు

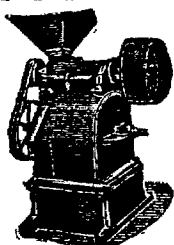
57/58 వాలాజాలోడ్డు 15,000 చదరపు అడుగులు రీని స్టీల్ ముగలది మిక్కిలివిశాలమైన కట్టడము
మోటారుబండిని నడపుట, మెకానిజమ్ మొదలగునవి నేర్పగలుగును. ఇంగ్లీషు, ఆరవము, తెలు
గు, మళయాళము భాషలలోగల మాత్రా ప్రాస్పెక్టునుకల వ్రాసిన పంపబడును,
తంత్రవిలాసము:— "మోటోస్కూల్"
ప్రతిఫోను:—144!

ప్రిన్సిపాల్
శ్రీరామ్ మోటారుస్కూల్.
(గవర్నమెంటువారిచే ఆమోదించబడినది.)
మద్రాసు.

మెషిన్లు ఆమకము

1. ఒకక్రొత్త 12 గుట్టముల పవరుగల బెట్టియింజను.
2. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 82 గుట్టములపవరుగల పాత్రైపు హోరన్న బి. ఇంజను,
2 చక్రములు. స్టార్టరుతో సహా.
3. రెండుమేలైన సెకెండుహోండు 28 గుట్టముల పవరుగల పాత్రైపు, హోరన్న బి. ఇం
జను రెండుచక్రములు, స్టార్టరు, ఏరు, రిసీవరు. కంపెనరుతో సహా. ట్రయలు సెట్స్ స్టార్టరుతో సహా.
4. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 25 గుట్టముల పవరుగల ఆక్రాండు, ట్రైపుహోరన్న బి. యింజను రెండుచక్ర
5. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 20 గుట్టముల పవరుగల పాత్రైపుహోరన్న బి. యింజను.
6. ఒకమేలైన సెకెండుహోండు 10.12 గుట్టముల పవరుగల హోరన్న బి. యింజను.
7. బెట్టి రైసుహుల్లు పాలిషర్లతో సహా సైజు 1 ను 2 ను.
8. క్రొత్త 18 అంగులముల స్ట్రోక్ వెగముల షేపింగ్ మెషిన్.
9. 14 అంగులముల డ్రెయింగ్ మెషిన్లు, వర్టికల్, హిండివిల్లు.
10. ఒకక్రొత్త 12 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం రెండుక్రొత్త, 10 అడుగులు X 8 1/2 అంగులం, సెంటరుస్క్వా,
నరుగు లేట్లు, యింకా రెండుమేలైన సెకెండుహోండు 12 అడుగులు X 10 అంగులం. స్క్వా నరుగు
లేట్లు.
11. ఒకక్రొత్త బెట్టి బాప్ కట్టరు.
మామూలీ ధరలు మిక్కిలి తక్కువ. వచ్చి మాస్టరుమాడుము.

బి. డి. బెట్టి అండు కంపెనీ, 8, సెంటుదానువీధి, చెన్నపురి.

REMOVAL NOTICE.

HAMILTON & Co.,

has been removed from Villivakkam to
158-A, Broadway, MADRAS.

అన్ని కెమిస్టులకు, ఔషధశాలలకు,

వైద్యశాలలకు

టిన్ క్చరు కార్డుమమ్, సెనెగె మొదలగు మైకమును గలి

గించు ఔషధములను తయారుచేయుటకు ఒక పరిశ్రమశాల కట్ట

బడినది. గవర్న మెంటువారు కొన్ని సదుపాయముల నొసంగుటచే

వీటిని మిక్కిలి చౌకధరలకు విక్రయించుటకు మాకు వీలు గలదు.

మెలిబ్రాండు టిన్ క్చరులకే వ్రాయుడు

టోకుగా విక్రయించు వారందరును ఉత్తరము వ్రాసిన ధరల

జాబితా పంపబడును.

1587

"Depot for Burroughs Wellcome & Co.,"

W. E. SMITH & Co. Ltd.

Chemists, Druggists and Aerated Water Manufacturers.

MOUNT ROAD, MADRAS.

Tel: KARDYL

Phone: 225

P. B. No. 314

Branches: Esplanade,

Vepery

Ootacamund

Phone 37

102

మత్తవైషమ్య పరిష్కారసూచన

పంజాబురాష్ట్రీయసభ

మహాత్ముని అధ్యక్షతోపన్యాసవివరములు

(ప్రిబ్యూస్ పత్రికనుండి)

లాహోరులో బ్రాహ్మసంఘము 7 వ తేదీన జరిగిన
11 వ శంఖాబురాష్ట్రీయసభయందు
అధ్యక్షతవహించిన మహాత్ముగారిగా రీదిగువనీతిని ఉపన్య
సించిరి.

అధ్యక్షోపన్యాసము

తాను అధ్యక్షతవహించుటకుగల కారణములను దెలుపుచు
పండితమోతీలాలు లజపతిరాంజీగారికి వ్రాసిన లేఖను మహాత్ము
డు చదివెను. ఆలేఖయందు సెహూగారు తనకు యితరపనులం
దుటచే లాహోరు రాజాలకుండ్లనని విన్నవించెను.

తా నేకసభలయందు పాల్గొనవలసి వచ్చుచున్నవనియు
చివరకీసభలన్నియు వట్టి బూటకములుగా పరిణమించునేమో
యనుభయమును నూచించెను. మహాత్ముడుగూడ అట్టియభిప్రాయ
మునేవలెబెచ్చెను. కాని తాను హాకీము అజ్ముఖానుగారును
సభకుహాజరుగలకు రా లేదనియు, ప్రస్తుత తీవ్రపక్షత్యన పరిష్క
రించువిధానము తెలిసికొనుటకు వచ్చిరనియు తెలిపెను. ఈసభ
కేవలము హిందువులకు సంబంధించినదేయనియు, మహాత్ము
డియులు వేరుగా నిలువవలసినదేయనియు "టూంశీము"నందు
వ్రాయబడిన ట్లానుకు తెలియవచ్చెను. అది యంతవరకు
నిజమోకాని, దా|| కిమ్మగారు, కిలాఫతు సభాధ్యక్షుడు,
దా|| అన్సారీ, హాకీము, మాలానా, మహాత్ముదారీ, హాకీ తాలీ
గార్లకూడా తమ కిలాఫతుసభను వీడి యా నాయకులసభకు
వచ్చియుండిరని ఆయన తెలిపెను.

మత్తవైషమ్యములు

"హిందూ మహాత్ముడియ కలహములకు పంజాబులో
తల్లివేరు పుట్టినది. ఆవేరు మూలమున దేశమంతట
నీ వైషమ్యములు ప్రాకినవి. కనుక
పంజాబులో హిందూమహాత్ముడియు లైక్యమైనచో దేశమంత
టను హిందూమహాత్ముడియు సమ్యక్సమేగిండును. అసహా
యోధ్యమును బడిపోలేదు. అసహాయోధ్యమునును ఓటమి
యనుమాటయే లేదు. హిందూమహాత్ముడియు మైషమ్యములు
దానిని ఓడించినవి. విభేదములలేకున్నచో శాసనసభాప్రవేశ
సమర్థ్యుగూడనుండెడిదిగాదు. 1921 సం||లో మన మందర
మును సఖ్యతలభించెనుకొంటిమి. కాని అది నిజమైన సఖ్యత
కాదు. అది ఉద్దేశమువలన కలిగిన ఫలితము. కాని మనము
నిజము నిష్ఠుడు తెలిసికొనుచున్నాము హాకీము, అన్సారీ,
అలీసోదరులు, కిలాఫతు సమావేశమునకు రాలేదు. రాష్ట్రీయ
సమావేశముకొరకు రాలేదు. హిందూమహాత్ముడియు సమర్థ్య
వరిష్కరించుటకు వచ్చిరి. లొంగుబాటుకన్న యీ సమర్థ్యు
పరిష్కరించుటకు మంచి నూత్రములేదు. ఒక మతమువారడి
గినదానికి రెండవ మతమువారు లొంగిపోవలెను. శిక్కు
మతము వంటి చిన్నమతము తమయొక్క హక్కులను హిందూ
మహాత్ముడియు మతములవంజె పెద్దమతముల కెట్లు యిచ్చునని
మీరు నన్నడుగవచ్చును. కాని ప్రపంచ మంతటను ఆహింసా
తత్వమును బోధించిన యీ శిక్కుమతము ఆఖండ త్యాగశక్తిని
నూపించిన యీ తక్కుమతము యీమాత్రము చిన్ని త్యాగ
మును కేయలులో యే మాత్రము వెనుకదీయదు
అనునమ్యము నాకుగలదు.

హిందువు లా పృథ్వి నక పోయినచో శిక్కులను
గాని మహాత్ముడియులను గాని నేనేమొగము
వెట్టుకొని యడుగగలను. నేను సనాతన హిందువుడను.
అట్టి నేను యీ పరిష్కారమునకై హిందువులను కోరు
చున్నాను. ఇట్లు చేయుటలో నేను వారికి ద్రోహము చేయు
చున్నానని అనుకొనవచ్చును. మహాత్ముడియులకు శిక్కులను
లొంగిపోవుచున్నానని అనుకొనవచ్చును. అందులకు వారు సిద్ధ
పడియుండవలెను. నాకున్న విశ్వాసమే మీకును యుండ
వలెను. ద్రోహముచేయువాడే నశించునగాని చేయబడువాడు
నశించడు. ముఖ్యమూత్రములకు ఒక పిసరుగూడ లొంగనవ
సరములేదు. ముఖ్యమూత్రములకు ఆహింసా
యోధ్యములతోగాని పోరాడవచ్చును. సేను తంబారులను ఉచా
వారణగా చెప్పుచున్నాను. వారు తాముండుటకు తావునిచ్చి
చో తమతాత్త్వమునుగూడ త్యజించుటకు సిద్ధపడిరి. ఆ లొంగు
బాటుచే విదేయము నప్పపాలేదు. మీముందు నేను ముఖ్యమైన
నూత్రమును బెట్టుచున్నాను. ఆనూత్రములచేత మీరు ప్రపంచ
మంతట జయింపవచ్చును. ఆనూత్రమే మన అముఖ్యాంశము
లందు లొంగిపోవుటయే. ఒకవేళ మహాత్ముడియులు మనముండి
రములను మనమతహక్కులను ప్రాజ్ఞసంబంధించినవి డిక్షొనిన
చో మనము చచ్చువరకును పోరాడ వచ్చును. కాని శాసన
సభలలో నున్నానిక సంఘములలో నున్నానముల

కోసము పోరాడుటకు గల బుద్ధితక్కువ యెందున లేదు.

లాంగుబాటుసూత్రము

చిన్నవిషయముల కొరకు పోరాడుచు ఐక్యతయును ముఖ్యమైన సంభాషించుట మేదస్సును గాంచి నేను జాతిపక్షమున్నది. ఇక్కడనున్న హిందువులను భగవంతునియందు విశ్వాసము నుంచుడనియు, భయమును ద్రోలుడనియు కోరుచున్నాను. మీరు మీదేవాలయముల రక్షించుట కొక్కటే మార్గముకలదు మీరు మీయాడువారిని రక్షించుకొనుటకు గూడనిదియే సూత్రము. అది వారికోసము పోరాడి చచ్చుటయందే కలదు. కాని వారిగతికి వారిని విడిచిపెట్టి పారిపోవుటయందు లేదు. మీయాడువారియొక్క మానవులొసమై మీరు ధైర్యముగా నిలిచి పోరాడలేనిచో ఆదగ్గనున్న నదిలోనో బడి ఆత్మకాత్య గావించుకొనుట మేలు. కాని, ఆముఖ్యాంశములలో లాంగుబాటు కన్న మంచి పరిష్కారమాత్ర మింకొకటి లేదు. మహమ్మదీయులు ప్రేమను సంపాదించుటయే ముఖ్యసూత్రము. ఆంగ్లేయులకును మహమ్మదీయులకును యిటువలె కను ను బానిసలుగా నుండగోరుటకంటె మహమ్మదీయులకొక్కరికే బానిసలుగా నుండుట మంచిది. నాకడుపులోనున్న నుంటయిప్పుడు మీరు బహిరంగపరుచువలెనని తలంచుచున్నాను. ఈమంట నెన్నిరంగులకో నాకు తెలియకున్నది.

ప్రతికారము

మేము మహమ్మదీయులచేతులలో పడిన బాధల కంటు లేదని చెప్పుహిందువులకు కొన్ని ఉదాహరణలను జెప్పుచున్నాను. హిందువులుగూడ ప్రతికారము చేయవలసివచ్చింది. బడవులో హిందువులు ప్రతికారమొనర్చినచిరి. ఇందు నేను విన్న సంగతులలో నెంతయో అతిశయోక్తిగలదు. కాని అందులో కొంతనిజముండితిమను. ఏకాత్మములోను గూడ దేవాలయమును పాడుచేసినచో ప్రతికారముగ మసీదులను పాడుచేయుమని చెప్పియుండలేదు. హిందూయువతిని మహమ్మదీయుడు చెరచినచో మహమ్మదీయు యువతిని మరల హిందువుడు చెరచినచో ఉపనిషత్తునందును లేదు. ఈసంగతులను నేనేల చెప్పుచున్నాననిగ హిందువులమూడ ప్రతికారము చేయుటలో ఓ: పోలేరుని రుజువుకేయుటను. గాని యిచ్చై పర్వములకు నిదర్శనములు కావు ఇవి మనిషిగోని విశ్వాసత్యమునకు నిదర్శనములు. విశ్వాసత్యముచే ప్రతికారము చేయులేము. దేవత్యముచే చేయగలుగుదుము.

రాట్నము

కాంతియుతముగా అసహాయము నలుపుటగా రాట్నమే ముఖ్యము. నేకకాలాల్లో ఎటులానుకూలమునో సర్వార్థమునో లేక నీ రాట్నము వచ్చి. ఎదుకవలెను. ఇది యందరికి విధియే. అడువారికన్న ఎదుకుటలో మగవారు తీసిపోగూడదు. ఇందులో అసహాయక మైవవిషయ మేదియి లేదు. లాంకమైదులో ఆధువారు పనిచేయలేదు. మగవారే బట్టలు తయారుచేయునది సద్భక్తులు, సోమపాతలు, రాట్నమనిన అవమానపడుదురు. హిందు-దేశమునకు రాజకీయములుగాని ఆర్థికములుగాని గోవిందయమందైనను రాట్నప్రధానము. నోంఛెంజరులకునుస్వరాజ్యపక్షమువారలకునుజరిగిన నూలుపరతుడడంబడికయిప్పుడుతోచవచ్చును. ఇప్పుడులేనివారికి ఎవరిచేసినైనను విడికించవచ్చునను నీయముగలదు. ఆనీయమును హాకీము ఆజ్ఞలభాను కేల్గారు మొదలగువారికి తక్కినమితవాదులకుగాని నావంటి సాధారణమనుష్యులకు మీరంటికొకటేవులకు నూలుపడుతుట దైనికవిధి. నేను మిమ్ములను మాడంబడికను బిప్పుకొనవలయునని ప్రార్థించుచున్నాను. కర్ణాటక ధర్మములకును నూలుపడుతుటనుమీరు మనఃస్ఫూర్తిగా నేనుచెప్పుచున్నాననినాదైగలగొరవముచేగాక బిప్పునినవో మీరాతయో సహాయముజేసినవారగుదురు.

స్వీ. మోటారుపాఠశాల మదరాసు
తెలిఫోను నెంబరు 148

ఇచ్చట మంచి అనుభవముగలవారితో మోటారు బండి నడుపువిధానము, మెకానిజమ్, మొగలగునవి నేర్పబడును. మరియు మోటారుబండ్లు మరమతులు, రంగులువేయుట వగైరా అన్ని పనులను చేయబడును.
యోగ్యతాపత్రములు మంచినిపుణులైన ఆటో ఇంజనీర్లచే ఇవ్వబడును.
అన్ని విషయాలైన ధరలు సరసముగా యుండును. వివరములు తెలియగోరువా రీ కిందివిలాసమునకు వ్రాయుమును.
మేనేజరు,
సెటి ట్రాక్సికంపెని, 1736
2/3 అంపర్సానీధి, జి.టి. మదరాసు.
(బ్రాజ్మణ పడమటిది)

పుష్ప మాలతి

తలనూనె లన్నిటికిని మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

(ప్రతి చోటను దొరకును)

ఆనందమును కలిగించు సుమమారమైన సువాసనగలది. వెంట్రుకలు నలుపుగాను, పొడుగుగాను పెరుగునట్లుచేయును. 3 బెన్సుల బుడ్డి 1 కి ధర 1.0.0 వర్తకులకు ప్రత్యేక సదుపాయముగలదు.

సోల్ ఏజంట్లు:— ఎస్. వైద్యా అండ్ కో., పార్కు-చాను, నల్లద్రాసు.

బ్రాంచి ఆఫీసు, చైనాబజారు, తిరుచనాపల్లి, పోర్టు.

166

ప్రదర్శనగదులు నెం. 6, బందరువీధి, మద్రాసు

చదువడగినది! శ్రీ కృష్ణ చరిత్రము వెలువడినది!

రెండు సంపుటములు- చక్కనిపై- పం 1 కి 25.0 పుటలు ఇందు శ్రీబంకిమచంద్రునిచే సవిమర్శముగ, సప్రమాణముగ శ్రీకృష్ణుని మానవాదర్శకచరిత్రము వ్రాయబడినది. వెల పం 1 కి 1.8.0.

విషయక్షము

ఇది శ్రీ బంకిమచంద్రుని సువర్ణలేఖనినుండి వెలువడిన నవరసభరితముగ నవల 250 పుటలు చక్కని పై-పం వెల 1.8.0.

కావ్య కుసుమావళి

ఇది వెంకట పార్వతీశ్వరకవిలేఖని ప్రసూతములైన అష్టోత్తరశత పద్యమాలికలచే విరాజిల్లుచున్నది. రెండు సంపుటములు. సంపుటము 1 కి 840 పుటలు, చక్కని క్యాటెగోరైండు పం 1 కి రు 1.12.0.

మా చందాదారులకందగుట వైసంపుటములు పోస్టేజిగాక సంపుటము 1 కి రు 1.0.0 మాత్రమే.

మేనేజరు, ఆంధ్రప్రచారిణి గ్రంథమాల, కాకినాడ.

విషాచినివారిణియనుకలరామంద్రు

భార్యతపోంచి యున్నది. సాధారణముగ గలిగె అన్నివిధములగు విశేషన వ్యాఖ్యలయందును కుటుంబాపధము గావాడతగియున్నది. వెల బుడ్డి 1 కి రు 1.4.0 అన్ని జౌషధములకు వి. పి. ఖర్చు ప్రత్యేకము. కోరువారికి అంగ, ఆంధ్ర క్యాటలాగునకు వ్రాసిన ఉచితముగా పంపబడును.

క్షీరవర్ధని

యిది పిల్లలెల్లలకు చనుపాలను వృద్ధిచేయును. కృత్రిమపాల ఆహారము నిచ్చి పిల్లలను పోషించుట చేకూరుగుధనవ్యయము, రోగముదాయము తప్పిపోను. బుడ్డి 1 కి ధర రు 1.8.0.

ఆయుర్వేదభూషణ నోడి రామశాస్త్రి, ప్రొఫైజిట, ఆయుర్వేదనిలయము, బెజవాడ.

“నర్సి నన్” (స్వర్ణము చేరియున్నది)

అద్భుతమైన బీవామృతము

లోహము లన్నిటిలోను స్వర్ణము దివ్యమైనది మాత్రమే. దీ. వెంకట్రావు ఎస్కైయరు, బి. ఏ. నైదాపేటపోస్టు “మందు కాదు. అయితే దానిని చక్కగా వాడిన ప్రపంచమునందున్న పుష్టిని కలుగజేసినది”. మిస్టర్ ఎం. బి. నాయకర్, మద్రాసు రసాయనము లన్నిటికిని రాజావంటిదని హిందూదేశపు ప్రాచీన “రక్తమును కుర్చిచేయును”. మిస్టర్ హెచ్. కార్తరు, టుంపులు తెలిపియున్నారు. ప్రాచీ, ప్రదీచి జౌషధములలో బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్య కరమైనది”. డాక్టరు, బొంబాయి “మిక్కిలి ఆశ్చర్యకరమైనది”. డాక్టరు ఎస్. మాస్సే, దివ్యౌషధము. నరముల బలహీనత, నపుంశకత్వము స్వల్పముగా అనామదాబాదు: “నూర స్త్రీనియా రోగికి చాలమంచిది”. మిస్టరు నున్నను, హెచ్చుగా నున్నను, రక్తహీనత, బరువుతగ్గుట, దుర్బలత్వము, కెట్టి మద్రాసు “2 పానుల బరువు ఎక్కువైన అపరిశుద్ధరక్తము, దుర్బలత్వము, న్యూరస్ట్రీనియా, మలబద్ధకము, డి. మిస్టరు రూఫ్ ఖాన్ సి. వి. డి సబ్ ఇన్స్ పెక్టరు పా ఆజీర్ణము మొదలగు అన్ని విధములు చెడువ్యాధులు, తీరనిన్యాయము “ఉపయోగకారి, గుణకారి”. ఎస్. ఆర్. రావు ధులు తప్పక గుణముగను. కఠినపత్వము, లంకణముచేయ నవ ఎస్కైయరు బి. ఏ డెప్టి కలెక్టరు కేలూరు “నాకు చాలమేలు సరములేదు. సాధారణ దుర్బలత్వమునకు వైకి కస్తూరిలెమును చేసినది”. మిస్టర్ పి. స్వామిరాయలు, రంగును “సంపూర్ణతృప్తి వాడవలెను. నర్సి నన్ నువలననేక అద్భుతగుణములు గలవు. ఒక నికలుగ జేసినది” మిస్టర్ ఎస్. సి. డిటా కానిటరి ఇన్స్ పెక్టరు నెలకు సరిపడు నర్సి నన్ జౌషధము స్వర్ణముతో మిళితమైనది. కలకత్తా “అద్భుతమైన గుణములను కలిగించినది” ఆరోగ్యముగా బుడ్డి 1 కి రు 5.0.0. పై పూతజౌషధము రు 2-8.0 ఒక నుండ గోరిన ఇప్పుడే ఈదిగువ విలాసమునకు వ్రాయుడు పూర్తిపెట్టు రు 7.0.0 తపాల ఖర్చు వేరు. ఉష్ణదేశములలో నేరులో బాగోలూరు విలాసమునకు వ్రాయవచ్చును లేక నుండువారి కిది అమోఘమైనది. ఏజంట్ల వద్ద తీసుకొన వచ్చును. (1482)

Behar Chemel Works, Bhagalpur. Branch-Mithilam. Telegrams:—Chemists, Bhagalpur or direct from Agents. W. E. SMITH & Co., Ltd., Madras and Branches. DADHA & Co., ASVIN & Co., Iyacaunoo Mudaliar Mrdaas. Woollen Mart Mangalore; A. Abid & Co., Hyderabad T. C. Nataraj & Co., Mysore

అత్యద్భుతకుమ్భరొగనివారిణి

గుణములేదని రుజువుచేయువారికి రు 1.6.0.0 లు బహుమాన మివ్వబడును. అష్టాదశ కుమ్భరొగులుగ్యారంటీగ సదుర్భవమును 1 నెలకు సరిపడు జౌషధము ధర రు. 6.0.0 రెండు నెలలకు పరిపడు జౌషధము వెల రు. 10.0.0 ప్యాకింగు పొంతుఖర్చులు వేరు. నూరు యోగ్యతాపత్రములు గల క్యాటలాగు యివ్వం. 1278
రెడ్డి అండు కో, ప్రొఫ్రయలుటరు, యం. నుబ్యరెడ్డి, గోవాలపురం, క్రొత్తపేటపోస్టు గోగ్గివరిజిల్లా.

రక్తాక్షి నందం మార్గశిరమాస బ॥ ౨, శనివారము

తెలుగు

[మిడుతూరి వరదశర్మగారు]

సీ॥ రాజరాజనుహిత రాజత్వభాగ్దాని
నెన్నగా బుట్టువు గన్న తెలుగు
మచమసిద్ధిమహిత మాచితుండైన తి
క్కన చేతులకొద్ది పినన్న తెలుగు
శంభుదాసాది విశ్వస్త్రత్యక్తవిశేఖ
రాజరంబును గన్న తెలుగు
పోతనాద్యఖిలసంపూజ్యులమహిమ నూ
న్యత గాంచి సర్వదా యలకు తెలుగు
తే॥ గీ॥ సకలదేశంబులందు విశాలకీర్తి
గాంచి యించి చరించెడి మంచి తెలుగు
నాను జన్మగ్రమందు ననారతమ్ము
నాటలాడుచు నుండుమో మేటి తెలుగు!

సీ॥ కనకాభిషేకం బఖండవై భవయుక్తి
గాంచి మించినయట్టి మంచి తెలుగు
అగ్రహారంబుల నఖిలభూషణముల
గయిసేసి యలరిన గట్టి తెలుగు
గండపెండేరంబు కాలగల్లు రసంగ
హూయల గుల్మినయట్టి హూంత తెలుగు
చామీకరాదిశత్రుదూర్భాషాప్రాప్తి
నెంతో తృప్తిని గన్న వింత తెలుగు
తే॥ గీ॥ ఏన్ గ కానుక వడసిన యెమ్మె తెలుగు!
అరసింహాసనము గన్న యట్టి తెలుగు!
ఆంధ్రజనరసనాగ్రమం దహరహంబు
నాటలాడుచునుండుమో! మేటి తెలుగు!

సీ॥ నీలాద్రినృపక్రుధాశ్వలావరంపర
నాన్విన వర్షాంబుదాళి వీవ
మును గల్గింగన్నపాల ఘనగర్వజలదంబు
బారదోలిన చండపవన మీవ
పారిఁ బోతవసుధాధిపుని ప్రాణములను బో
న మొనర్చిన విహాననమ వీవ
ధర్మనాయకమహా దాష్ట్యాహికులనాశ
న మొనర్చిన గారుడమ్మ వీవ!
తే॥ గీ॥ సకల సామాన్యజనులాది మౌనతలాధి
నాధతోకంబునటకు ననారతంబు
గడగడ వడంక జేసిన గండ వీవ!
దీటు లే కలరాఁస తేట తెలుగు!

సీ॥ ఆడినదే యాట పాడినదే పాట
గా విహరించిన గట్టి తెలుగు
సుత్రపెట్టులరీతి మత్తారిలోకంబు
మొత్తిబత్తులగొన్న క్రొత్త తెలుగు

నిబ్బరంపు ఫిరంగి బాబ్బసీతి జగంబు
దబ్బిబ్బు జేసిన దంట తెలుగు!
మాటమాతన వీరనాటంబు దూటిగాన
మీటివై చినయట్టి మేటి తెలుగు!
తే॥ గీ॥ చెప్పచేమల నాదిగా జెప్పినటుల
విని యునర్పంగ జేసిన వింత తెలుగు!
యాంధ్రజనరసనాగ్రమం దహరహంబు
మేటివై విహరింపుమో! తేట తెలుగు!

సీ॥ ఆంగ్ల విద్యాధికుం దైన బ్రాన్ దొరచేత
లోపి తీయించిన తీపు తెలుగు!
మల్కిరామాది మహితయవనుల జో
హారు లందిన కీర్తి నలరు తెలుగు!
ద్రావిడదేశ మధ్యప్రదేశములందు
బిటపెట్టిన యట్టి మేటి తెలుగు!
కర్ణాటకాధీశ కనకసింహాసన
ఖ్యాతి లోతును గన్న జేత తెలుగు!
తే॥ గీ॥ అల కలింగన్నపాలు సభాంతరమున
మిన్నవై యెన్నికొక గన్న వన్నె తెలుగు!
ఆంధ్రజనరసనాగ్రమం దహరహంబు
మేటివై విహరింపుమో! తేట తెలుగు!

భారతి

న చిత్రమాస పత్రిక

ప్రతివాండ్రుమాసాదిని ప్రచురింపబడును
నచిత్రమాసపత్రిక ప్రతివందికయందును 3,4
రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట
కలిగియుండును.

సంవత్సర చందా	రూ	6	0	0
అర్ధసంవత్సరము	„	3	0	0
విడిపత్రిక	„	0	10	0

మాదిరిపత్రిక గోరువారు లెకాలు 0-10-0
స్టాంపులు పంపిన పంపబడును. ఉచితముగ పంప
జాలము. మాదిరిపత్రిక తెప్పించుకొన్న తర్వాత
చందాదార్లుగ చేరినయెడల ఆ సొమ్ము మినహా
యింహాని తక్కినసొమ్ముమాత్రము పంపవచ్చును.

ప్రస్తుతము పోస్టులు రూపు ప్రకా
రము. 0-2-0, రిజిస్టరుచార్జి, 0-3-0 తపాలు
చార్జి అధికమగుచున్నది. మీరే ముంగుళి మణి
యార్డరు పంపిన కలిగి తగ్గు వి. పీ. లు పంపి
నచో సొమ్ము మాకు ఒకొక్కప్పుడు ఆలస్యముగ
చేరుటయు పత్రికల పంపిణీ ఆలస్య మగుట
సంభవించును. మే నే జ రు, గాంధీ.

పోస్టుబాక్సు నెంబ. 12 మద్రాసు.

పర-ను కొంగి

[సో. సూర్యనారాయణశర్మగారు.]

తరచుగా నరులలో దండలాడుడుగెప్పుడు నెట్లెటో కేకరించు
బాలకు లేమియప్పచ్చులుదెచ్చిన దాకిచ్చుదక్క నాతావువిడరు
ఇంపు మీఁగఁగ గసాయాడుకామాకడ నెక్కువసేపు కన్నెట్టి
ఒకయిలింపుతో నొకపాటి శునకముఁ దోక ముడువఁ జేసి
చాకిరేవులను వస్త్రవిశేష మేదో లంకింతుక నెట్టాతగిల్చికొనును
ఏమాలవైనఁ గన్పించిన కాఁగిత లానందమునఁ బూని యాడు
పండులఁదండులు జైబుమేయుమనుండ పిపెక్కియును వడి
క్షయగోగమునను శుష్కంబైన కాయంబు నెల్లరుఁ గన్పొన
మనము పికాగతు జను సమయాన నాన్యతాఖిలఁ బట్టి
పచ్చికాయలఁ బండ్లు ముచ్చటజేసి లభింపలేదనుచిత నెనయఁ
మెడలోన గొలువైన మేలిపట్టెదనైనఁ దగిలింపబోయిన దిగులు
కపటపేదాంతి బకభాస మొనరించునట్టుల రెప్పల నప్పరించు
సందియములందు నొక్కొక్క సమయగుండు
వేత్రముం దాల్చి యొకవేళ వెలయు హేల
మెడల రిక్కించు నొక్కొక్క యెడను గడిచె
హాళతనమున మనుఁ గొన్ని వేళలందు
గాలిపటములఁ గను నొక్క కాలమందు
ఎవ్వ రేమన్నఁ దన్నని యేరదెంచు
అన్నమును మాంసకాకము లందఱుండ్లఁ
దటకునం జొరఁబడి యెత్తఁ నప్పరించు
నాఁడువారలఁ బిల్లల వడలఁ గొట్టు
కొన్నినాల్గంటలం జేరుగొన్నదేమి?
దారి తప్పియె యాయూరఁ జేరనేమి!
ఇద్ది సర్కసు మర్కటం బేమి పోతుండ!

* * * * *
విల్లి *
గీ. అవనిపుల మణిమయాంతఃపురములు సొని
వాసము లటంచు నేల గర్వంబు తీత!
అవని రాజ్యాభిషేకకాలమున పురము
తైట బంధింపబడు కలధంబనకె ను
మా! యలంకారమహితభాగ్యులట్లు!
* జగన్నాథభద్రాదేవుని స్తోత్రముననిఁ బెలుగు.

ప్రతివాండ్రుమాసాదిని ప్రచురింపబడును
నచిత్రమాసపత్రిక ప్రతివందికయందును 3,4
రంగులపటములు కలిగి ఇతర చిత్రపటములతో
ప్రచురింప బడును. వాఙ్మయము, చిత్రకళలు,
గానము, కథలు, నాటకములు మున్నగు అనేక
విషయములతో ప్రతిమాసమునను 200 పులుట
కలిగియుండును.

లేఖన ప్రమాదము

(ప్రామాణిక సాక్ష్యము)

ఈవ్యాసము రక్తాక్షిసం|| కార్తిక శు ౧౨ శనివారము నాటి సారస్వతానుబంధములో ప్రకటింపబడినది. దీని విషయము నూరమగుటచేత మఱల గొంచెముఁ దెలుపవలసి వచ్చినది. విషయ మేమన “జ్ఞాన జ్ఞాపి” మున్నగు శబ్దములలోను, “యజ్ఞ” “రాజ్ఞ” మున్నగువానిలోగూడ లేఖనము నుచ్చారణము నొకేవిధమునఁ గాన్పించుచున్నది. “యజ్ఞ” “రాజ్ఞ” మున్నగునవి జానపదానుబంధములయందు వానిలో “జ” కారము వినబడలేదు. “జ్ఞాన” “జ్ఞాపి” మున్నగువానిలో “జు” కారము వినబడకున్నను వ్రాతలో జకారమే కాన్పించుచున్నదిగాదా! ఇచటచునచ్చారణములేవో? లేఖనము తప్పా? అయినచో నెచ్చట? విచక్షణులు విచారించి లోకమున కీ విచిత్రము దీర్చ నచూడర” అని “లేఖనప్రమాదము” అను పేరను, రుఢిలోద్దాఁసంపత్తరాదిసంచికలో నేనొకవ్యాసమున, ప్రకటింపియుంటిని. అది విచక్షణులవిచారము కొఱకేకాని, యొకటితో నివాదముకొఱకుఁ గాదన్నట్లు పాఠకులకుఁ దెలియకపోదు. అదియట్లుండ, దానిపై బ్ర|| విద్యాన్ కే. వి. సుబ్బారావుగా లోకసంపత్తరము గడచిన పిమ్మట రక్తాక్షిసం|| వైశాఖ బు ౨ శనివారమునాటి సారస్వతానుబంధములో, నొకయధికేపవ్యాసమును ప్రకటించిరి. అప్పుటికి నేను వీరినెఱుగక తొలి చివరిధమున సమాధానమిచ్చితిని. పిమ్మట మఱు సుబ్బారావుగా రామాధిపాసములో మఱియొక వ్యాసమును, ముందుదానికంటె విపులముగాను, విజృంభణముగాను ప్రకటించిరి. దీనికిమాలాధార మొకటివేయగానున్నది. వీరిరెండవవ్యాసము నాటికి పీఠకలహకారుల ప్రోత్సాహమునకు లోనైన వారుగాఁ దెలియవచ్చినది. అప్పుడు వీరితో నాకు కుమ్మరివాద మేల యని ధ్వనులను తెలుపునది ప్రామాణికాచ్చారణముగాని వ్రాతలు గావు ప్రామాణికము “జ్ఞాన” జ్ఞాతి పదములలో కామ “జ” కారమునే యుచ్చరింతు మని సాక్ష్యమిచ్చినచో వివాదములేదని వ్రాసి ప్రకటించితిని. దానిపై సుబ్బారావుగా రుచ్చారణ విషయములోనే కొందఱిని సాక్షులుగాఁ గోరినారు. సాక్షులు ౧ బ్ర|| మహామహాపాధ్యాయ తాతా సుబ్బారాయ శాస్త్రిలువారు, ౨ బ్ర|| ఘర్షణ చిన సీతారామస్వామి శాస్త్రిలువారు, ౩ మ|| రా|| బి|| గి|| వెంకటరామమూర్తి పంతులువారు, ౪ బ్ర|| వేటూరి ప్రభాకర శాస్త్రిలువారును. వీరిసాక్ష్యము” సుబ్బారావుగారు మాయందు నిలిపిన ప్రామాణిక లన్న భారమును మేము వహింపఁ జాలము—తిక్కనాదుల గ్రంథములలోని సాక్ష్యములను బట్టి యివిప్రతిపత్తిని దీర్చుట యుక్తమని మాయభిప్రాయము” అని తమ సాక్ష్యమును దప్పించిరి. తిక్కనాదుల గ్రంథసాక్ష్యము వైశే కలిగిన విప్రతిపత్తికి మఱు వానినే యుద్దహించి యున్నారు. ఇది సుబ్బారావుగా రిదివఱకు జేసియున్న పనియే. దానినే మఱిగొంత విపులముగా పీఠ తెలుపుచున్నారు. తిక్కనాది గ్రంథప్రస్థానము జ్ఞాపకము ప్రాసంగికముగాని ప్రకృతముగాదు. ప్రకృతమునకుఁ గావలసినది సాక్షాదుచ్చారణము. అదియే ప్రత్యక్ష సాక్ష్యమనను. ప్రకృతమును విడిచి ప్రాసంగికముగాఁ జేయు చర్చాత్మిక మస్థానసంఘటమే యగునుగాని పకృత కార్యసాధకము గాదనియే తుదకు సుబ్బారావుగారు ప్రత్యక్షసాక్ష్య ముచ్చారణమును గోరిరి. అది యొక్కటియే యిట్లేదు. ఇక నుచ్చారణ విషయములో గా మనోజ్ఞానము మొదలు నీత్యణుమనఃకును భాష్యాంగములలోదవర్ణనమునైన వేదవిద్యానులు నితర శాస్త్రవిద్యానులు, కవులు, గాయకులు, పాఠాశిష్యులు, పీఠ వారసలేల స్త్రీలు మున్నగు నెవ్వరి యుచ్చారణములోనైన “జ్ఞానపదము” నిరుపపదముగా నుండునని నిరసించినప్పుడు “జ” కారము వినబడలేదు. మిగిలిన గొందఱు విద్యానులు వివరించియుడిగినప్పుడు “జ్ఞాన” సంయోగాద్యక్షరము “జా” అనియు గొందఱు నిపుణులు విచారించి “గకారమిక్రానుసానికధ్వని యది గావు న మనియు జెప్పిరికాని “జ” కారము నెవ్వరు జెప్పరు. పదినయభిప్రాయమునకు సోమయాజిప్రయోగములు జ్ఞాపకము లని తెలిపిరి కాని యదియే ప్రకృతము గాదు. మొన్నటి యుదయమున యాద్యచ్చికముగా గలిగిన యొకవిద్యానుల సమాజేశములో వారిముఖోచ్చారణమున “జ్ఞాన” పదమునింటిని. అప్పుడు వారినడుగఁగా నది “జ” కారముగానే చెప్పిరి. అపదమును వారిచేత వ్రాయించితిని. “జ్ఞా” ఇట్లు వ్రాసి చెప్పెవాలు

చేసియుండిరి “జ” కారలేఖనముగూర్చి మియభిప్రాయమేమని మాడనడిగితిని “ప్రామాణిక” మని చెప్పిరి. వారు “రాఘవేంద్ర దీక్షితు”లనువారు. న్యాయవేదాంతసాహితీ పండితులు. ఇతర ప్రసంగములో వారియొక్కత కొంత తెలియఁబడినది. ఇంకొకటి ప్రకారాంతరములో సాక్ష్యము బ్ర|| పెండ్యాల వెంకట సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిలుగారు రక్తాక్షిసం|| ఆమాధిక్రావణమాసముల సారస్వతసర్వస్వము సంచిక ౨౩ పుటలో ప్రకటించిన శ్రీవిద్యాభ్యుదయ కాలివాసనశకవర్షంబులు ౧౮౧౨ గల లోహశాసనములో “భ్రమరాంబపూతత్వర “జ్ఞానేశ్వర” రెడ్డి కరణాలకు నిరూపించిన ఆగ్రాపత్రము అని కాన్పించుచున్నది. కావున నిప్పటికి నాయభిప్రాయము బొత్తిగా దప్పగాఁదనియే తలంచుట కవకాశము గలుగుచున్నది.

ఇక శ్రీ “ప్రభాకరశాస్త్రిలవారిసాక్ష్యము”

మిదివివాదమును గొంచెమునదించి పిమ్మట “కాని” అప్పకవి విశేషయతియని చెప్పిన జ్ఞాకలయతిని శ్రీసుబ్బారాయ శాస్త్రిలుగారును చినసీతారామస్వామి శాస్త్రిలుగారును తదవన వ్యాజవిశేషయతియని పొందించి చెప్పిరి. అప్పకవియందేలే మది కాదేమో! అతడు విశేషయతికి తదవనవ్యాజసంబంధమును దెలుపలేదు. అప్పకవికంటె పూర్వం లనేమలు లాక్షణికులు తదవనవ్యాజయతిని జెప్పిరి. లక్ష్యలక్షణములందు వారు జ్ఞ-న-ల-కు తినే మాపిరిగాని జ్ఞ-క-లయతిని జూపరయిరి. ఈవిశేషయతిని వారు వేర్వేరిననేలేదు. ప్రాచీనాంధ్రకావ్యములలోగూడ నీయతి నాకెక్కడను గానరా లేదు. అప్పకవుజ్ఞమైనదియు ఒక్కేలక్ష్యముగలదియు నగు పయియతిప్రత్యయ తవ్యము గాదేమో! ...క||జ్ఞానము ...జ్ఞానికి నుపదేశవిధిఁ బ్రజనితము నేయం...” వ్రానుదొరగారు వ్రాయించిన పుస్తకములలోగూడ నెక్కడను బ్రకాశమునేయన్ అని పాఠాంతరమేని కానరా లేదు” అని వ్రాసి శ్రీగుడిమెండవరదాచార్యులు ఎం. ఏ. గారి కళాశాలలో నాంధ్ర విద్యానులు దువ్వూరు వెంకటరమణ శాస్త్రిలుగారి కీపాఠములను జూపఁగా వారప్పకవిపాఠముగల ప్రతులందేనికలవేమో! యనియు నేడుమాడ నెందేనికానవచ్చినను, సర్వలక్షణకసమ్యక్తముగానిది ప్రయోగాంతరము లేనది యంగీకరింపఁదగినదిగా నాకు దోషదు” అను శ్రీ|| వెంకటరమణ శాస్త్రిలవారి యభిప్రాయముతోడఁ దమసాక్ష్యమిచ్చినారు.”

పీఠసాక్ష్యమును రెండుపక్షములకు వివాదావకాశమే తేటండునట్లు నిష్పక్షపాతముగా జెప్పిరి. అపాఠమున్నప్పుడే వాదముగాని లేనప్పు డావాదమేలేదు. గ్రామమే లేనప్పుడు నీమకు వివాదమే! ఇంతకును నేను జూపిన సోమయాజి ప్రయోగములు జ్ఞాపకములు ప్రాసంగికములు గాని యవియే ప్రకృతము గావు గావున వానింగూర్చి బ్ర|| సీతారామస్వామి శాస్త్రిలు వారు సుప్రసన్నులై యపకాశమిచ్చినచో వారిప్పుడు చూపిన చర్చలో గొన్నిసంశయములను ముందువారికి విన్నవింపగలను. ప్రకృతమువిడిచిప్రాసంగికగ్రంథవి స్మృతినమంజసముగా దోషకదాని నుపేక్షించి యప్పటికి లోకమునకుఁ గావలసిన ప్రకృత పు జ్ఞాన”లోని యాద్యక్షరము “జ” గాని, ప్రకారాంతరమున “గ” గాని “జ” కాదనియే తలంచుచున్నాను. ఇచట నది యొక విలక్షణ ద్వని యని శాస్త్రులు వారు నిరూపించిరికదా. విలక్షణ ద్వని కి బోధకమున వేటొక వర్ణము లేకయే కొందఱు “జ్ఞానసంయోగముగాను గొందఱు “గజ్జ”లసంయోగముగాను దలంచియుందు రనుకొనుట కవకాశము గలుగుచున్నది. ఇక “జ” ధ్వని లేకున్న “జ్జ”ల సంయోగమునే యంగీకరించి లేఖనస్థితిజెట్టియే వాని కార్యములు జరుగవచ్చుననియు మహాశయుల యభిప్రాయమైనను, వివాదములేదు. కోశములకు శబ్దస్వరూపస్థితి ననుసరించి వర్ణక్రమము చెప్పట స్వభావముగావున నదియు విరోధింపదు. ఇది వ్యాకరణజ్ఞాపకము “జ్జ్జానతజ్జ్జానా” మున్నగువాని యభ్యాసములో “జ” “కుహా” “పు” నూత్రముచేతనే యయినప్పు డప్రాప్తిదోషములేదు. ఇక “జ్జ్జ్జ్జ్జానా” మొదలగురూపములు నూత్రప్రాప్తములే యైనప్పు డవి యపశబ్దములెట్లు! ప్రామాణిక విరుద్ధములేల యగును?

భందస్సువిషయమున ననేకమతభేదములు గాన్పించుచునే యున్నవి. సంయోతా ౭ సంయోతములకు యతిప్రాసములు చెల్లెనని యొకమతము; యతులకేకాని ప్రాసములు చెల్లె రాదని యొకొకమతము. ప్రాసములలో గొన్నియే చెల్లవచ్చునని యొకమతము. ఇంకనిట్టికేవలమొన్నియు విమర్శలక్షణములవలన గుఱుచున్నవి. తత్సూత్రమునఁ బులు యతులతోకలెనే. ప్రామాణికగూడ సర్వగ సామ్యమునుబట్టి సంయోతా ౭ సంయోతముల సంగీకరించి సంధి యుత్పాదక కారవచ్చును. అట్లున్నవారు చూపినవి నెన్నియోకలవు.

హేమ సుందరోపాఖ్యానము

[శ్రీరంగం సోమేశ్వరశాస్త్రిగారు]

(గత సారస్వతానుబంధము తరువాత)

ఇట్లు మిత్రుఁడు నీతి నుపదేశించినను వాని మనంబును భేరింపఁజాలక పోయెను. శ్లో|| వేదా ద్వేభా భ్రమం చక్రే కాంతాను కనకేషుచ. అనురీతిని కాంతా కనకములయందు మోహమును బాయుట సామాన్యవిషయమా? అట్లుండ “తాసులేవ్య ప్యనాసక్తః సాక్షాద్భగ్తో నరాకృతిః” అనఁ చెప్పినట్లు భర్తఁడే యనలేల, యనుపమానుఁ డగును. మిత్రుఁడు నిష్క్రమించిన తరువాత జనకుఁడుగూడ చాలా హితోపదేశమును జేసెను:—

శా||శండ్రి! తండ్రిని నీకు, నీవు ధన కాంతంబుగూడుటం బుట్టునా వేండలేమనవచ్చు! రోవలఁదులంబ్రేమించువా రిట్లులిల్లాండం బాసి యశంబు రోసి కులమర్యాదనిష్కర్షింతురే! గుండ్రాఁ బోలిననీదుమానసము నాకుం ద్రిప్పఁగా శక్యమే! నిరంకుశోపాఖ్యానండుఁ గూడ నీనిని బోలినపద్య మొండుగలదు. ఉదాహరింతును:—

శా|| లేరా, భోగపరాయణు లైగతిలో లీలావిసోదంబుగాఁ బోరా వేశ్యలయంద్లకు నివిధనం— భోగార్తులై నట్లుతోరారా, వైదికధర్మపూర్వఫలిక - ప్రావీణ్యముం జూపరా, మేరా తండ్రి పరిత్యజింతురట— యారీతి సత్కర్మములో||

లేకపోలేదు. పిమ్మటిసంస్కరణ తమ యభిప్రాయముబట్టి కొన్నిచోట్ల ప్రాచీనపాఠముల దిద్దుచున్నారు. ఇక నర్థ యతి సామాన్యముగా, నన్నిటికిని ప్రాప్తించుచుండ, పంచమవర్ణముల వివాదమునలే! యను విచారమెవ్వరును జేయలేదు. అట్టివి కాన్పింపఁగా మఱు వాని సంకీర్తన మనుస్యారతూర్వకమును కల్పించిరి. అదియే! అనియు విచారంపలేను. ప్రకృతపు “జ్ఞా”కు నణలతో నంగీకరించికదా అదియెట్లనియు విచారము గానరాదు. “విన్నాణము విన్నపము” మున్నగునవి. తదవ్యయ లే యగుచుండ వ్యాజమే! తిక్కనమహాశవి, యన్యతఃధర్మ సామ్యమునుబట్టియే “జ్ఞా” లోకగలను యతులు చేసినాడన్న బాధకములేదేమో! యని యల్పజ్ఞుడను విన్నవించినందులకు మహాశయులు తమింతురు గాక యని నేడుచున్నాడను. ప్రకృత మహాశయులు తక్కినవారివలె దిట్లువారును, వెక్కిరించు వారునుగారు నమ్మికచేతనే విన్నవించితిని. శాస్త్రిలవారు వికల్పసంధిస్థలములలో మాత్రము వికల్పయతి మహాశవి ప్రయోగ సిద్ధమైయుండుట నట్టిస్థలములందు మాత్రమే యెల్ల లాక్షణికులచే నంగీకరింపఁబడినట్లు వ్రాసిరికదా, “వాక్యానస”వాక్యానస” ఇది వికల్పసంధి కాదా? “వికల్పయతి” యననేమి! సంధి రూపముల రెంటికిని చెల్లెననికాదా? దానియభిప్రాయ మేమో బోధకురాలేదు. ప్రకృతమున “వాక్యానస” అనియే పాఠమున్నదిగాని “వాక్యానస” అనిలేదు. తే||గి|| వ్యాకరణనూత్రముల సంఘటకునపుడు, రెండువిధముల రూపంబు లుండెనేని, పనుభ నయ్యక్కరముల కవ్యవికల్పసంధి విరమణమునరెండు సాగుచుండు! అను నీ యపకవియవధ్యము నాయభిప్రాయము నకే సాధకమయిరట్లు తలంచుచున్నాను. అది యట్లుండుగాక. ఈనావ్రాసినది ప్రకృతసాక్షి మహాశయులతోఁ గాని, యొక సాక్ష్యమిడలచిన మఱియెవ్వరితోఁగాని వాదముజరుపుట కని యెవ్వరును భావింపరాదు. వాదమునకు గాదని ముందేచెప్పితిని. నేనెద్దియైన లోకమునకు సంబంధించిన విషయమునఁ గలిగిన విచిత్రమును విచక్షణులు విచారించుటకుమాత్రమే తెలుపువాడను గాని యొకప్రత్యేకవ్యక్తికి సంబంధించిన విషయమున వివాదమునకుఁ జొరుకొననవాడను గాను. ఈవిషయమయే యిదివఱకెన్నియో వివాద ప్రధానవ్యాసములు బయలుపడలియున్నవి. వానికి ప్రత్యుత్తర మీయలేదు. ఒకనూత్రధారుడు పాత్రములను సమకూర్చి నాటకమును ప్రదర్శించిన ట్టివిషయమయే కొక నావ్రాతలెవ్వి యెట్టివున్నను, వానిపై “విమర్శన” మనుపేరను ప్రదర్శించుచునే యున్నారు. అవి ప్రకృతనా తులంబలె నిష్పక్షపాతముగా నాకు సాక్ష్యమిచ్చువారు లేకయే పెప్పుపెరుగుచున్నవి. కానిండు. నిజము నిడివిమిడఁ దెలియబడుననియే యుపేక్షించుచున్నాను. నావ్యాసములను విమర్శించువారి వ్యాసములలోగూడ విమర్శకులు లేకపోవు. కాని యవి శాస్త్రభావముగాక యూరకంఠిని. ఒకమహాశయులు నాకు మతిభ్రమణము కలిగినదని యొకదానిలో వ్రాసియున్నారు. మతిభ్రమణముగల నేను వారి కేమిచెప్పగలను? అది యట్లుండు గాక. ప్రకృతమున నావ్రాతలలో నేమిపారఁబాట్టున్నను సాక్షిమహాశయులు తమింతురుగాక. రక్తాక్షిసం|| కార్తిక బి|| ౨|| అది||

వారసంది రామశాస్త్రి.

జనకుం దెంతహితమును జెప్పినను వినక వారకామినీను రతసాఖ్యానందై హేమసుందరుడు తండ్రి నిట్లు ధిక్కరించెను:—

శా|| ఏ నీమాలల సుంతయు నివసను, నీవేకాదు బ్రహ్మదులుక రానీ, తిట్టిన విట్టనీ, కలిమియుం బ్రాణంబులుం బోయి నన్ బోనీ, చెప్పెద నన్నమాట దగడి మోమాటమేమైన నుం గానీ, నాచిలుక, హారంగుమొలక గామాక్షి గోల్పొందునే?

తండ్రి నిట్లు తిరస్కరించి, యాభరణపేటికం బట్టుకొని కామాక్షియింటికింజని యచ్చట నందటకు నన్నివిధంబుల వస్త్రాభరణంబుల సమర్పించి లోనికి నేరగెను. అచ్చట

శా|| శ్రేష్ఠం బంచు, మనోహరం బనుచు, సత్ప్రేమంతినికోటికిం బ్రేష్ఠంబంచు దలంచి మైమలుపున-స్నేహితులను నన్యభా నుష్టానుప్రక్రియ కానుకల్యమనుచు - స్వగృహిణినివృత్తిం బోవంబుక, ధననష్టదుష్టవిటలో - కోచ్ఛిప్త భూయిష్ట ముక||

ఈ పద్యము.

శ్లో|| క శ్చుంబతి కలపురహో వేశ్యాధరపల్లవం మనోజ్ఞ మసి; బారభటచారచేటకవిటననిష్ఠివనశోరావం || అను భర్తృహరిలోని శ్లోకార్థమును ధ్వనింపజేయుచున్నది. హేమసుందరుడు కారాగారమునందు యావజ్జీవ నిర్బంధము ననుభవించుటకు రాజు నిశ్చయించెను. అ నంతరమువానిని, శృంఖలాబద్ధుని, గారాగృహమునందు బంధించిరి. ఈ సందర్భంబునందు గవి కొన్ని పద్యము లను జెప్పి నీతియొక్క పారంబును జూపెనని చెప్ప వచ్చును. ఆ పద్యముల నిట నుదాహరించుచున్నాడు:

శా.కారంజిక్కికృశించి, దైన్యమునముక్కలంబుదుఃఖించి, యా కారా! దైవము ప్రోవుమంచు నెడలో ధ్యానించిక్షీణించె, సుం సారంబంచుగులాంగనం దలచిపశ్చాత్తాపము నొందెదా గారాబంబుగ నేలినట్టి కలటక గామాక్షిగర్హించుచుక.

గీ. నీతినడఁబాసె బ్రాణ హా - వియు నొనర్చె జనల పంచించి విత్తంబు - సంగ్రహించె భార్యచీడించె, వేశ కుఁబ్రాపాసంగ ననుభవంపక తప్పునే - యయ్యుంబు.

మ. దురవస్థం దలపెట్టి యప్పుడు మడిక దుఃఖించినంజెల్లనే స్థిరుడైయార్యుల వాక్కులనివ్వెనే? బుద్ధిగల్గివ రించెనే? సిరియొక యావనముక భుజద్వయబలో త్నేకంబుగర్వం బన శ్వరమే? యాత్మకృతంబువర్ధమగు నేభ్రష్టస్యకావాగతిః

ఇట్లు గ్రంథమంతయుం గవిచే నీతిబోధకముగ రచింపఁ బడియె. వారకాంతలఁ గూడి తమ సర్వస్వమును వ్యయముచేసి నిర్భాగ్యులయిన వారింగూర్చి తెల్పు ప్రబంధములు మన యాంధ్రభాషయందనేకము లున్నవి. నిరంకుశోపాఖ్యానము, విప్రసారాయణ చరిత్రము, ఒడయనంబిలిసము మొదలగు ప్రబంధము లీ తెగలోఁ జేరినవి.

ఈగ్రంథము నందక్కడక్కడ యితరాంధ్రకవుల నను సరించి వ్రాసిన పద్యములు గలవు. అట్టి వీక్రిందనుదహరించు చున్నాను. ఇట్టి యనుసరణము సాధారణముగా ప్రతిప్రబంధము నందును గానవచ్చుచున్నది. పెద్దనాదులు కూడా వీనికి లోబడిన వారే.

పెద్దనాదుల యనుకరణము నీవఱకు విమర్శకులు చూపియే యున్నారు. కావున యీ విషయముట నవసరము. హేమసుం యోపాఖ్యానమునందలి పద్యములను, వానికి సమమయిన యాంధ్రగ్రంథముల యందలి పద్యముల నుదాహరించు చున్నాను:—

గీ. మామగారప్పడీ-మార్గంబు తప్పని చెప్పిన నీ ముప్పు-తప్పకున్నె ? పినతండ్రి యయిన రో-వెలదుక కలయిక ధనహానియనిన, బా - వినకయున్నె ? ముఱచెయి నీరీతి - మర్యాదగాదని నొక్కి-చెప్పిన నింత - పొక్కియున్నె ? ఎదిసెనో నీవైన - వాదించి తగురీతి బోధించి యున్ననీ - బాధయున్నె ? గీ. ధనకనక వస్త్ర శుశ్రూషం - తేతులఁగెఁ జెప్పఁ దలనొప్పి యప్పులు - కుప్పలయ్యె వంత యింతయ్యె, నింతకు - వంత హెచ్చె నెందు కీ కుందు, చాలునిం - కెవతెఁ బొంగు||

(హేమసుందరోపాఖ్యానము.)

గీ. మామగారై నను - గామాంధవర్తనం బోజగాదని పల్క - నుకుగకున్నె ? పదిసెయ్యె నను వార - ఎంతా ప్రసంగంబు లర్ప మాయని పల్క - నణగకున్నె ? బంధువులైనను - బధముఁ దప్పి చరించు లేనీతియని పల్క - మానకున్నె ? మీరైన నీనురా - చార పారీణత మెదురా యని పల్క - వదలకున్నె ? గీ|| కటకటా చూఱి విడిచి యీ కరణి ధరణి మరకులాచార ధర్మంబు - జూఱుపుచ్చు నుతుని దుశ్చేష్టలారక-చూచుమన్నఁ బరువునకులోటుతో నగుఁ-బాటురాదో?.

(నిరంకుశోపాఖ్యానము)

నిరంకుశోపాఖ్యానమునందు నిరంకుశుని భార్య యత్త గారితో మొఱపెట్టెను. మన హేమసుందరో పాఖ్యానంబున వానిభార్య తన వదిలెతో మొఱపెట్టెను.

గీ|| లేదువో గృహిణిపె - మోచంబు లోకావ వాదంబునకునైన - వణకవలదె ? కాదువో ససార - కాంక్ష మేనికి దాని వినయ సంభృతివైన - వెఱవవలదె ? యీదువో దయ్యమా - యిభకుంభకుచ సొందు జనని యనతికైన - జడియవలదె ? రాదువో మనసు వా - రవధూవిలగ్నమై కులకాంతయని యైన - గొంకవలదె ?

తే. గీ. కాదుణిక భావమాత్ర వి - దూరదుర్ని వారహృదయాబ్జుడై యాప - యోదహాక్షి పిడె మీయంగఁ బోయిన - విరసముద్ర నవలిమోమయ్యె నతని నే - మనఁగవచ్చు. అను నిరంకుశో పాఖ్యానము నందలి పద్యమునుబోలిన పద్య మీగ్రంథమునందును గలదు:—

గీ|| అగ్ని సాక్షిగఁ జెండ్లి - యాడిన యట్టికాం తారత్నమని యైన - దలచ వలదె ? కాదులో నీసంబు - గానరాక గృహంబు గుల్లయ్యెనని యైన - గుండవలదె ? పలువురు రోషించి - భాషించి దూషింతు రని యైన నిండుక - యరయ వలదె ? సానితో బేరంబు - సంసారమున కెందుఁ గడుదూర మని యైన - నడవలదె ?

గీ. కామమునందగ కారంబు - గనులఁ గప్పెఁ గడకుఁ గడతేఱెఁ గంచంత - కాపురంబు పాడిఁజెప్పిన మీకుఁ గో - పంబు వచ్చుఁ దప్పదీముప్పు మీకు లే - దొప్పుదప్పు.

గీ. దేవాదులకు మ్రొక్క - తీరదాయెనటంచుఁ జెల్లింపుచును దాని - తల్లికొంత యేరికెద్దలదూగ మే మింక నిడుమంచుఁ దమకించ దాని సో - దమఁడుకొంత యంగడినే మేమె - యయ్యు చున్నారంచు గాండ్ల వైదాని చె - ల్లెండ్రు కొంత యన్నగో రాదాయె - వన్నె చీరయటంచు వావిఁ దెల్పుచుదాని - వనినె కొంత గీ|| యక్కతోడునుమీ వాకు - ముక్కరైనఁ జేసి తెప్పించుచుని దాని - దాని కొంత మెల్ల మెల్లనఁ జేతి సా - మ్మెల్లనిట్లు గుల్లగుప్పంట దిని తల్ల - డిల్లఁ జేయ.

(నిరంకుశోపాఖ్యానము.)

గీ. అర్థంబు లేదయ్యె - దీర్ఘయాత్రలకంచుఁ దనివిఁ బొందని దాని - తల్లి కొఱకుఁ గట్టబట్టయు లేదు - కఱపు తీటచెయంచు వాదులాడెడు దాని - సోదరునకుఁ గూటికిఁ గఱవయ్యె - గొప్ప ప్రాపకమంచు వెక్కిరించెడు దాని - యక్కొఱకు నెంతవాడను కొంటి - నేమిలేదని వాని వాసి రోసినదాని - దాని కొఱకు

గీ. నన్న గారంకుఁ ద్యాగంబు - నున్నయంచు వావులం గల్గుకొనుదాని - వదిలె కొఱకు నున్నదనియు, లేదనియు లో - నెన్నకుండ కలిమియంతయు వెచ్చించె - దెలివిదక్కి

(హేమసుందరోపాఖ్యానము.)

గీ. మునుదాశకన్యను - మోహించి క్రిడించె నాపరాశరుఁ డెట్టి - యార్థవరుడు ? వేల్పుసానింజూచి - వెంబడించి రమించెఁ గాశికుం డెంతటి - వైకుండు ? సురవేశ్యలంబట్టి - సురతకేళిం దేర మాండకర్ణియు నెట్టి - మూనిచంద్రుఁ ? డానాడు వంచించి - యలయహల్యను గూడె జంభవైరియు నెట్టి - సజ్జనుండుఁ గీ. చంద్రుండు మహానుభావుఁ డా - చరిత మేల ? దారుకావన భాగవ - తంబు లుండ శివునిగూర్చి కృష్ణుని గూర్చి - చెప్ప నేల ? తిరహాస్యంబు లెఱుంగని - వారలెవరు ? అను పదము మనుచరిత్రు నందలి:—

గీ. నెల్లెఁబెట్టిరే బాడ - బులు పరాశరుఁ బట్టి దాశక న్యాకేరి - దప్పుఁజేసి ? కులములో వస్త్రేత - మ్మవయ్యెనే గాధి పట్టికి మేనక - చుట్టటికము ? ననుపుకాండయి వేల్పు - నాగవాసముఁ గూడి మహిమఁ గోల్పడియేనే—మాండకర్ణి ? స్వారాజ్యమేలం గ-నీరైరె సురలహ ల్యాబారుడైన జం-భానురాళి ?

గీ. వారికంటెను నీ మహా-త్వంబు ఘనమే? పవన పల్లంబు భక్తు తె-నవనీ యిరుప కచ్చడాలో ధరించెడు ముని-ద్రుచ్చులెల్ల తామరసనేత్ర లిండ్ల బం-దాలు గారే? చ. “మనపతి వారుణి న్వలించిమాంద్యము నన్యతీందప్పి పద్మినీ నినుననుదాసె” నంచు నలి-నీరవవాక్కుల, చాయమున్నుప ద్మినీకెఱిగించి ప్రాకృతికై-దెల్పగనే గెననంగ నీడ, తూ ర్పునఁకెగ్రజాకెనెంతయున-భోమజీవశ్చిరుదీప్యరుండుగానఁ ఈపద్యమునకును మనుచరిత్రునందలి యీ క్రిందిపద్య మునకును చాయాసామ్యమును గమనింపుడు.

క. తరణియదె గ్రుంకుచున్నాఁ డరుదెమ్మని చంద్రుణ్ణి-నరిగెడు రజనీ తరుణీమణిదూతికలన నరిగెం దూర్పునకు నీడ-లతి దీర్ఘములై. చ. తరుణి ననన్యకాంత నతి-శారుణ పుష్పశలీ ముఖ్యధా భర వివశాంగి నంగభవు-బారికినగ్గుంఁ జేసి క్రూరుడై యరిగెమహీసురాధముడ-హంకృతితోనని రోష భీషణ స్ఫురణవహించెనో యన న-భోమజీవాల్పిఁగయదిధితికా అనుపద్యమునకుఁ బ్రతిబింబమయి యీ క్రింది పద్యమునకు చున్నది:—

చం|| కటకటాశితరక్తిరణ కాంతికినో పనియొవియోగు లు త్కటమును నాదుచంక్షకర-కాంతికిఁ దాగుదురాక్కొయం చు న, క్కటిక ముఱునినట్లున-కాంతుఁడుతీవ్రతఁ దక్కి వారుణీ విటుడను వైఖరిం జరమ-వీధినిఁ దిమ్మరెసానురా గియై

సాధారణముగా విమర్శకులు పెద్దన్న గారి పద్యమునందు దోషమునాపాదించురు. కాని యట్టిదోషమున కిచ్చుట తావులేదు. ప్రవరవిప్రయుక్తయగు పరూధినియొక్క యా యల్లకభరమునకుఁ గవికనికరించియూమెతోఁ గూడ వైకృతయై ను. ఆమెస్థితికి వగచి కవియట్లు త్రేప్పించి యున్నాడుగాని యష్టానుజ్ఞే గాదు. ఇక్కడ యిట్లు వర్ణించుటయే సమంజసముగనున్నది. అట్టిచో పెద్దన్న గారి యెడల దోషమును బరిగణించుట యసామీచీన్యమునకు గుఱుతు. అదివిమర్శకు లవివాదమునకుఁ బనిగాని మఱొక్కటి కాదు. రసవ్యాచిక్రిసకు ప్రతిబంధకంబగును. ఆలంకారిక మతమునందెది తప్పుకసాధువు.

గీ|| ద్రాగ్విదాహచ్చిదానిని - ద్రాణమదన దంజనాలాన మూలక - య్యావిధాన వారుణాధోరణాకల్పి - తోయశోణ మృత్తికారాశియోయన - మొఱసెసంధ్య|| అనుమనుచరిత్రము.

చ|| పరుణునిమావలీఁడు మద - వారణ దాహనివారణార్థమై పఱచినశోణ మృచ్చయము - వైఖరిసంధ్యరహించినంత భీ కరమగుదావపాపకము - గామదినెంచి భయంబు పెంపునన్ బరువిడె దిక్కుల నిర్విధుర-బాధకుడోడుగఁజుక్రవాకముల్. అని హేమసుందరోపాఖ్యానము. చ. అరుణుడు చుల్లిగంతెముల - నంతట నెంతయుఁబ్రబవ్యలింప, ని ర్భరిగల నీయరక్తమను-ప్రాంతికిఁజిక్కి-మృగప్రకాండముల్ విర విరసేనుచెంచిప్రతి - బింబిత సూర్యునిఁ జూచి సాధ్య స త్వరితగతికొ దొలంగినవి-పాపకకుండముగా భ్రమించుచుక. అను పద్యము. (సశేషము.)

కవితావిమర్శ

(కాండీక మాస బి. ౧౧ తరువాత)

[భువనగిరి విజయరామయ్యగారు]

౧. అనన్యకావ్యానికాన పటిమించిత తిక్కన సోమగూటి నీ
 రసవిదా! తెలుగు కవిరాజుల కెల్లను మేలుబంతియై
 యోగంజె! తెలుగునాడు యొక్కచేరియు నీలంబునై! తదు
 ల్లసిత కవిత్వజైభంజ జెలంగునె వోమము! లాంధ్రసత్కవి
 త సమితి మార్గచక్రక వికాలయశంబుల గడింపం దోమి కీ
 కసముల ప్రాపుల యన వికారపు లూహ లయోగ్యభావనలో
 నిసలుగ నేండ్లు కట్టపడి చిన్నపు నైతి జనునం గూర్చుచి
 క్క సకలతేమంతి వెలగాని యయోగ్యుల యాంధ్రవాక్యతో
 విసరము వారిమూలమున వృద్ధజెలంగడమన్న వృద్ధ తా
 మసమున చిక్కిగడ గవిమండలమాన్యుడు తిక్కయజ్ఞతే
 యసమయకాళిమాన మనయంబు జెలంగవలెక చదియ వా
 క్కసరములందు సుంత కనుపట్టునె ధూర్తత! సామరార్యమా
 నసహరమైనగా కతిఘంతుగ నాత్మ్యవృత్తి న్దలంపం డీ
 ననుమతి సత్కవీంద్రుడని వాంఛించె తనకావ్యమందు నే
 రసకులనేని చొక్కె మది రంజిలునట్లు లూర్యజాలు తీ
 పెసగు కృతు ల్వాసరిన కవిశ్రేయ లవ్యకృతు ల్పరించి యే
 పెసనో స్వభూతి నొందఁ బ్రయత్నించు నశ్రుల వాక్యతీమహా
 నన పరిశ్రమ లేనాదుల నవిగరిగాని విమర్శతో త్రముల్ ముక్
 గసరిర వాని క్షేపణరే! గౌరవభాగ్యముతాగ్రహితులై.
 నదిగల సత్కవీశ్రేయచందస్సుతిఁ జూపునె నద్విమర్శ కా
 వ్య ముకవిసాధులు చెసఁగెనా కవినింద! యెంతో కృష్ణరా
 యనభిక్ దిగ్గజేంద్ర కృతులందు బలవృద్ధి నిందు నందు నా
 ననుమనసత్ప్రబంధముల భట్టియొక చెప్పిన గ్రంథచార్య నీ
 రసతన బల్కి దాటి రల రాఘవపాణుల కావ్యకర్త దు
 ర్వ్యసన పాతి న్దేవీంద్రకృతి వ్యంగ్య మెటుంగఁగ లేక తప్పుకా
 ససియును బోల్పలేని కవిసాయకతాత్మక దుష్ప్రభృత తా
 మునుల నుపేక్షించె నది మార్గముగా కవి నింద యంగమై
 యునికొని రామరా నొకటె యొప్పున నిల్వక గ్రంథకర్త మా
 నసమున కెన్న రెట్టి వ్యసనం బొందగూర్చిన దన్ని రాస క
 ప్రసరిక వాక్యజాలము లభంధురకేకఁ దడియ నీర్విక
 న్యసలుమ వాడు నాటికి విమర్శ మామణ క్రిందమారి ని
 ట్టిసరణి క ర్తృపాణ్ణితికి ట్టికఁగ జెల్లునె కాదె! యెందు నే
 న్వికగల సత్కవీంద్రుడయిన నన కావ్యమునందు దప్పులే
 పొసఁగిన జూపుండెందు జలముకొదగ 'సంయో' యని పూర్వ
 గాని నీ

రసగుణ చాక్కిగల్గుముల ప్రాడిఁ గడింపం దలంచునే మదికే!
 4. లకులు సుక్కు కైతల గలగల కొక్కెడఁ బామరాళి ప
 ల్లునుమల జూప దివ్యకవినాయకు మించిన ప్రజ్ఞచెందిన
 ట్టాసపరి బాగు లూహల మహోద్ధతి తుంపెసలాడ నెట్టియో
 పసపసరాని సత్కవీ పండితసంఘము మ్రోలు దానికే
 గుసగున లవప్సల్ల నను కంతితపాదము నందుఁ దెచ్చికో
 త్విసమిస లొక్కవెంతి జవ మేకొనకేయ విమర్శకాళిపై
 గసిడిసి వ్రాతల ప్లావి గద్దరి గండ్రతనంతె ప్రాపుగా
 నసము గడింప నెంత రడియానల ధూర్తకపు ల్పత్రిపై
 విసవిస మంజులాడి నుడి వ్రేగున నొడ్డును బిట్టు తిట్టిక
 దొసగు తనంతఁ జక్కనయి తోమనె కావ్యతమై యెసంగడ!
 పసు వనఁగావలెక చనదు బాను నెటుంగనివాని నట్టి దు
 ర్వ్యతికి తీరక న్దలంగు పట్టున మీరు సమత్వహితులే!
 కొసకు స్వకీయ ధూర్తత జనుపను యెంపదె వీరిబుద్ధులకొ.
 వసిగాని యెవ్వరే నోరుల వ్రాతల దప్పర బట్టె యెచ్చు సంత
 తన పడుమందురే! తమకు దామనరించుకొనకా నిజా
 వసరము లేన్ని యుండవుప్రపంచహితా ప్తికి నెందో యెవ్వరో
 యెసరిక గల్గవారలు సహేతుక భాతి విమర్శచేసి నె
 న్దొసఁగుల నేరి చూపు లది దోషమె వానికి మోస మానె! పా
 యసమున నింబిజ మొకటైనను జేటానరింప కుండునే!
 5. హాసముకాదు, ప్రేంఁదిదుకారని దోరణి కాదు వ్యర్థపు
 న్ని సుగులసంత కాదు కడు నీరసవన్యకీరాతభావకా
 దసయకొ త్రమర్థరథసాంచితవాక్యరసమంబుగాదు నూ
 త్వి సరణి ప్తేంద్రవాగ్దశతాఘనతాధికతాయతాధిక
 ప్పసము నవినశోభ బహుభంగుల గూర్చుగఁ జాలు మార్గమో
 మును సమానగంధయిత కొమలమానసవృత్తులార స
 ర్వగుణపుంజరంతి సున న్దులార! కవిత్వతత్వస
 త్యతసమరసత్వజత్వరహితైక్యవర్తనలార! శ్రద్ధసో
 ల్లసితముగా వినుండు మను లక్ష్మికి నిక్క భరాసురాప్త్ర మొ

వైసఁగునుండ "విప్లు" సచితశ్రేయ కాలములక గవిత్వ సృ
 ప్తి సకలదోషనశిత విశేషతఁ బొల్పుటకై విమర్శకా
 గ్రంథుల పండితోత్తముల ప్రాధమనీయుల జేర్చి వారి కై
 వసముగ నెన్న రెట్టి కృతిఁబర్చిన దానిని నొప్పగించి త
 ద్విస్మృతపరీక్షఁ దేసి నుడితీయు దివ్యగఁ జేసి గ్రాంథిక
 శ్రేయస సమగ్రతృప్తి గనుపట్టు నట్లు లూగరించి గాని సం
 ఘనవిగమందు పు సకనికాయమున జొప్పడ నీయడయ్యె "వి
 ప్లు" మునగాలి దివ్యతాశోభ స్వభావ చలంగఁ గోరి య
 ట్టిసభల నేర్పరించుట కడింపఁ ప్రయాస మొనర్చు రాజసా
 హస సహనానభూతియు సహాయ మొసంగని చోటఁ గాననో
 యసమవిమర్శకాధఁ దగు నాంధ్రమహోదయలూ! యేది మా
 నసమున నొప్పిగల్గునో యన స్వరదాళికలాభమేమి మా
 కెసఁగును లేనివాని సడియేటి కన న్దలదాంధ్రభాషపై
 నొసపరి బల్కియున్నెడ తదున్న తి మిహ్మచయంతరంబులం
 దెసక మెసంగజేయు నెడ నేడెఱ నాంధ్రకళాప్రపంచముం
 దనువుల నూని వెల్గుడు ననంతకృతి ప్రతిసం ల్లికొంచి నీ
 రసగుణ మత్సరది విసరప్రసరంబుల కాంక్ష వెట్టి స
 ద్రవనక నేర్చు నిచ్చుచు సరస్వతి నైజ పవిత్రయాపగా
 బొసఁగునట్లు లూగర్చర సమానమ యందు పరామఁదెల్పడ.
 6. హాసమహానాదుసాధు తననా భలి మే లహహో యహోయహో
 పాసగు నెబానో బలే వహావ పొందది దాపురె వహారే పసం
 దునులు నుజా భారె యహహో యని నూటికి చెంతినిచ్చి యే
 త్రసకణతేజమంతయు ముద్రచితు సంగతి తోచినంత మె
 ప్పొసఁగెడు నారయండి నుహోతుక తా పరిపూరితాత్మ్యుడై
 వెస రచియించు సత్కృతుల వేరువేరు గవిశ్రేయండు సా
 హస మెసంగఁగ సంతసమె యాఁజులేని బలంబు గాన నో
 యసమ విమర్శకాధఁదగు నాంధ్రమహోదయలూర మెచ్చుకో
 ల్వసతి నుపేక్ష సేయక యపాక్షికుబ్ధి యధాగ్రహానుభూ
 తి నెలయ సద్విమర్శబ్రయతింపుడు పెంపుడుమాసరస్వతిక॥

7. పసిడికి వన్నెఁ దెల్పు శిలవంటిది ముమ్ము విమర్శగైతరుక
 దొసఁగుల మేల్గుణంబులను తూచి ప్రకాశమొనర్చుచుండుటకై
 రసపరిపాకంబు రసరమ్యతీక దుశ్శయ్య క మృతక
 వసతిఁ జెలంగు పాకమును పాకముతో లలిమేళించు పా
 త్రసమయకుద్ధి యాచిత నిరంతరితాబగు కాంతి కాంతికై
 బొసఁగు నలంకృత్యుల్లతికి పొల్పు నొసంగెడువాక్యవృత్తుల
 రసనకు నెక్కు భావము లరాశితోర్యోజ్వలధార ధాఁబో
 మిసమిసలాడుమ న్మెయ్యము మేల్కొల్ప ల భలన్నిట ముఖ
 ప్రసర దుదారగాధఁ గవిపాటవ మొత్తగవిత్వరసజో
 పసరిత మయ్యె నంచు బహుభంగుల నేర్చి విమరు! దార్చి పూ
 రసమున దేటు లట్లు లొక ప్రక్కనవచ్చు కవిశ్రేయండు మా
 నసమున నెన్న డెన్న ని గణంబులు జిత్రవిచిత్రభావన
 ప్రసమవిశేషయతుల విలక్షణ భంగ్యుపబృంహితార్థము
 ద్విగుమక సత్ప్రమాసపరిశీలిత భావన లాసమా పి న
 వైసముమెయి న్మెలార్చి పృథివి స్థితి న్యశమిచ్చు నొక్కచో
 నిసుకఁగంపు ట్టిసు వహియంపక మేల్కొనిచుక్కటం డిటలో
 ససిఁ గనుపింపఁ జేయునెడ బాలి కొకిండుకయేని యంతరం
 బొసఁగక నేస్తుండెందు మొగమోడక జంకక యోర్వలేమి కి
 రసమున కింత తావిడక రమ్య మనభ్య మనావ్య మన్యవా
 గ్గిసన మనన్వయంబుగఁగఁ గ్రాలు సమస్త పదార్థభావదో
 మసరణి సుంత గన్నడిన కాస్త్రసమిహిత సూత్రమార్గము
 ద్దెస నెటు బ్రుంగెనో యనంబు దెచ్చి యశేషకవిప్రపంచముం
 దెసఁగెడు వాణి శుభ్రత వహించుటె కోరిక గా మెలంగు మే
 ల్పసిచెలయ నిర్విమర్శకుడు పాణ్ణితి యాగతి సాధకంబుగాఁ
 బొసఁగ విమర్శక జేయక రిపుత్వమున న్మరఁగ్రామ నీనునక
 గసిఁగొనుచో విమర్శ యది గ్రాలునె భూతిగ బ్రుంగిపోవడే
 యసమవిమర్శకాధఁదగు నాంధ్రమహోదయలూర! యిమ్మెయిల
 వెసఁ గృతులన్నిమర్శగతి పెంప యతింపుడు మీ సరస్వతిక॥

8. కవీయు విమర్శకు స్వప్రభుగత్యమె యశ్శుది తిట్టుజోతు
 గంటసముల కిక్కగాక వికటంబుల కెక్కుల కెక్కజోక గం
 టసముల బాసక సుమనస్కృత యే కవిమ్రోలజూపి కా
 వ్యసరణి దోమ దోషయులయందె తదియవిమర్శయందె ను
 ప్రసరితమయ్యెనేని వినరా పెసతాపిడి చేత విద్యుత పె
 ల్లసకముగాంచు నన్న నుడి నింతకు నంతకు నుల్కుజెంది త
 ట్టసను త్యజించి వృద్ధ పు మాటాహుటి మీర విమర్శతోత్తము
 న్నసరుమ డిల్లకాపములగ్రామట లొకవిడే యధర్మమా.
 నెలలను యోధులం దొకొ యహింసపదాతులయందొ కాక ప్రే
 యసులనఁ జెల్లు వీరలకు హాయి నొసంగునె వీరిలో నరా
 జసమును దామసంబును నసంగతముతో కవికావ్యసృష్టి కో
 దసి వినిల్లు వస్తుగుణతత్వపరంపరి తేటమూలం
 దెసఁగి రసానుగం బనుభవైక సుగమ్యముగా పుజించుటే
 పసయగుచో! కవిశ్రేయఁ దధంగురభవ్యరసోక్తులొప్ప బ
 న్నసరము లీల బన్నిన ఘనంబగు కావ్యమున నిర్విమర్శకుం
 దసదులజూపుమాత్రమున నాక నెల్లడ దివ్యమాన సా
 కసమున మేటి కీర్తి గనఁగాఁ బ్రయత్నించుటే సామన్య మె
 క్కనకియముతో వృథానుమత కావున నెప్పుడు త్యాజ్యమా

గాముల్, అసితవహంధకారనిలయంబుల కేల శకాంకు డవ్విహో
 యసమునఁ దోచి వెన్నెలల నన్నెటఁ జీకటిమాసియన్ వలీ
 మసయగు కందువాయ నసమర్థుడెగా నుగింజ యెంతయా
 పసియు దనంతి కెంజిగురువారు మెటుంగులఁ బోలెడందుఁ గే
 కిసలను గొట్టు కైపున స్వకీయపు నీలివకందమాకదా!
 కుసుమమరందపానమునకు న్నతుకం తెగచెంగళంప ద
 ద్రససంఖిపానలోల మలిరాజము కంటకపాళి నెన్ను నే!
 కిసలము లానుమ న్నడు సుఖించు వికంబులు నృత్యకాళిక
 వసిత మనోహరత్వమున ఎదురునే మును పా కృతాను రే
 తనుఁ డటు మోహినిం గని గత్రైపుండై ప్రథనీగఁడే! దివో
 కను లమృతంబు నొంగఁ జెలికారముఁ జూపి జడాత్తులై న రా
 త్తునులను మోసపుచ్చి జినుసాహసవృత్తి విమర్శజేరే!
 కన టిమమంతయే నెసఁగ గర్వపుఁ గమ్మటిలికా స్వకీయనై
 శసముఁ దలంపఁబో కథమ సత్కులు శ్రేష్టులుఁ గూడ దాని వా
 యసము బలి న్వలె న్మటునునం దడఁప న్నయతింతు ము న్వనా
 కసపతి వాలి కూలిపడఁగాఁ దరుమూమునందు డాగి నా
 రసమెసంగించి పృచ్ఛలకు రాయఁడు దాటఁడె కుప్పిగంటులన్
 గసిమిరి కావధంబు తటిగా నిడమండిన జాతవేదు మం
 దసమునఁ దాచిన వర్ణదర్శితభూరభుజంగమంబుల
 న్వసనమున న్నడంచొనినకబరకేమము నిల్పికొన్న బా
 నసమున సుంతి చేదుపడిన స్ఫుభాగ్యము లేమిచెప్ప నా
 కిసమన భస్మసాత్మ్యుతి వికీరిత దంశనమంతులేని యా
 కనమనలా పదార్థముల గల్గెడు నప్తముఁ డెల్లమేకదా!
 10. కసిగిన చోటనే పొసఁగుఁ గల్గిన బిడ్డయె దమ్మనన్న మే
 లెసఁగెడు సామెత నివరె యే కవిరాజున కెందు బుద్ధి పా
 ట్టస మొకొ యేవిమర్శకు కడంక కొలంతగ నెందు దోమనో
 యసిడిల కెంచిన ద్దైయం తెంతయుఁ గన్వము మాసె సత్యలా
 లసులకు రెండుచై పుల కళాగరిమం బది యేకపూర్ణతన్
 మసలక మొద్దుగల్గు సుమాళముల నిర్వినిల్లు గా; సుధాం
 ధనులను తారతమ్యములు ధర్మజై! యట్టివి యన్న వేకదా
 పసపస నొడ్డ తప్పలను బట్టుటె కొంచులన్నె, కొండజా
 పసివలె పూతులై యెరుల బాటపునీత మొనర్చి, కొండటి
 యనుకుసురై యెటో కృతిహయంబున లింకముమీఱ నెక్కియా
 విసరుల జల్లికంపుఁ యెవ్రేగుల భారితకాదిధారలం
 దనుభలతో నెటో వెడలి యావల రావగర్వమాని బ
 ల్లాసఁగులు మూర్ఛింతమగ్నదోచినయేనియు నేరకుండ్రు మా
 నిసులను ధీలంపు పెను నిగ్గొక టే గతి నుండ దెందు గో
 నసము లనంగ నిద్రయశేసంబును దక్క నొం
 దసలె యెటుంగకే జని నిరర్థకం చొనరించుమందు పా
 లసులెకాదా విశేషము చెలంగుడు రన్ని జగంబులందు నె
 క్కసముగ జీవితాంతనరక స్థితి సుంతయు నెంచుండగన్.
 11. పసిడికి వన్నెఁ దెల్పు శిలవంటిది ముమ్ము విమర్శగైతరుక
 బసిడియె లేనిచో నొకపు బుడల భాగ్య మభోగ్యమో కదా!
 కసివసపోకరు ల్విగులఁ గారుల ప్రేలిన నేమిలెక్క వె
 క్కసముగ నార్చుకుర్చురము గంధకజేంద్రము నేమిసేయి? గా
 ధికుతుని పోల్కి సృష్టికి బ్రతి న్రచియింప వలంతులైన యాం
 ద్రమమనసాశులార భవభ్రమితోజ్వలకావ్యసృష్టి దో
 వసముదయంబు జాడయె యెసంగదు నిక్కమయైన నెందో మీ
 విమృతపరీక్షకు ద్దొలగి వేగి గతిన్ ముఱించి దూడి యే
 దెసనో విమర్శతో త్రముని దృష్టికి వే దలతెత్తు నొందు రెం
 దసదు దొసంగు టక్కరుల యల్లిరకే కద ధీమతామపి
 గ్రసతి ప్రమాదప్రేత్య మని గ్రాలెడు సామెత లొకమండు బ
 ల్వసనన లేల? భూభువనవర్గనిరంతరసృష్టికర్తయన్
 మసకల నొందకుండిన సమస్తచరాచరసృష్టి లోటు పా
 టెసఁగని దివ్యవృత్తి జరియింపవలె న్నయట్లుగాక మే
 లసులున గొన్ని జీవతేతులండ మహాపద గొన్ని నిల్పుటే
 టిసరి స్వకర్మచేతన కడింది విశేష మెసంగు నన్నఁ గై
 త ససియు నట్లులే యనెడు తాల్మి సహేతుకమాను గాదె మీ
 విమగుట కావ్యసృష్టి నిలుపే యుగఁగావున నోర్వబూని సే
 తుసరసత నిర్విమర్శకుని ధోరణి బొల్పిన నాదరించి యా
 విసరులకు న్న వావిడఁగ వీలగునేని యతింపు డట్టి వీ
 ల్వాసఁగనిచో గృతజ్ఞ త సమానమ యంచును దిద్దుడే కృతీన్
 12. రసమును హేమమట్లు జలరాశియై తీరములీల సంద్యలన్
 దెసగొను టేబజ్జ కను హేలివలె నిజామహేశోక స
 ద్వసతి, గిరిటిమాధవుల భాతి బరస్పరసౌహృదక్రియా
 భ్యసనము మీర వాణికి నిరంతరసౌఖ్యరసాభివర్ధనా
 సుసరణయోగ్యవృత్తుల మనోగతిఁ గూర్చి యశస్సుచండ్రుకన్
 మసల యతింపుడే వత విమర్శకులారే! కవీంద్రులార! మీ
 కొసఁగెద వేనవేలు వినయోజ్వల విజ్ఞపనోక్తిహరముల్"

లక్ష్మీ అన్న కంపెనీ, లిమిటెడ్.

1885

10, ఎస్ టి రోడ్, లాహోరు.

1924 నవంబరు 28 న 1918 నాటికి నియోజకవర్గంలోని అన్ని ఎలక్షన్లకు చేయబడినది.

మొత్తం మూలధనము రూ 10,00,000 వందలాది వేల రూపాయల మూలధనము రూ 10,00,000

1-11-1924 తేదీవరకు చెల్లి పబ్లిక మూలధనము రూ 88, 255 లు

1-11-1924 తేదీన పనులుకావలసిన అలాంటి మొత్తము రూ 11,745

మూలధనమునకుపై గాన చెల్లించబడినది. వాటాలకు యికమూదు దరఖాస్తులు అంగీకరింపబడవు.

బోర్డు ఆఫ్ డైరెక్టర్లు

1. లాలా బజరానాయిగారు, 2. పండిత మోతీలాల్ నెహ్రూ గారు, 3. రాయ జడభగత్ రామ్ గారు, 4. రాయబహదూరు లాలా ధన్వత్ రాయగారు, 5. లాలా దివాన్ చందూగారు, 6. డాక్టరు నిహత్ హుమ సిక్రిగారు, 7. పండిత కె. సంతానంగారు. (మేనేజరు డైరెక్టరు)

అధికారం, అధ్యక్షవిజయము గలిగినది. మొదటి రక్త మసములలోనే రూ 14,00,000 లకు పైగానే ప్రవాహవచ్చి

వి. అంగణ్ ది ఆనకూలమైన పాలసీలు, పాలిసికల్ గలకు తొందరకలుగజేయబట్టి నియమములు తెచ్చు.

మిక్కిలి నిపుతగాను, మిత్రవ్యయముతోను నిర్వహించబడుచున్నది.

ప్రెసిడెంట్ గుప్త, ఫారములు, ఇతరసంగతుల ప్రధానకార్యాలయమునకు దరఖాస్తుపంపిన పంపబడును.

పండిత కె. సంతానం (మేనేజరు డైరెక్టరు)

మంచి పబ్లికేషన్, పూర్తిగలవారూమత్రము దరఖాస్తులు ఈ దినపత్రికమునకు పంపుకొనవలెను.

లోకల్ అడ్వైజరుకార్యాలయము, 16 సుకురామ శెట్టిస్థితి, మద్రాసు.

మలేరియా, ఇతర జ్వరములకు

1591

వైరెక్సు

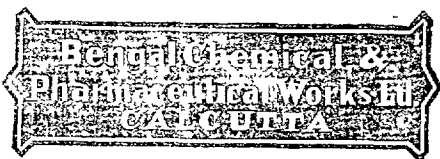
ఒక్కటే అమోఘమైన గుణమునిచ్చును. దీనిని ఉపయోగించి మంచినగుణమును, ఆరోగ్యమునుపొందిన తక్కువ తీరిగిగతే ఈ యోగ్యతాపత్రిక నిచ్చియున్నాడు. అందువల్లనే

వైరెక్సు అమితముగా

విక్రయమగుచున్నది

రహస్యమైన ఔషధములుకాదు. ఫారములవాసిన పంపబడును.

బుడ్డి 1-కి ధర రూ 0.18-0 వి. పి. చార్జీతోసహా రూ 1.2-0.

(1398)

భననంతులకు మాత్రమే?

అనంగ ప్రభయాకాతి

ముసలితనము, ఇతరకారణములచే గలిగిననరముల బలహీనత, ముడుతలబడిన దవడలు, చిక్కినట్లు కనబడుట, మెదడుచెడుట అలసిపోవుట మొదలగు

వాటిని విశేషకష్టము, ఖర్చులేకయే బాగుచేసి, శాశ్వతయవ్వనము నిచ్చుచు, శాస్త్రసమ్మతముగా తయారుచేసిన ఈవిశ్వ ఔషధము నిరపయోగమైనట్టి స్థితులలో మాడ త్రోవచేయవలసిన పుష్టినియిచ్చుచు యింద్రజాలమువలె నూతనమాయన కలిగించును. పూర్తిగాగల వివరములకు వ్రాసిన యినాముగా పంపబడును. 50 గుళికలు గల బుడ్డి 1 కి రూ 10 మాత్రమే

కందర్పసంజీవని తైలము

ఈతైలమును నైకివాడుటచే నపుంసకత్వము మొదలగునవి తొలగుటయే గాక మంచి సంసారసౌఖ్యము తప్పక కలుగును.

ఒకతులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10-0-0. ఇతరవివరములకు వ్రాసిన మాక్యాటలగు ఉచితముగా పంపబడును.

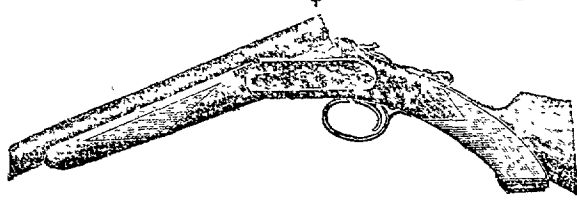
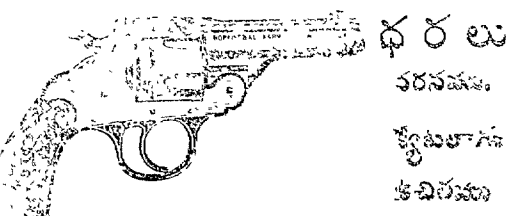
రాజవైద్య నారాయణజీ, కేశవజీ, నెం. 49 బందరుపేధి, మదరాసు.

హిందూస్థాన్ లోని ముద్రాసాగము

రంపెనాకి చేయబడినది. (8068)

నానావిధములగు రివాల్వర్లు ఆరులే

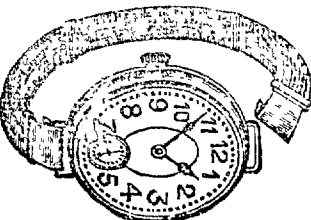
విదేశీలోని యెక్కువని [స్థాపితము ౧౮౬౩ సం]

నాగము 3.౨, ౩.౪, ౩.౬ అంగుళములలో తొరకును ఉన్నవి. జేబులో పెట్టుకొని గలిగినది చూడ తొరకును. యు. వి. 7/౧౦. వివరములకు తప్పక కలసి, నెం. ౧౨౨ బ్రాడ్వే, మద్రాసు.

WE WANT 1000 OLD WATCHES.

No matter if your old watch needs "fixing" very badly, we want it. We must have 1000 old watches by January 15. Bring us your old watch to-morrow and we will make you a very liberal allowance on it towards one of our new 1924 models. Ask to see our exquisite new models in wrist watches. Dig up your old watch, even if it hasn't been "running" for years, bring it to us and get a liberal allowance towards one of our brand new watches. Silver wrist watch with radium dial. GUARANTEED FOR 2 YEARS. Price Rs. 10-0-0.

Messrs. V. A. S. PANI & Co.,
Post Box, No. 17, Madras.

చెన్నపురి బజారుధరలు

డిసంబరు 13-వ తేదీ శనివారము

(1) ధాన్యములు

పనియాలు బా 1-కి	రు 80-0-0	మొదలు 42-0-0	వజ్ర
వియ్యము బస్తాలు		మొదలు	వరకు
కుసుమ తెనాలి	ప 48 గలవి	రు 14-0-0	14-8-0
నెలారి	,, డిటా	,, 15-8-0	16-0-0
డిల్లీ	,, డిటా	,, 16-4-0	16-8-0
రాగులు	రా. 164 బస్తా 1-కి	,, 8-12-0	9-0-0
నవ్వులు	,,	,, 20-0-0	24-0-0

(2) పప్పుధాన్యములు

కందులు బస్తా 1-కి	రు 205	రు 11-0-0	రు 12-0-0
సెనగలు	,, డిటా	,, 10-8-0	11-8-0
పెసలు	,, డిటా	,, 11-8-0	12-4-0
మినుములు	,, డిటా	,, 18-0-0	16-0-0
ఉలవలు	రు 164	,, 9-4-0	11-4-0

(3) నూనె వస్తువులు

నవ్వులనూనె బా 1-కి	రు 160-0-0	165-0-0
నెయ్యి మ 1-కి	,, 14-0-0	26-0-0
కొండాపురం వేరుసెనగపప్పుబా 1-కి	,, 55-0-0	60-0-0
ఇతరప్రదేశము	,,	50-0-0 58-0-0
వేరుసెనగనూనె గానుగ బా 1-కి	రు 180	మి. ౨౬ నూనె 120
అముదము బా 1-కి	రు 160-0-0	

(4) చిల్లర వస్తువులు

చాయపసుపు బా 1-కి	రు 170-0-0	175-0-0
కూరపసుపు	,,	రు 145-0-0 150-0-0
మిరపకాయలు(గుంటూరు) బా 1-కి	రు 129-0-0	140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమండు మణుగు	1-కి	రు 50, 55
కాళహస్తీపాయకట్టు	,,	రు 70, 75
బెల్లము బా 1-కి	రు 85-0-0	60-0-0
చింతపండు బా 1-కి	రు 80-0-0	49-0-0

(5) ఇసుము

పట్టా రకం బా 1-కి	రు 80-0-0	81-0-0
చురం	,, 80-0-0	88-0-0
రవుండు	,, 80-0-0	88-0-0

(6) లోహములు

వెండి 100 తులంకు	రు 75-0-0	76-8-0
బంగారము, తులము 1-కి	రు 22-8-0	28-0-0
సవరము 1-కి		14-9-9
ఇత్తడి బా 1-కి	రు 249-0-0	255-0-0
రాగి డిటా	రు 290-0-0	295-0-0
అస్కాచక్కెర బా 1-కి	రు 85-0-0	85-10-0

(7) రంగులు అలిజరై ను

అవుకప్పుడు	20 డిగ్రీలు	రు 78-0-0
తొట్టికప్పుడు	డిటా	72-0-0
సింహం	డిటా	,,
గుర్రం	డిటా	,,

(8) దూది

బోండా వెన్నబారన 1-కి	రు 820-0-0
----------------------	------------

(9) నూలు

కోయంబుత్తూరు నెం 10 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-0-0
మధుర నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-0-0
పుల్లూరు యేనుగ నెం 8 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 8-12-0
అహమదాబాదు నెం 12 1/2 పెట్టె 1-కి	రు 9-0-0
డిటా నెం 14 డిటా	రు 9-12-0
నూళయేనుగ నెం 20	రు 11-4-0
జపాన్ నెం 20	రు 11-12-0
,, ,, 40 ఏ లేబిలు అయినను	రు 14-4-0
గోకాకు నెం 12 1/2	రు 9-4-0
వర్షాక్ నెం 24 1/2	రు 11-12-0
14 1/2 క్లీల పక్షి	రు 9-2-0

గ్రహణి మాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రు.0 2-0

రక్తరేచనములు, బంకవిరేచనములు, జగ్గవిరేచనములు, అజీర్ణరేచనములు, నీటివిరేచనములు, మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు నేవించిన తోడనే నిలిచిపోవును. దీనిని పిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. మొత్తం గుణములు. అమృతాంశునం డిటా, మద్రాసు బొంబాయి.

చేంబర్లెన్ గారి

కులనొప్పి
అతిసార
నివారిణి (2)

ఈ ష ధ ము ను
సేవించుటచే

కడుపు నొప్పి, గ్రహణి,
అతిసారము, కులనొప్పి,
పేగు సంబంధ మైన వ్యాధులు
మున్నగునవి అత్యద్భుతముగా
కుదురును. అన్ని జాగాలలో
విక్రయమునకు దొరకును. కిక్కి

అమృతాంజనము

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుకెట్టిదీ మదరాసు.

తైండ్రు అండ్ కో, బెజవాడ.

క్రొత్తస్థలమునకు మార్చబడినది.

అన్నిరకముల వస్తువులు సరసమైన ధరలకు విక్రయించబడును.

నాణీముద్రాక్షరశాల, బెజవాడ.

అమృతాంజనము, రబ్బరుస్టాంపులు, స్టెప్లు, రాగి, బంగారము, వెండిసామానులపై చెక్కుట, బ్లాకులుచేయుట, స్టేషనరీ సామానులు. (60%)

ఎంగ్లీవింగు

బెజవాడ

మాన్సియర్ వెన్కటాచారి:— యూరేన్ పెన్ హ్యాచే మీలిన్ నాకు చాల సంతోషముకలిగినది. ఇప్పుడు విదాహములేదు. మూత్రము విస్తారముగా పోవుట లేదు. నాకు మునుపటి బలముకలిగినది.

లిహోరియో ఎ. డి. పాంట్. రాస్సియో
(లాయర్. ఇక్ పరీక్)

మాన్సియర్ వెన్కటాచారి:— నయచేసి 2 బుడ్ల విన్ యూరేన్ పెన్ హ్యాచే బొంబాయి పంపకోరెను. మీరపంపిన నమూనాబొంబాయిచే చాల గుణముగలిగినది.

చిత్తగించవలెను

ఎ. రాక్సు, ఎమ్. డి. కాయెన్-సర్-మర్.

వెన్ క్యూ యూ ర నే టె డ్ వే ను

బహుమూత్రమునకు అమోఘమైన బొంబాయి

స్వయము—పెన్నానగై చక్కోయందు డాక్టరు ఏ. వెన్కటాచారిచే తయారు చేయబడినది.

మిత్రము:—కలినయ, కైకోనా—లిలియం, బ్రోమైడ్ పీపెయిన్ ఎక్స్ట్రాక్టు యూరనియమ్, నైట్రేట్—పూర్వగ్లిజిన్—పిల్లువైన్ బుడ్డి 1-కి ధర రూ 10—0—0

ఇండియాలో సోల్ ఏజెంట్లు:—

మాడన్, నన్ను అండ్ కో.,

కెమిస్టులు, క్రాఫ్టర్లు, మార్కెట్టు, బొంబాయి.

ఈ ప్రకటనను చదువువారు వారికి తెలిసిన బహుమూత్ర వ్యాధిగ్రస్తులకు ఈవిషయమే తెలుపవలెను.

1631

మద్రాసు డిపో ఏజెంట్లు:—

ఎ. ఎస్. ఆర్. మూర్తి అండ్ సన్స్,

9, పాపహమ్మ బ్రాడ్వే.

మాన్సియర్ వెన్కటాచారి:— మాతృదేశి గడిచిన 8 దినములనుండి మూత్రమునందు కైకోసిన బొంబాయిచే మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాను.

మామూలుగా పంపు బుడ్డిని మరియొకటిని పంపకోరెను. 50 సం॥ రముల వయస్సుగలిగిన ఒక ముసలి ఆయనకు మూత్రమునందు లిట్టు 1.కి 50 ప్రాముల కైకో సినగలదు అతనికి ఈ బొంబాయి కావలెను.

నావిద్యమవచ్చు బహుమూత్రవ్యాధిగ్రస్తుల తరఫున పంపదము చేయుచున్నాను. చిత్తగించవలెను

డాక్టర్. మోనిన్ అలి.లి-టెంపుల్ (ఆయుసు)

అయ్యో, దయచేసి ఇంక 10 బుడ్ల లిన్ యూరేన్ పెన్ హ్యాచే ఆంటి-డయటెరిక్

బొంబాయి పంపకోరెను. దీనిని ఉపయోగించుటచే మంచి గుణముగలిగినది. నా వ్యాధిగ్రస్తులు ఆనుకొనినదానికంటె ఎక్కువ గుణముగలిగినది. వారికి గల బహు మూత్రవ్యాధి చాలవరకు తగ్గినది. మీ బొంబాయిచే బహుమూత్ర సంబంధమైన చిహ్నములన్నియు పటాపంచలై పోవుచున్నది. ఇంత మంచి బొంబాయి గలదని యితరుల కందరిని తెలియగలందులకై నేను యీ యోగ్యతాపత్రము పంపుచున్నాను.

డాక్టర్, ఎల్. మడేరి బొంబాయి-సెయింటు-సివర్ (లాంజిసు)